Biblioteca Bucureştilor

12
Decembrie
2001

PN 12 2001

REVISTA ASOCIAŢIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN BUCUREŞTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

J 26706

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Brâncuşiana

Eugène IONESCO – Un portret anecdotic al lui Brâncuşi 2

1 Decembrie – Ziua Naţională a României 4

Bucureştii de altădată

Mircea CONSTANTINESCU – Bucureştii faţă de Europa cuprinsă de flăcări 6

Ana Maria ORĂŞANU – Vechi zidiri bucureştene – Coordonate de identitate naţională (I) 10

Comunităţi bucureştene

Mihaela DEŞLIU – Personalitatea fraţilor Hristo şi Evloghi Gheorghiev 12

Istoria cărţii

Mariana JAKLOVSZKY – Gînduri despre legătura de carte 14

Patrimoniu 17

Autografe contemporane

Valeriu RÂPEANU – 70 18

Itinerar brazilian

Biblioteca Brasiliana "Antonio Olinto" 20

Puncte de vedere

Şerban C. ANDRONESCU – De ce urăsc unii America? 22

Scrisoare din...

Mariana LEFERMAN – Biblioteca Judeţeană "Alex. şi Aristia Aman" Craiova 24

Meridian biblioteconomic

Biblioteca Academiei Române 28

Biblioteca Centrală Universitară 33

Agenda culturală

Eveniment expoziţional – MAITEC 35

Semnal din Elveţia 35

Catalog 36

Horia FRUNZĂ – Târgul Internaţional de Carte "Gaudeamus" 2001 38

Aurelia ALBU – O sărbătoare de suflet 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

LIVIU RUSU

1901 – 1985

100 de ani de la naştere

"... Opera estetică a lui Liviu Rusu, eclipsată oarecum de masivul interes pentru opera desprinsă de autor şi pentru receptarea ei, nevalorificată la nivelul răspunsurilor potenţiale pe care le cuprinde, necontinuată suficient în prelungirea întrebărilor pe care le ridică, a chestiunilor pe care le abordează, izbutind sau nu să le rezolve, îşi va mai dovedi cu siguranţă rigoarea, coerenţa şi utilitatea".

Marian Papahagi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Brâncușiana

Eugène IONESCO

Un portret anecdotic al lui Brâncuși

L-am cunoscut personal pe Brâncuşi foarte tîrziu, în cei din urmă ani ai vieții sale, la pictorul Istrati, al cărui atelier se afla în Impasse Ronsin, chiar în fața celui al sculptorului, despărțit de o străduță de un metru lățime.

„Cine-i Ionescu ăsta care scrie piese de teatru?", îl întrebase Brâncuşi pe Istrati. „Adu-mi-l într-o seară, vreau să-l cunosc".

Bineînțeles, admiram de multă vreme operele maestrului. Auzisem vorbindu-se şi despre om. Ştiam că era arțăgos, nu prea binevoitor, cicălitor, aproape crud. Îi alunga, acoperindu-i de injurii, pe negustorii sau colecționarii care veneau să-l vadă pentru a-i propune să-i cumpere sculpturile. Îi îndepărta, amenințîndu-i cu bîta, şi pe admiratorii sinceri şi naivi care-l supărau. Existau, totuşi, cîțiva rari privilegiați şi privilegiate pe care Brâncuşi, neputînd trăi mereu cu totul singur, îi primea şi îi răsfăța: aceştia sau acestea erau invitați să ia parte la mesele lui, în acelaşi timp fruste şi rafinate, în alcătuirea cărora intrau un nemaipomenit iaurt pe care Brâncuşi îl pregătea el însuşi, varză crudă acrită, castraveți sărați, mămăligă şi şampanie, de pildă. Uneori, după desert, cînd era foarte bine dispus, Brâncuşi făcea o demonstrație de dans al pîntecelui, înaintea vizitatoarelor sale care savurau cafeaua turcească.

Am apucături rele. Acesta-i, fără îndoială, motivul pentru care nu sufăr relele apucături ale altora. Am şovăit îndelung pînă să mă duc să-l văd pe Brâncuşi: îmi era de-ajuns să-i contemplu operele, cu atît mai mult cu cît îi cunoşteam teoriile fundamentale, foarte adesea spuse celor ce-l ascultau, foarte des repetate de aceştia. Mi s-a adus la cunoştință ura, disprețul lui față de sculptura „biftecurilor", pe care-am numit-o astăzi sculptura figurativă, adică aproape toată sculptura cunoscută de la greci pînă în zilele noastre. Ştiam că-i era dragă formula asta şi că-i plăcea foarte mult s-o lanseze în capul oricui îl asculta. Pitorescul persoanei sale nu mă atrăgea în mod deosebit: nu mai voia să dea mîna cu Max Ernst pentru că acesta, susținea Brâncuşi, l-ar deochia şi pentru că l-ar fi făcut să cadă şi să-şi scrîntească glezna, uitîndu-se cu ură la el. Şi Picasso îl scîrbea pe Brâncuşi, căci, după acesta din urmă, „Picasso nu făcea pictură, ci magie neagră".

Într-o seară de iarnă, mă dusesem în vizită la Istrati. Stăteam aşezați în tihnă în jurul sobei, cînd uşa se deschise. Brâncuşi intră: un bătrînel de optzeci de ani, cu reteveiul în mînă, îmbrăcat în alb, pe cap cu o căciulă înaltă de blană albă, cu o barbă albă de patriarh şi, fireşte, „cu ochii sclipind de răutate", cum ne spune aşa de bine zicala. Se aşeză pe un scăunel, îi fui prezentat. Se prefăcu că nu mi-a înțeles numele. Îi fu repetat, de două sau de trei ori. Apoi, arătîndu-mă cu capătul bățului:

– „Ce face la viața lui?"

– „E autor dramatic!" răspunse Istrati, care-l prevenise totuşi.

– „Ce e?" întrebă iarăşi Brâncuşi.

– „Scrie piese,... piese de teatru!"

– „Piese de teatru?" se miră Brâncuşi.

Apoi, întorcîndu-se triumfal către mine şi privindu-mă în față:

– „Eu, unul, urăsc teatrul. N-am nevoie de teatru. Mă doare-n cot de teatru!"

– „Şi eu îl urăsc şi mă doare-n cot de el. Doar ca să-mi bat joc de el scriu teatru. E singurul motiv" îi spusei.

Mă privi cu ochiul lui de bătrîn țăran şiret, surprins, neîncrezător. Nu găsi pe loc o replică destul de jignitoare. [...]

Închipuindu-şi, poate, că avea de-a face cu un admirator naiv, lacom de cea mai neînsemnată dintre vorbele sale, ori dîndu-şi seama că nu va reuşi să mă scoată din sărite, Brâncuşi renunță. Se lansă într-un mare discurs, cum mă aşteptam, împotriva biftecurilor; povesti amintiri, cum venise la Paris de pe malurile Dunării făcînd o mare parte din drum pe jos; ne vorbi şi despre „ioni", principii ale energiei cosmice care străbat spațiul, şi despre care spunea că-i zăreşte cu ochiul liber, în razele soarelui. Se întoarse către soția mea, îi reproşă cu asprime că nu poartă părul destul de lung, apoi agresivitatea lui se linişti. Fu cuprins deodată de o bucurie copilărească, chipul i se destinse, se ridică, ieşi ajutîndu-se cu bastonul, lăsă uşa deschisă spre frig, reveni peste cîteva minute, cu o sticlă de şampanie în mînă: nu ne mai purta pică, ne simpatiza.

Îmi fu dat, după aceea, să-l revăd pe Brâncuşi încă de patru sau cinci ori înainte de moarte. După ce a fost în clinică pentru a-şi îngriji un picior rupt, nu şi-a

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mai părăsit atelierul. Avea un aspirator, ultim model. Însă cînd se afla vreo femeie printre vizitatorii săi, profita ca s-o roage să-i mature atelierul, cu o mătură adevărată. Avea telefonul pe noptieră şi mai avea un sac plin cu pietricele. Cînd se plictisea prea tare şi dorea să sporovăiască cu vecinul lui, lua un pumn de pietre, îşi deschidea uşa şi le arunca în uşa vecinului ca să-l cheme: nu-i dădea prin minte să telefoneze.

Era foarte aproape de sfîrşitul lui, cînd soţia şi fiica mea care avea unsprezece ani, se duseră să-l vadă. Stătea culcat, cu căciula lui de blană pe cap, cu bastonul la îndemînă. Soţia mea e încă foarte emoţionată la amintirea acestei ultime întrevederi. Zărind-o pe fiica mea, Brâncuşi fu cuprins de o mare emoţie. I-a ţinut, pe jumătate jucîndu-se, pe jumătate sincer, un discurs de dragoste. A lăudat-o că poartă părul lung, i-a lăudat mult ochii frumoşi. Bătrînul acesta cu barbă albă îi spuse, duios, ţinînd-o de mînă: „Logodnica mea mică, te aşteptam dintotdeauna, sînt fericit că ai venit. Vezi tu, eu sînt acum foarte aproape de bunul Dumnezeu. Nu trebuie decît să întind mîna să-l prind".

Apoi a destupat o şampanie ca să sărbătorească logodna.

S-ar fi putut crede că Brâncuşi e un artist primar, instinctiv, rustic. Opera lui, în acelaşi timp elementară şi subtilă, este expresia unei gîndiri artistice (şi prin asta, filozofică) infinit de lucidă, elaborată, profundă. Arta lui este expresia unei viziuni creatoare foarte intelectualizate. Creaţie, totuşi, în primul rînd. Cu totul lipsit de ceea ce se numeşte „cultură"; la distanţă de ceea ce se ia drept „viaţa intelectuală a unei epoci" şi care nu este decît ziaristică sau expresia ei livrescă, Brâncuşi era totuşi, pe de altă parte, incomparabil mai cultivat decît oamenii de litere, „gînditorii", pionii ce-şi agaţă pe piepturi brevetul de „intelectual" şi nu înţeleg nimic din el, aiuriţi cum sînt de lozincile, simple sau complexe, pe care le iau drept adevăruri sau drept cugetări de-ale lor, personale. Brâncuşi era cu mult mai puternic decît toţi Doctorii. Era cunoscătorul cel mai informat despre problemele artei. Asimilase întreaga istorie a sculpturii, o dominase, o depăşise, o respinsese, o regăsise, o purificase, o reinventase. Degajase din ea esenţa. [...]

S-a vorbit despre Brâncuşi ca despre unul dintre creatorii unei sculpturi nonfigurative. Brâncuşi susţinea că nu e nonfigurativ. Într-adevăr, nu era. Operele lui sînt figuri esenţiale, imaginile concrete ale unor idei, expresia unui real universal antiabstract. Nimic nu e mai concret decît pasărea sa în zbor, formă dinamică palpabilă a dinamismului. Rodin a putut exprima mişcarea dînd unui anumit corp, membrelor sale, atitudinile sugestive ale unei desfăşurări în spaţiu. Era ceva încă legat de particular. Brâncuşi s-a eliberat de orice particularism, după cum s-a eliberat şi de orice psihologism, pentru a ajunge la esenţele concrete. [...]

Voinţa de a nu ceda ispitei sentimentalismului a

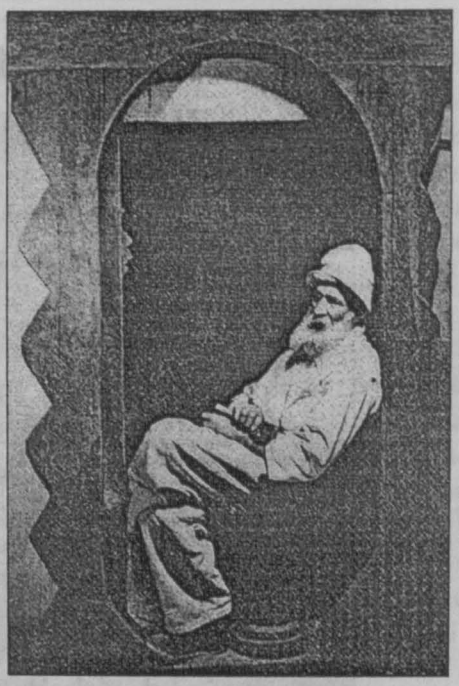

apărut foarte repede la Brâncuşi, ca şi dezgustul său faţă de anecdotă sau de interpretare. Înţeleg de ce nu putea să-i placă teatrul. [...]

Începînd din 1907 (în *Rugăciunea* sa), ceea ce rămîne din afectivitate dispare datorită stilizării, oarecum bizantine, care transpune, integrează sentimentalitatea. La prima vedere, „Oul" seamănă destul de mult cu „nou-născutul" în scutecele sale. Din 1910, „Pasărea Măiastră" a depăşit, de mult, în miraculos, pasărea realistă, nemiraculoasă; ne mai putem da seama, poate, urmînd etapele simplificării sale, că Oul are ca punct de plecare pe noul-născut; putem urmări şi stilizările diferitelor „Domnişoare Pogany", pentru a ajunge la etapa ultimă, care este o îndrăzneaţă, feerică transfigurare. Însă curînd, în măsura în care stilul este, oricum, anecdotă, Brâncuşi va depăşi stilizarea pentru a ajunge la un limbaj de dincolo de limbaj, de dincolo de stilul însuşi. Şi totul va fi fost o ţîşnire din izvoarele profunde ale fiinţei sale, o serie de revelaţii continue extraconştiente, surprinse printr-o luciditate, o conştiinţă, o exactitate, o putere intelectuală care fac din Brâncuşi contrariul unui Rousseau-Vameşul. Contemplînd, în puritatea ei, „Pasărea în spaţiu", sîntem uimiţi de acuitatea viziunii sculpturale; ne mirăm de simplitatea ei şi ne mirăm de asemenea de faptul că n-am putut vedea ceea ce este evidenţa însăşi.

Foarte surprinzătoare, de necrezut, aceste sinteze: folclor fără pitoresc, realitate antirealistă; figuri de dincolo de figurativ; ştiinţă şi mister; dinamism în împietrire; ideea devenită concretă, făcută materie, esenţă vizibilă; intuiţie originară, dincolo de cultură, de academie, de muzee.

Apărut în „Le Musée de Poche"

(Din vol. *Note şi contranote*, Editura Humanitas, 1992)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1 DECEMBRIE
ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Episcopul Iuliu Hossu al Gherlei citeşte resoluțiile Adunării de la Alba Iulia, 1 decembrie 1918

Desagregarea Austro-Ungariei

Pe când toate aceste lucruri se petrec în peninsula balcanică, în Austro-Ungaria începe o mare frământare. Ca la frângerea unui farmec, capitularea Bulgariei e semnalul desagregării imperiului dualist. Naționalitățile asuprite se constituie autonome. Încurajat de formularea principiilor wilsoniene, deputatul român Vaida-Voevod rostește în parlamentul maghiar dreptul de auto-determinare al Românilor din monarhia habsburgică (5/18 Octombrie).

Ultima încercare a Împăratului Carol de a transforma Austro-Ungaria în stat federal, vine târziu. Contele Tisza e asasinat şi împăratul izgonit de revoluția ce clocotește. În locul lor, desnădejdea populară instalează pe Contele Károly, antantofil, care încearcă în ultimul ceas să atragă în favoarea cauzei țării sale, pe Aliații care au sosit la Dunăre.

Iuliu Maniu

Iancu Flondor

Pan Halippa

Unirea provinciilor românești

În acest timp, în Austro-Ungaria, evenimentele se precipitaseră. Sfatul național român din Bucovina votase alipirea necondiționată la România şi chemase armata română (14 – 27 Octombrie). Iar în Ardeal, pe când Sfatul național român se adună la Arad ca să asculte doleanțele națiunei subjugate de un mileniu; la Viena, Iuliu Maniu dezarmă regimentele austriace, înarmând gărzile naționale ardelenești, pe care le punea la dispoziția acestuia.

După tratative nereuşite duse cu Sfatul național maghiar, prin Oscar Iasszy, Adunarea națională dela Alba Iulia proclama în ziua întoarcerii Regelui în Bucureşti, unirea Transilvaniei cu România şi instituia Consiliul dirigent. Câteva zile mai târziu, Adunarea națională a Saşilor dela Mediaş vota şi ea alipirea la România (13 – 28 Decembrie)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Consideraţii generale asupra răsboiului românesc

... Răsboiul românesc a confirmat încă odată însuşirile esenţiale ale poporului românesc.

El a vădit în tot timpul admirabilele însuşiri de sănătate morală, inteligenţă şi răbdare ale păturei rurale a poporului român. Bine condus, echipat şi antrenat, soldatul român a dovedit că poate fi opus cu succes celor mai buni soldaţi ai lumii. Şi din acest punct de vedere, trecerea echilibrului social al României pe seama păturii rurale, prin cele două reforme: împroprietărirea şi votul universal reprezintă o întărire a naţiunii, mai ales dacă ne gândim că pătura ţărănească e pătura românească dominantă omogen, în toate provinciile.

Clasa stăpânitoare, deşi s-a dovedit mai puţin rezistentă moralicește, mai puţin prevăzătoare şi mai influenţabilă, nu a fost însă mai prejos de misiunea ei. Vrednică de amintit este în deosebi abnegaţia cu care pătura conducătoare românească, cu toate deosebirile de păreri, a ştiut să-şi subordoneze aspiraţiile individuale, aspiraţiunilor colective, făcând front în jurul ideei de ţară, renunţând la drepturile şi privilegiile al căror sacrificiu era menit să asigure fericirea patriei şi trecându-şi mâna unii altora, în clipe grele, numai pentru ca neamul să nu rămână nicio clipă descoperit în faţa împrejurărilor.

«Norocul românesc»

Mai presus de toate însă, trebuie amintit, ca factor dominant al victoriei, ceea ce s-a numit «norocul românesc».

«Norocul» acesta nu trebue însă înţeles ca un capriciu al întâmplării, ci ca un resort ascuns, care împinge toate aşezările lumeşti, spre matca firei lor adevărate.

Pe planul existenţei firești şi al faptelor exacte, el este o îmbinare de însuşiri sufleteşti, cu situaţiuni locale şi cu împrejurări istorice nemaiîntâlnite nicăieri. Este poate îndârjirea cu care omul, apărând pământul ţării, îşi apără ţarina proprie. E poate interesul vecinilor poftitori, de a nu se lăsa unul pe altul să se-ntindă asupra noastră. E deasemeni, însuşirea unui neam care nu face din stăpânirea lui un mijloc de apăsare a altora, ci un prilej de înălţare spirituală a omului şi de desvoltare liberă, în starea lui lăuntrică. Este poate, meşteşugul de a te pleca împrejurărilor, fără a renunţa la înfăptuirea idealurilor tale. Este de sigur, cuminţenia de a te încrede sorţii, unită cu îndârjirea de a nu renunţa la nimic din ceea ce este esenţial fiinţei tale. Este în sfârşit, răbdarea de a pândi vremea, până în ceasul împlinirii, unită cu neastâmpărul de a cădea cu greutate în cumpăna clipei hotărâtoare.

Toate aceste virtuţi ale pământului, ale omului, ale sufletului şi ale întocmirilor vieţii româneşti de totdeauna, au contribuit, laolaltă, pentru a ne scoate biruitori din încercare. Unitatea geografică a pământului românesc, unitatea etnică a formelor de viaţă, a limbii, a obiceiurilor, în care trăeşte imensa majoritate a acestui popor, au contribuit în aceeaşi măsură ca vitejia militară, sau ca abilitatea politică ce ştie să folosească împrejurările, la înfiriparea unităţii naţionale.

Astăzi, când asupra tuturor acestor lucruri se poate rosti o judecată obiectivă, cuvine-se să le preţuim pe toate, potrivit valorii lor şi să căutăm să le adâncim cunoaşterea, pentru a le putea mobiliza din nou în ceasul în care împrejurările ar putea să ne ceară noi jertfe pentru apărarea lor. Dar mai ales se cuvine să le adâncim şi să le înflorim în creaţiuni de bucurie şi cultură umană, care să facă din felul şi din firea omului românesc un îndreptar atât de temeinic, încât nicio vicisitudine a acestei lumi să nu-l mai poată sdruncina. Viaţa este încercare şi luptă şi nu isbutesc să stăruie în această luptă decât popoarele care ajung să dobândească o ideie universală despre ele şi o nădejde în eternitatea misiunii lor.

m. v.

(Mircea Vulcănescu, *Enciclopedia României*, vol. I, 1938)

Regele Ferdinand

Ionel Brătianu

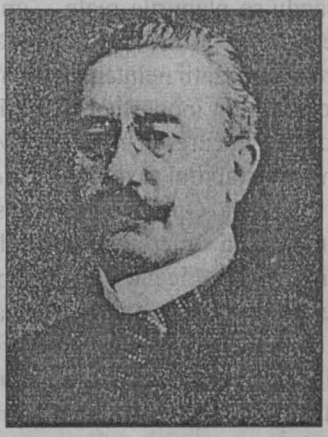

Al. Vaida Voevod

Al. Marghiloman

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureştii de altădată

Război şi pace pentru unitatea patriei

Bucureştii faţă de Europa cuprinsă de flăcări

Mircea CONSTANTINESCU

Take Ionescu

Barbu Delavrancea

Niculae Filipescu

În favoarea intrării în război pentru eliberarea Transilvaniei şi a tuturor teritoriilor româneşti aflate sub dominaţie străină are loc o mare demonstraţie populară în Bucureşti, urmată de o alta, a profesorilor universitari şi studenţilor, prezentată şi în ziarul *Dimineaţa* (27 sept. 1914). Sub titlul mare, "Meetingul naţional de la Dacia" apar subtitlurile grăitoare prin ele însele: "Profesorii universitari, studenţii şi cetăţenii cer imediata intrare în acţiune contra Austro-Ungariei", "Măsurile militare", "Cuvântarea d-lui Rădulescu-Motru", "Manifestaţia...". Tot acum, N. Filipescu şi Take Ionescu convoacă la hotelul Bulevard mai mulţi parlamentari reprezentând toate partidele – acum când, extern, devine evident că Serbia va fi zdrobită de invadatori, – cu totul 54 politicieni, dintre care 14 liberali. Cu această ocazie, Filipescu arată că "suntem ameninţaţi de învăluire ca să fim sugrumaţi... Vom vedea atunci un popor întreg, cu armata sa făcut prizonier. Pas de mai fă atunci politică naţională". În ziua următoare, comitetul consultativ al conservatorilor cere "mobilizarea imediată a armatei". La 1 octombrie se formează Federaţia Unionistă, care grupează pe adversarii Triplei Alianţe, iar liderii acesteia duc tratative cu regele şi cu Brătianu ca să se intervină în favoarea Serbiei. Întrucât li se răspunde că se va păstra neutralitatea promisă, opoziţia organizează la Bucureşti o întrunire, nu lipsită de violenţe, la 24 octombrie (urmată de altele din mai multe oraşe ale ţării...). Necunoscându-se planurile reale – imediate şi de viitor – ale guvernului, care, în treacăt fie zis, nici nu trebuie acum să fie divulgate, sigur că unii lideri ai opiniei publice produc acuzaţii neîntemeiate în fond şi conduc unele agitaţii publice care, cel puţin în formă, sunt inoportune şi sterile. Ceea ce face pe unii comentatori ai vieţii publice/politice bucureştene să observe, nu fără sarcasm şi ironie: "Era în epoca aceea cam spre sfârşitul războiului balcanic. Ţara era agitată. Cafenelele clocoteau. Guvernul se clătina. Opinia publică descinsese în stradă... Steaguri tricolore şi pancarde întinse de la un trotuar la altul punctau, deasupra valurilor furtunoase ale mulţimii, inscripţii eroice: «Vrem război!... Moarte trădătorilor!... Jos guvernul!...» ... Ziarele nu mai aveau altă preocupare. Cetăţenii nu mai aveau alte gânduri. Pe stradă, în cluburi, în cafenele, în berării, în sferele guvernamentale, ca şi în intimitatea familiilor, unicul subiect de conversaţie posibil, unica îngrijorare a sufletelor, chiar şi când gurile, luate de curentul mărunţişurilor zilnice, vorbeau despre altceva, era războiul. În aparenţă, natural, nimic nu se schimbase. Viaţa continua ca şi mai înainte. Restaurantele erau ticsite. Tarafurile de lăutari erau tot aşa de numeroase. Balurile, seratele, chefurile, zaiafeturile se ţineau lanţ. Ba se poate spune că erau încă şi mai dese, şi mai zgomotoase. Orăşenii petreceau cu înfrigurare, cu un fel de veselie exasperată, ca şi cum le-ar fi fost teamă de precipitarea evenimentelor, sub biciul destinului, că nu vor apuca să-şi golească paharele până la fund. Şampania curgea. Cupele se ciocneau. Dar negurile războiului, ca şi fumurile beţiei, se întindeau zi cu zi între hotarele României neutrale, peste sufletele şi peste minţile împăingenite" (N.D. Cocea). Sau, despre tot aceste luni de zile agitate: "Bucureştenii se schimbaseră de să nu-i mai recunoşti: cei ce se destindeau la o bere sau se plimbaseră agale pe bulevarde – unde pieriseră? Mulţimea manifesta furioasă: nu era de glumit cu ea; nu mai era vorba de «legea tramvaielor», ei vroiau să intrăm în război, erau hotărâţi să plece pe front, unde – era clar – aveau să-şi rişte viaţa. Ce se poate spune unei mase care vrea să înfrunte moartea?! Nimic" (P. Georgescu).

Nici în Europa centrală, lucrurile par să nu stea altfel, şi acolo "viaţa se îmbinase cu ceea ce scriau ziarele, cu ştiri şi zvonuri, cu opinii, cu controverse", şi acolo

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

spiritele sunt atâtate grație "undelor de incontinență verbală ale radioului", în fine, și acolo "poate sentimentul că totul era pus sub semnul întrebării, îi îndemna să culeagă ce mai era de cules, să îmbrace ce au mai bun, să petreacă ultimele ore bune!" (St. Zweig). Sunt ultimele sclipiri fosforescente aruncate de giulgiul defunctei *belle époque*...

Un mare miting se desfășoară și în sala Dacia (Manuc) în iulie, când Take Ionescu observă, între altele: "Dacă însă ne-am închipui noi că (aliații) învingând fără noi, vor învinge pentru noi, ar trebui să fim adevărați nebuni. Victoria lor fără noi poate să ne scape viața materială de astăzi, nu ne poate însă scăpa nici viața noastră morală, nici drepturile generațiunilor noastre viitoare".

Într-o moțiune adresată guvernului de către 50 de profesori universitari se arată: "... Corpul profesoral al Universității din București crede de datoria sa să declare că intrarea României în acțiunea pentru apărarea intereselor și drepturilor noastre naționale și ocuparea pământului românesc din monarhia austro-ungară se impune" (Cf. M. Muşat, I. Ardeleanu). [...]

Sfârșitul toamnei bucureștene este exploziv și datorită manifestațiilor organizate de "Acțiunea națională". Cum am mai arătat, în general nemulțumește "prudența guvernului liberal de la conducere, prudență neînțeleasă exact în cauzele și aspectele ei multiple, neexistând, ce-i drept, o informare judicioasă a publicului ci doar una oportună, date fiind condițiile obiective/subiective ale momentului istoric ca atare. La 9 noiembrie, în aceeași sală Dacia, profesorul D.S. Mândrescu zice: "La durerea noastră arătată acelora care se cuvenea să le-o arătăm ni s-a răspuns: «n-a sosit momentul oportun». Eu nu știu, domnilor, cam ce o fi acest moment oportun și pe unde întârzie, de nu mai soseşte odată... Eu cred că, în loc ca cei în drept să scoată din când în când armata pe Calea Victoriei în București, mai bine ar trimite-o pe Calea Românismului" (Cf. *Universul*, 24 nov. 1914). O lună mai târziu, profesorul-orator devine casierul general al Ligii pentru unitatea politică a tuturor românilor, al cărei președinte este dr. V. Lucaciu, vicepreşedinte, Delavrancea, și secretar, Iorga. În februarie viitor, Liga organizează un miting la Dacia, ocazie cu care iau cuvântul Goga, Take Ionescu, Delavrancea, Iorga, N. Filipescu, acesta din urmă rostind un discurs memorabil, patetic cu supramăsură dar de o sinceritate patriotică inatacabilă atunci când se adresează regelui (Ferdinand): "Cronicarul zice că trăznete și fulgere erau în cer, când a urcat tronul Șerban Vodă Cantacuzino". Era o prevestire.

"Când pe tron s-a urcat regele Ferdinand, Europa era zguduită de cel mai înfricoșător război din câte sunt pomenite în istorie. E și aceasta o prorocire de ce va fi domnia de azi. Sire, ești trimisul lui Dumnezeu ca să împlinești visul unui neam. Vei fi cel mai mare voievod al țării, împodobindu-te cu titlurile lui Mihai Viteazul: Domn al Ardealului, al Țării Românești și al Moldovei; aducând pe deasupra și strălucirea purpurei regale, sau răpus în cel mai suprem avânt de vitejie al neamului, vei fi sfințit ca erou național. De aceea, mărirea ce ți-o urăm, Sire, este: *să te încoronezi la Alba Iulia sau să mori pe câmpia de la Turda*".

În martie, în București se ține Congresul românilor transilvăneni și bucovineni; același profesor Mândrescu prezintă referatul "Datoria României" unde ideea centrală rămâne aceea că țara "trebuie să-și afirme voința, trebuie să-și schimbe atitudinea de până acum într-o acțiune armată pentru realizarea idealului nostru național..." După amiază, congresiștii se strâng la Dacia unde, între alții, vorbește și Delavrancea: "Voi cei din Ardeal și Bucovina simțiți nevoia de unire, dar noi, cei din România liberă, simțim că am pieri dacă nu ne-am uni". În mai, când se împlinesc 67 de ani de la Marea Adunare de la Blaj (1848), Iorga rostește, în același spirit naționalist, un discurs în sala Ateneului.

Dar ce știu, ce plănuiesc, ce fac în tot acest timp cei din prim-planul societății românești și bucureștene?...

În septembrie 1914, la București soseşte noul ministru german, Hilmar von den Busche, cu misiunea expresă de a-i determina pe români ca, cel puțin, să rămână neutri. Tot în perioada asta, cancelarul Bethmann-Hollweg scrie lui von Berchtold că în cazul când România se apropie de Rusia, s-ar compromite serios "situația generală atât în Galiția cât și în Balcani" (Cf. RAPRM, I). Iată de ce, brusc generoși, germanii propun guvernanților austro-unguri să ia urgente măsuri întru ameliorarea condițiilor de trai ale "minorității" românești din Imperiul Habsburgic. Poziția conducătorilor

Constantin Stere

Petre Carp

Vasile Lucaciu

Octavian Goga

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Nicolae Iorga

Mareşalul Averescu

Mareşalul Presan

Mareşalul Eremia Grigorescu

monarhiei bicefale rămâne intransigentă în inflexibilitatea ei anistorică – fapt ce sporeşte (dacă mai era nevoie) ostilitatea guvernului român faţă de Puterile Centrale. Von Czernin mai crede şi acum în sloganul că "mijlocul cel mai sigur şi mai bun de a ţine România liniştită" ar fi – prin urmare, nu ameliorarea condiţiei "minorităţilor" din imperiu, ci – "rezultatele favorabile pe câmpul de război" (Cartea roşie austro-ungară).

Încă din august, la Bucureşti s-au oprit şi reprezentanţii Turciei şi Greciei pentru perfectarea unei înţelegeri balcanice în vederea alcătuirii unui bloc confederativ în Balcani; Brătianu, fără a se opune în principiu ideii, îşi face cunoscută intenţia "de a avea deplina libertate de acţiune" în conjunctura istorică dată (Cf. E. Campus). Totodată, la 12 august 1914, marchizul Antonio di San Giuliano, ministrul de externe italian, transmite la Bucureşti baronului Carlo Fasciotti indicaţia netă după care "un acord între Italia şi România ni se pare foarte de dorit" (RAPRM, I). De altfel, în septembrie se şi încheie un acord între C. Fasciotti, E. Porumbaru (ministrul român de externe) şi primul ministru I.I.C. Brătianu. În primăvara lui 1915, presiunea marilor blocuri militare asupra guvernului Brătianu se intensifică. Primul ministru continuă să fie prudent, mai exact spus: profund responsabil sau, cum va aprecia ulterior ministrul francez la Bucureşti (din anii 1916 – 1920), contele de Saint-Aulaire, "el n-a meritat reproşul de indecizie pe care i l-au adresat aliaţii şi nici acuzaţia de duplicitate care i-a fost aruncată de inamici. El aprecia că România nu putea intra cu uşurinţă şi fără să fi avut maximum de garanţii într-un război în care era în joc existenţa ei". Pentru completarea portretului moral-politic al acestui bărbat de stat, preiau şi alte aprecieri consemnate într-un curriculum vitae publicat în Almanahul pe anul 1929 al Societăţii "Cultul Eroilor": "... Chemat la conducerea partidului liberal, după retragerea bătrânului D.A. Sturdza, Ion I.C. Brătianu a promis solemn că-şi va îndeplini greaua sa misiune prin respectarea doctrinei şi principiilor partidului său, dar mai presus de toate prin luarea în consideraţie a dorinţelor şi intereselor generale ale ţării. Şi el s-a ţinut de promisiune. [...] În timpul neutralităţii el a dirijat acţiunea diplomatică cu prudenţă, abilitate, pricepere şi înţelepciune, aşteptând să sune ceasul României. A jucat strâns; a negociat, s-a informat, s-a pregătit. A fost o acţiune diplomatică plină de riscuri, dar Brătianu a condus-o aşa, ca să atingă scopul ce-l urmărea: intrarea în război alături de aliaţii noştri fireşti, însă prin asigurarea (cestiilor) teritoriale relative la Ardeal, Banat şi Bucovina, precum şi la cooperarea armatelor ruseşti în Moldova şi Dobrogea. La 30 iunie 1916, contele Czernin... comunica la Viena: «Brătianu nu aşteaptă decât ora propice ca să intre în Transilvania». La 4 august, Brătianu semna tratatul de alianţă cu Anglia, Franţa, Rusia şi Italia, prin care se recunoştea dreptul nostru asupra provinciilor române de peste Carpaţi. Şi la 14 august, guvernul Ion Brătianu declara război Austro-Ungariei şi ordona mobilizarea armatei".

La 16 martie, marele duce Nicolae, generalissimul armatei ţariste prin mijlocirea ambasadorului francez la Petrograd, Maurice Paleologue, cere Bucureştilor să intervină de partea Antantei: "Am să vă întreţin cu lucruri grave. Nu vorbeşte acum marele duce Nicolae d-lui Paleologue ci generalul şef al armatelor ruse se adresează în mod oficial ambasadorului Franţei. În această calitate, am datoria să vă declar că imediata cooperare a Italiei şi a României este de o necesitate imperioasă. Totuşi, nu interpretaţi aceste cuvinte ca un strigăt de disperare. Rămân convins că, cu ajutorul lui Dumnezeu, vom fi învingători. Însă, fără cooperarea imediată a Italiei şi a României, războiul se va prelungi încă multe luni, cu riscuri teribile". (Aminteam anterior de o... nouă Livadia; mă gândesc acum la... un nou iulie 1877, când, de asemenea, se cerea românilor, respectiv prinţului Carol, să facă "o demonstraţiune de forţă"!...) Paleologue nu ezită să replice generalissimului că, deşi Franţa deja face demersuri pe lângă guvernele italian şi român, el unul nu vrea să-i ascundă ducelui "faptul că pretenţiile Rusiei asupra Constantinopolului şi Strâmtorilor vor face probabil imposibilă alăturarea acestor două guverne alianţei noastre" (RAPRM,I). [...]

Cu ocazia audienţei acordate ministrului Franţei la Bucureşti, Emil Blondel – cum remarca preşedintele Poincaré în memoriile sale – Brătianu declară fără echivoc: "Ţin să nu vă înşelaţi asupra intenţiilor mele. Voinţa mea fermă, de la începutul războiului, este de a ieşi din neutralitate în favoarea Triplei Înţelegeri. Dacă am întârziat să mă pronunţ în mod deschis, este în scopul de a completa preparativele mele militare (între 1914 – 16, Brătianu e şi ministru de război – n.n.) fără a fi expus la reclamaţii prea puternice din partea inamicilor noştri... Am formulat cererile pe care le cunoaşteţi după ce am reflectat la ele cu maturitate. Ele răspund nu numai aspiraţiilor naţionale permanente

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ale României, dar încă necesității de a preveni, prin stabilirea de frontiere naturale, conflicte de naționalitate, asemănătoare acelora care atâți ani au tulburat Macedonia". Iar într-un interviu acordat ziarului *Journal de Genève* (Cf. M. Muşat, I. Ardeleanu) la 1 iulie 1915, primul ministru român precizează intransigent că "România nu cere, de fapt, o *restitutio in integrum*; ea nu are ambiția unor cereri aiurea, România se ridică doar pentru a elibera pe frații săi care din totdeauna au fost uniți cu ea prin cele mai strânse legături... Pentru pacea viitoare a Europei, pentru stabilirea noii ordini, este necesar deci ca principiul naționalităților să triumfe pentru toate statele europene interesate, deci şi pentru România.

O Românie reunind la sine pe toți fiii săi, pe care vicisitudinile timpurilor i-au răpit, o Românie puternică va fi o garantă a păcii şi înțelegerii în Orient". (subl. mea – M.C.)

În acelaşi timp, la Petrograd (la 1 sept. 1914, capitala Sankt-Petersburg devine Petrograd), Anglia, prin ministrul G. Buchanan, şi Franța, prin M. Paleologue – recunoscând în observația preşedintelui Poincaré că, acum, "concursul României devine o necesitate pentru aliații noştri" – continuă să facă presiuni asupra guvernului român prin intermediul ministrului C. Diamandy, pentru ieşirea țării din neutralitate.

În 1915, la un miting organizat în sala Dacia, iau cuvântul I.C. Frimu, D. Marinescu, Gh. Cristescu şi Cr. Rakovski. Ei susțin o platformă de pacifism desăvârşită şi discursurile lor sunt reunite în broşura *Pace şi neutralitate*. "Militanți hotărâți ai cauzei Unirii – condiție obiectivă a propăşirii societății româneşti, – în pofida unor limite în înțelegerea concretă a rolului mişcărilor naționale în ansamblul luptei revoluționare a popoarelor, socialiştii români s-au declarat întotdeauna gata de a lua armele pentru apărarea țării în cazul în care aceasta ar fi devenit victima unei agresiuni, iar faptele de eroism şi jertfele probate în anii 1916 – 1918 vor demonstra autenticul lor patriotism, ataşamentul de nestrămutat la cauza națională" (Cpt. V. Zodian).

Paralel cu extrem de susținutele, pe cât de anevoioasele, eforturi diplomatice, guvernul român este preocupat, în egală măsură, de mobilizarea întregului potențial combativ al țării în vederea purtării cu succes a plănuitei campanii de eliberare națională şi întregire statală. [...]

Arsenalul armatei din Bucureşti devine în aceşti ani "întreprinderea centrală de întreținere şi reparare a armamentului din dotarea trupelor române"... De asemenea, uzinele bucureştene Wolf, Vulcan, Lemaitre sunt profilate pe producția de război. În acelaşi context, şeful direcției Intendenției, g-ral C-tin Zaharia, conduce energic programul de măsuri pentru sporirea producției alimentare şi de confecții militare (mai cu seamă pendinte de atelierul central de confecții al armatei din Bucureşti. Se iau, de asemenea, măsuri importante de către Direcția Serviciului sanitar militar – într-asta dându-şi concursul şi dr. C. Angelescu, ministrul lucrărilor publice, – pentru procurarea şi stocarea medicamentelor şi celorlalte produse farmaceutice utile. De altfel pregătirile sunt generalizate pe toate planurile şi în toate sferele sociale căci, cum întemeiat afirmă g-ral Gr. Crăiniceanu (în *Universul*, 27 ian. 1916), "astăzi s-a dovedit pe deplin că războiul nu se mai poate face numai cu armata, ci cu poporul întreg. Trebuie a ne mobiliza nu numai brațele armate, nu numai activitățile de orice fel cuprinse în armată, nu numai personalul şi materialul înmatriculat şi înscris în controalele armatei, ci întreaga activitate a poporului afară din armată. Toate manifestările vieții mintale şi materiale ale fiecărui cetățean în parte şi ale poporului întreg trebuiesc să ajute la război". Tot în *Universul* (22 iulie), poetul O. Goga susține aceeaşi idee a "unității de acțiune", care trebuie să fundamenteze "baza succeselor militare".

În august 1916, conducerea politică şi militară, la Bucureşti, îşi concentrează întreaga putere de muncă asupra "definitivării acțiunilor de planificare strategică şi de mobilizare a resurselor interne materiale şi umane în vederea susținerii efortului generalizat de dezrobire şi unire" (Col. C. Căzănişteanu).

Cum în cursul actualei veri acțiunile militare dezvoltate de către Puterile Centrale periclitează serios situația țărilor Antantei, acestea din urmă adresează României note ultimative în vederea unei grabnice intrări în război. Guvernul român înaintează un memorandum marilor puteri, în care se insistă asupra "hotărârii sale de a declara război numai Austro-Ungariei, deoarece cu alți membri ai coaliției adverse nu există nici un contencios teritorial; asigurării că aliații nu vor semna pacea până când nu se vor atinge obiectivele vizate de România: garanției Marii Britanii, Franței, Rusiei şi Italiei asupra integrității teritoriale a vechiului regat şi a participării statului român, cu drepturi egale, la conferința de pace". De asemenea, este specificată şi condiționarea participării noastre la război "de respectarea independenței de comandament a oştirii, de ofensivele aliate în sudul Balcanilor şi Galiției şi de aprovizionarea ritmică cu cantitățile necesare de arme şi muniții" (Cpt. V. Zodian). Nu toate punctele memorandumului, doar majoritatea lor sunt aprobate de cele patru puteri; mai mult, în timp, analiza unor documente precum şi constatările exprese la fața locului de-a lungul întregii campanii vor releva destule contradicții între declarațiile oficiale şi intențiile reale ale cabinetelor respective. Totuşi, semnarea la Bucureşti, la 17 august (st.n) a Tratatului de alianță şi a Convenției militare între România şi Antantă încununează "un stăruitor efort de apărare a independenței de stat, de pregătire a cadrului diplomatic al luptei armate de eliberare şi întregire statală" (Cpt. V. Zodian). [...]

(Fragment din romanul documentar
După Bucureşti, potopul...,
în curs de apariție la
Editura Biblioteca Bucureştilor)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Vechi zidiri bucureştene

Coordonate de identitate naţională

(I)

Ana Maria ORĂŞANU

În limbajul de specialitate, estetica urbană potenţează personalitatea unui oraş. Îl defineşte şi îl individualizează. Spaţiul exterior tuturor clădirilor, sau altfel spus, "interiorul fără acoperiş" al oraşului creează imaginea specifică, fizionomia urbană, prin relaţiile dintre spaţiul liber şi cel construit, dintre clădiri şi arterele de circulaţie, dintre vechi şi nou, dintre stiluri, programe funcţionale etc.

În cazul oraşelor-capitală, imaginea configurată are semnificaţii aparte. Ea rezonează la cote de reprezentativitate naţională, căci oraşul-capitală este emblema ţării şi a naţiunii.

Ce se poate spune despre Bucureşti? Cum se înfăţişează oraşul, care de aproape cinci veacuri şi jumătate este capitală românească, propriilor locuitori şi vizitatorilor?

Contextual, citez dintr-o publicaţie recentă care pretinde că îl defineşte: "fruct al simbiozei dintre Orient şi Occident", "oraş vechi în care frumosul extrem coexistă cu urâtul insuportabil, în care ospitalitatea şi veselia locuitorilor stau alături de lamentările cerşetorilor şi de lătratul câinilor vagabonzi, în care splendoarea şi mizeria Orientului se împletesc cu strălucirea şi răceala Occidentului" (Silvia Colfescu, Bucureşti – *Ghid turistic, istoric, artistic*, Ed.Vremea, 2001).

Tabloul este şocant, iar atitudinea autoarei, greşită şi inoportună. Confundă datele de atmosferă urbană rezultând din deficienţe în gestionarea administrativă a capitalei cu adevăratele elemente componente ale peisajului urban şi include această opinie într-o lucrare ce intenţionează să fie conform titlului un îndrumător, un deschizător de drumuri şi priviri.

Sub aspectul esteticii arhitecturale, capitala este oraşul românesc care deţine cel mai bogat şi variat patrimoniu de zidiri edificate la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX în stil naţional – stilul neoromânesc. Este varianta autohtonă a Artei 1900, care, la noi ca şi în alte culturi europene, a pus în valoare tezaurul artei naţionale. O adevărată revoluţie estetică prin care se înlocuia amalgamul eclectic al stilurilor istorice cu noua orientare decorativă întemeiată pe tradiţiile artei naţionale.

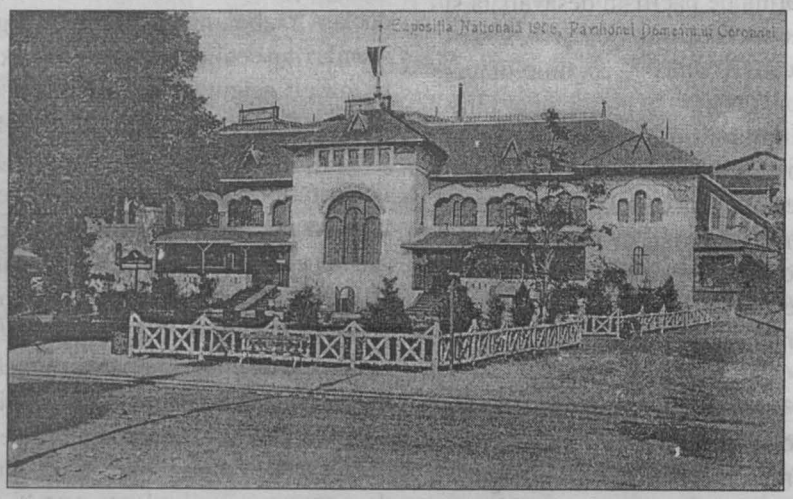

Expoziţia Naţională 1906, pavilionul Domeniului Coroanei

Arhitecţii români ai timpului, pionierii noii orientări au avut meritul remarcabil de a fi înţeles semnificaţia profundă a Artei 1900, cu toate că erau formaţi prin studii universitare tributare academismului occidental. De menţionat însă că după înfiinţarea Academiei de Arhitectură din Bucureşti şi până în 1949, în programa de învăţământ exista obligativitatea elaborării de către studenţii arhitecţi a cel puţin unei lucrări în stil românesc şi, implicit, cunoaşterea patrimoniului decorativ autohton, cult şi popular şi utilizarea creatoare a elementelor sale în proiectarea de arhitectură.

Ion Mincu (1872 – 1965), N. Ghica-Budeşti (1869 – 1943), Grigore Cerchez (1851 – 1927), State Ciortan (1876 – 1940), Cristofi Cerchez (1872 – 1955), Paul Smărăndescu (1881 – 1945),

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

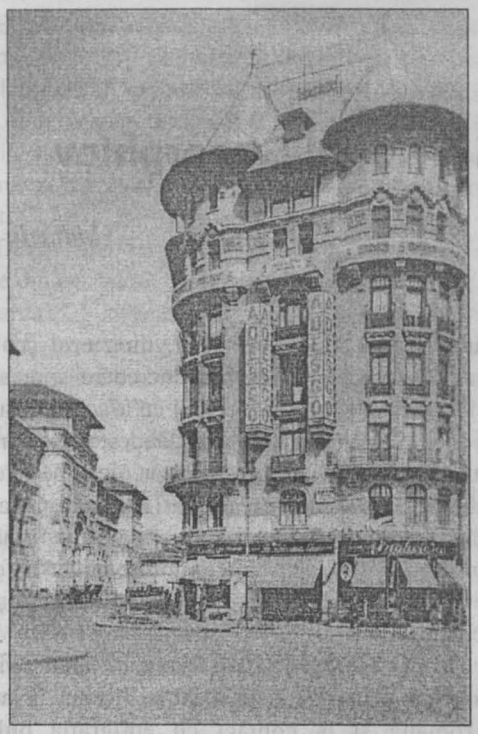

Bucureşti – strada Biserica Enei

Arghir Culina (1882 – ?), Constantin Iotzu (1884 – 1962) şi alţii, s-au declarat pentru o arhitectură modernă cu specific naţional şi au lăsat în Bucureşti lucrări de excepţie.

Arhitectura neoromânească a găsit o expresie foarte armonioasă mai ales în construcţiile mici, vile, şcoli la care s-au putut prelua şi rapoartele, structura şi volumetria arhitecturii vechi. La construcţiile mari s-au preluat îndeosebi elementele decorative. Resursele naţionale de forme şi motive utilizate în viziunea ornamentală 1900 s-au materializat în cele mai variate tehnici: basorelief, ceramică smălţuită, mozaic, feronerie, stuc.

Trebuie menţionat că la începutul secolului XX s-a manifestat şi tendinţa de a încorpora curentul de arhitectură naţională în cultura oficială promovată de stat. În consecinţă, pe lângă un numeros patrimoniu de locuinţe, vile în stil neoromânesc, în Bucureşti s-au ridicat diferite edificii monumentale cu funcţiuni de învăţământ, administraţie, finanţe. Simultan, deci, cu edificarea "micului Paris" se înălţa Bucureştiul României Mari ce urma drumul deschis de arhitectul Ion Mincu, fondatorul şcolii naţionale de arhitectură. El a împodobit oraşul încă de la sfârşitul secolului XIX cu primele edificii în spiritul arhitecturii tradiţionale: Casa Lahovary, Şcoala Centrală de Fete şi Bufetul de la Şosea (vezi "Biblioteca Bucureştilor" nr. 2/2000).

Aşadar, arhitectura neoromânească a Bucureştilor este principala coordonată de identitate naţională a zidirilor sale şi se impune să o prezentăm de-a lungul unor trasee care străbat oraşul, identificând monumentele ca repere istorice pe nedrept uitate.

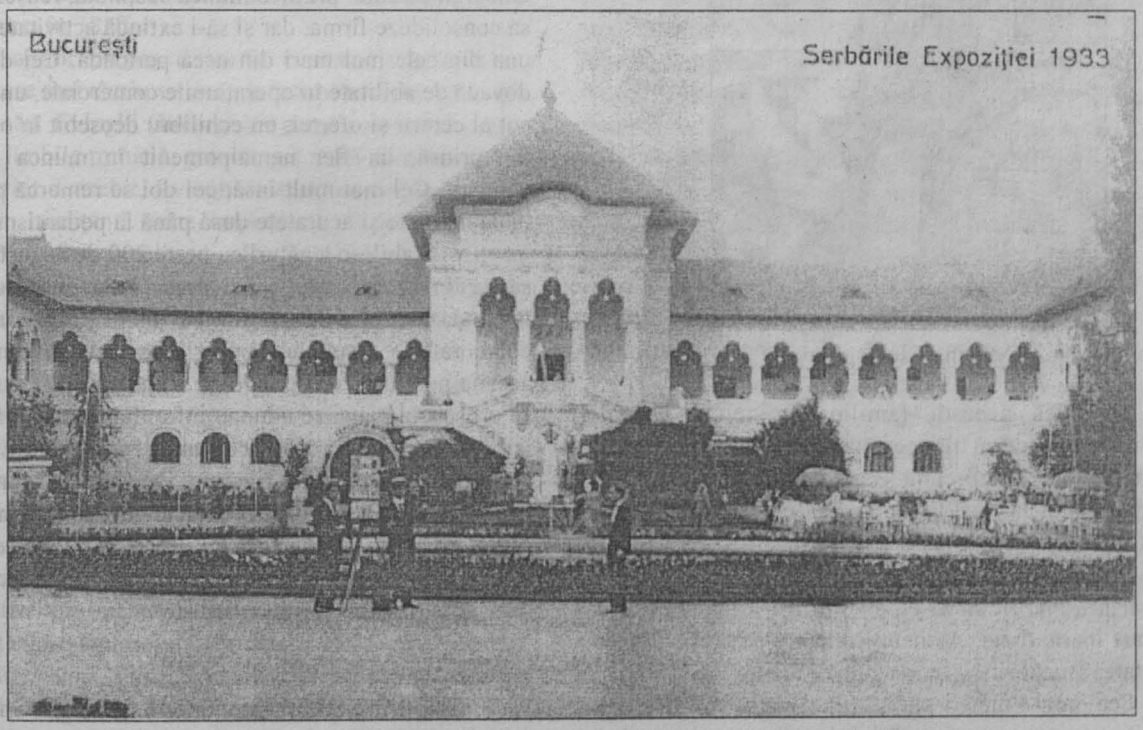

Bucureşti – Serbările Expoziţiei 1933

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Comunităţi bucureştene

Personalitatea fraţilor Hristo şi Evloghi Gheorghiev

Mihaela DEŞLIU

În octombrie 1897, 133 de reprezentanţi ai poporului, în aula Parlamentului bulgar se ridicau cu toţii în picioare pentru a cinsti memoria unui compatriot, **Evloghi Gheorghiev** (1819 – 1897). Pe atunci era ministru al învăţământului Ivan Vazov, cunoscutul scriitor, care, într-o alocuţiune scurtă, spunea: „Gândul său până în ultima clipă a vieţii a fost îndreptat către Bulgaria". Tocmai trecuseră câteva luni de la moartea marelui bancher şi filantrop bulgar.

În jurul numelui său, încă din timpul vieţii sale zbuciumate, s-au ţesut tot felul de legende, desigur controversate, continuând şi după moarte. De aceea, viaţa milionarului a stârnit curiozitatea contemporanilor. După descrierile lor, era „misterios şi înstrăinat, dar în acelaşi timp legat de soarta poporului bulgar din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea".

Evloghi Gheorghiev

Am ales această familie, Hristo şi Evloghi Gheorghiev, deoarece au trăit cea mai mare parte din viaţa lor aici, au muncit împreună cu populaţia majoritară românească, şi-au câştigat un nume în România, mai ales în Bucureştii secolului XIX. Amândoi fraţii au fost îngropaţi în cimitirul Bellu, într-unul din cele mai frumoase mausolee... Aceşti bulgari, mari iubitori de cultură, îşi leagă numele de locuri nouă foarte dragi: Ateneul Român, Fundaţiile Regale, Universitatea Bucureşti.

Cea mai mare parte din viaţa lui Evloghi Gheorghiev se scurge în afara ţării sale. Născut în octombrie 1819 în oraşul Karlovo, într-o familie de negustori vestiţi, învaţă de mic „scrisul şi cetitul în greceşte". Doritor de învăţătură, pleacă la Plovdiv unde îşi desăvârşeşte cunoştinţele. Mai mult decât atât, directorul şcolii, Raino Popovici, îi acordă o deosebită încredere spre a conduce şcoala în locul său (acesta plecând cu afaceri la Budapesta). Elevul, care avea numai 17 ani, se gândeşte deja cum ar putea să-şi ajute poporul înrobit, doritor de libertate. Astfel, urmând tradiţia familiei, pleacă în 1837 spre Galaţi, cu unchiul său, Nikola Puliev, unde acesta avea o firmă proprie. Aici, în Brăila şi Galaţi trăiau mulţi bulgari, formând o colonie compactă. Se ocupau cu agricultura, meşteşugurile şi micul comerţ.

În 1839 se stabileşte în Bucureşti, unde se integrează rapid în viaţa economică. Încă de la început învaţă perfect limba română şi ia contact cu emigraţia bulgară din Bucureşti, mai apoi şi din alte oraşe importante, stabilind nu numai relaţii comerciale. Reuşeşte, cu un capital de 27.000 de groşi, să întemeieze prima firmă comercială Gheorghiev – Puliev (capitalul total fiind de 145.000 de groşi). Cele două filiale, Bucureşti şi Galaţi (sediul firmei fiind în Karlovo) încep un comerţ intens în cele două Principate române.

În 1841 soseşte şi fratele mai mic, Hristo (1824 – 1872) care se va ocupa de partea contabilă a firmei. Astfel, cei doi fraţi vor rămâne în România, iar restul asociaţilor se reîntorc în Bulgaria, de unde îi vor aproviziona cu marfă.

Iese în evidenţă talentul deosebit al celor doi fraţi Gheorghiev care, printr-o muncă susţinută, reuşesc nu numai să consolideze firma, dar şi să-i extindă activitatea, devenind una din cele mai mari din acea perioadă. Cei doi fraţi dau dovadă de abilitate în operaţiunile comerciale, un simţ înnăscut al cererii şi ofertei, un echilibru deosebit în orice afacere întreprinsă, un fler nemaipomenit în munca delicată cu oamenii. Cel mai mult însă, cei doi se remarcă prin proverbiala hărnicie şi acurateţe dusă până la pedantism.

Stabilesc legături cu peste 200 de negustori şi comisionari în 40 de oraşe, sate şi târguri bulgare. În scurt timp, ei întemeiază o reţea densă, formată din negustori, intermediari, colaboratori, răspândiţi prin toate oraşele dunărene. Cu aceştia purtau o corespondenţă zilnică, se dădeau îndrumări, se prospecta piaţa, se adunau informaţii etc. Curând, cei doi fraţi îşi lărgesc sfera de activitate şi în statele Europei centrale, mai ales în ţările riverane Dunării. Se ajunge chiar în Europa occidentală, având contacte intense cu firme renumite din Germania, Anglia, Franţa. Se exportau cereale, rapiţă, ulei de trandafir şi aduceau metale, mărfuri coloniale, cafea, orez, rom, ţesături din bumbac etc.

Prin câteva afaceri importante, dar şi riscante, reuşesc să capete încrederea caselor bancare din Franţa, Anglia, Austria şi astfel activitatea lui Evloghi Gheorghiev se orientează şi spre sfera bancară. Din moştenirea primită la moartea unchiului din Karlovo, plus capitalul avut în 1863, apare „casa bancară Hristo şi Evloghi Gheorghiev" cu un capital de 104.847,91 franci.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bunăstarea economică a celor doi fraţi le asigura o situaţie socială solidă; se bucurau de un deosebit respect în mijlocul burgheziei române iar în mijlocul emigraţiei bulgare, de o autoritate desăvârşită. Deseori călătoresc spre pământurile natale (Karlovo) şi poartă speranţa în suflet că într-o bună zi va exista o Bulgarie liberă cu ajutorul lor nemijlocit.

Devin fondatorii celei mai importante organizaţii de binefacere din perioada „Dobrodetelna drujina" al cărei scop era eliberarea gliei strămoşeşti. Astfel, cu ajutorul material al celor doi fraţi se organizează vestitele cete revoluţionare iar în 1867 se formează a II-a Legiune bulgară din Belgrad (1867 – 68).

În Bucureşti, Hristo Gheorghiev, fire mai comunicativă, se implică în vâltoarea evenimentelor acelor vremi, în mişcarea de eliberare dirijată de emigraţia bulgară. Însă creierul tuturor acţiunilor va rămâne tot fratele mai mare, Evloghi, care pleacă la Galaţi, în vederea organizării burgheziei bulgare.

Moartea neaşteptată, în 1872, a fratelui său Hristo, este o grea lovitură, suportând greu dispariţia celei mai apropiate rude. Revine în Bucureşti, unde preia şi activitatea fratelui său.

În anii 1877 – 78 capitalul său se ridica la 11.631.000 de groşi, adică se mărise de 95 de ori şi astfel îşi va permite multe acte filantropice.

Locuia în Bucureşti, în str. Moşilor 80, într-o clădire solidă, cu gard forjat, înalt, impunător. În fiecare zi aici veneau multe persoane, prieteni, negustori bulgari sau români, reprezentanţi din lumea afacerilor, oameni care cereau ajutoare sau burse. La parterul casei se aflau birourile, imensa cassă de bani construită la Londra, unde se păstrau documente preţioase, bani, arhiva. La etaj era cabinetul său de lucru, sufrageria imensă, diferite încăperi speciale. Aici mai locuia şi mătuşa sa Ecaterina din Karlovo, soţia unchiului ucis de turci în 1850.

Un ajutor preţios îl are în avocatul firmei, Alex. Vericeanu, care mai târziu va duce la îndeplinire dorinţele din testamentul său. Evloghi Gheorghiev poartă o imensă corespondenţă în limbile română, greacă, germană şi franceză.

Patriot deosebit, Evloghi îi ajuta pe cei ce fugiseră din Bulgaria, trimiţând sume importante de bani. În 1877 trimite 2000 de franci celor din Karlovo, mai apoi trimite sume importante celor rămaşi în beciurile închisorilor turceşti, aproximativ 500 la număr. Printre aceştia se număra şi fratele lui Hristo Botev – Kiril.

Finanţează ziarul „Stara Planina", organ al burgheziei bulgare din Bucureşti. În timpul războiului, la 24 mai 1877 Evloghi Gheorghiev donează suma de 1.947 lei armatei române. Suma reprezenta o căruţă sanitară, instrumentar chirurgical, cai etc.

Au beneficiat de ajutorul material multe persoane particulare din coloniile bulgare, dar grija cea mai mare a acordat-o tinerilor bulgari dornici de învăţătură, atât din România cât şi din Bulgaria. Îi va trimite să înveţe pe cheltuiala sa la München, Zagreb, Bruxelles, Viena, Paris, Bologna etc. (40 de bursieri, mai mulţi băieţi, dar şi câteva fete). În 1890 donează statului bulgar, pentru instruirea tinerilor specialişti, suma de 5.461 de franci. Mai târziu va dona învăţământului bulgar superior un loc de 10.134 m² exact în centrul Sofiei şi suma de 800.000 de leva pentru construcţia primei Universităţi bulgare.

O atenţie deosebită va acorda şcolilor din oraşul natal, Karlovo, dar vor mai beneficia încă alte 12 oraşe, care vor primi subvenţii substanţiale. Dar el nu uită nici şcolile bulgare din România. Astfel, între 1876 – 1882 trimite peste 15.000 de franci Şcolii şi Bisericii bulgare Sf. Kiril şi Metodiu din Bucureşti. De fapt, clădirea fusese cumpărată de Hristo Gheorghiev în 1868, iar apoi donată Asociaţiei de binefacere.

Hristo Gheorghiev

Un rol important îl joacă în tipărirea cărţilor şi a revistelor. Contribuie cu suma de 6.000 de franci pentru apariţia dicţionarului lui Naiden Ghenov, primul dicţionar al limbii bulgare, o ediţie scumpă, tipărit la Viena. De asemenea, ajută material la construcţia teatrului din Vidin cât şi la finanţarea unor spectacole. Multe monumente vor fi ridicate prin finanţarea acestuia, la Ţarigrad, Silistra, Plevna. Multe biserici vor primi ajutor substanţial, la Plovdiv, Sofia (Alex. Nevski), Kazanlâk. Nu a uitat nici spitalele – cel mai mare şi renumit va fi cel de la Ţarigrad şi care va costa 400.000 de leva, binefăcătorul nemaiapucând să-l vadă terminat.

În Bucureşti dăruieşte, în 1891, 200.000 de franci Fundaţiilor Regale, pentru întreţinerea studenţilor săraci, alţi 200.000 Universităţii din Bucureşti.

Spitalului „Doamna Elisabeta" din Galaţi, suma de 100.000 de franci, Ateneului Român 5.000 de leva, iar Institutului de binefacere Carol – Elisabeta, 20.000 de leva.

În urma testamentului deschis la 9 iulie 1897, Primăriei Bucureştilor îi revin două moşii în Ilfov, din al căror venit să beneficieze copiii orfani. Pentru căminul „Elena doamna" din Bucureşti a donat suma de 5.000 leva; Bisericii şi Şcolii bulgare „Sf. Kiril şi Metodiu" din Bucureşti, precum şi bisericii din Galaţi, câte 20.000 de leva.

Succesorul universal, Ivan Gheşov şi avocat Alex. Vericeanu vor duce la îndeplinire toate dorinţele marelui filantrop.

La moartea acestuia întreaga avere era estimată în jurul a 23 mil. leva.

(Comunicare susţinută cu ocazia **„Zilei Bucureştilor – 2001"**, Muzeul de Istorie şi Artă al Municipiului Bucureşti, 20 septembrie 2001)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărţii

Gînduri despre legătura de carte

Mariana JAKLOVSZKY

Ne propunem să urmărim cum s-a dezvoltat arta legăturii de carte, produs al bunăstării materiale, al dorinţei de frumos şi să recunoaştem, al vanităţii şi mai mult, al nevoii de impresionare, pentru că obiect de cult, cartea religioasă impunea prin veşmîntul somptuos.

Exagerînd puţin lucrurile, în atitudinea faţă de legătura de carte artistică au existat două poziţii: una, extatică, aceea care oferea cărţii prinos de pietre scumpe şi materiale preţioase şi cealaltă, iar exagerînd, nihilistă, care nega orice împodobire. Primul nihilist, biblioclast care s-a exprimat este sfîntul Ieronim: "îmbrăcaţi cărţile în pietre preţioase, cînd Christ a murit gol şi singur". Şi cît s-a rîs de cartea numai decor estetic şi ca reacţie la mania legătorilor de artă! Cu ironie contemporană nouă, Boris Vian* glumeşte: "Cartea era îmbrăcată în piele de neant, groasă şi verde, numele lui Partre se desprindea cu litere gravate în legătură".

Cartea s-a împodobit ori şi-a aruncat podoabele după momentul istoric: somptuos sau sobru şi după gustul personal al colecţionarului. Încă o lecţie de toleranţă.

Exemplar al cărţii *Sébastien Roch*, roman de moravuri de Octave Mirbeau, cu triplul portret al autorului desenat în peniţă de sculptorul Rodin în 1892

Dar pentru a preţui o legătură artistică e nevoie de iniţiere, de a înţelege limbajul pentru a te bucura şi a preţui obiectul. Ca pildă românească, Nicolae Gane povesteşte că într-o noapte cînd se plimba deghizat prin Bucureşti, Alexandru Vodă Ghica a dăruit familiei sărace a unui legător de carte 50 de galbeni. După ani, cînd nu mai era domn, în surghiun, a primit prin poştă o capodoperă a artei legăturii de carte, un in folio în piele roşie, împodobită cu aur şi bronz, conţinînd reproduceri ale celor mai frumoase picturi din galeriile bavareze. Era opera legătorului de cărţi, ajuns meşterul curţii regale din Bavaria, care aflînd numele fostului său binefăcător îi mulţumea acum, în măsura putinţei, ca în poveştile morale... Cine era legătorul, poate un nume cunoscut istoriei legăturii de carte! Cineva, poate ştie şi unde este această carte.

Povestea cărţilor devine şi ea monedă şi licitaţiile măresc valoarea cărţilor folosind şi acest mijloc de propagandă.

Cărţile au fost legate pentru prima dată din motive de protejare, pentru uşurinţă la manipulare, deci din motive utile. Încă înainte de a fi ajuns la forma de codex, nevoia estetică a omului a intervenit. Prin analogie cu alte obiecte, ornamentele acestora au trecut şi la carte. Peste legătura de carte vor trece toate curentele artistice, uneori legătura devenind ea însăşi pictură ori basorelief, încărcîndu-se cu coordonate ale altei forme de manifestare.

Vechi dipticuri sculptate în fildeş s-au montat uneori pe copertele unor cărţi mai noi, precum un diptic din secolul V, care împodobeste copertele unui evangheliar din secolul IX la Bibliothèque Nationale din Paris.

Casa Gruel – Engelman era specializată în lucrări de lux, care depăşeau mult funcţia de protejare şi chiar cea de manipulare. Un missel (carte de rugăciuni) in folio, legat de Gruel, desenat de Rossigneaux, executat în lemn de merişor (cimşir) de Chabereaux a fost expus în 1844. Placa, foarte ajurată, reprezintă o coborîre de pe cruce, înconjurată de arabescuri de frunze. Munca durase un an şi era inspirată din legăturile medievale cu decor sculptat. Drumul duce direct spre bijuteria artistică: aceeaşi casă a oferit împărătesei Eugenia a Franţei, o legătură de carte în care conlucrau aurul, porţelanul, sculptura şi pictura.

Trecerea în revistă de-a lungul secolelor notează

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mişcarea în cerc a drumului estetic şi a celui tehnic, după dictonul: nimic nou sub soare.

Pentru apărarea cărţii s-au folosit: cutii, pungi care se ataşau printr-un inel la cingătoare, lanţuri care le legau de pupitre, acum diverse mijloace de semnalizare antifurt şi casete de protecţie.

Estetic, legătura a trecut prin dialogul cu conţinutul (legătura religioasă) la ornamentul propriu-zis pînă în secolul XIX, apoi din nou un dialog (legăturile parlante ale secolelor XIX şi XX), urmează decoraţia abstractă a secolului XX unită cu utilizarea unor materiale noi de protecţie: plastic, oţel, plăci refractare, blană etc.

Pornită să devină artă, legătura de carte în ultimele secole se expune pe pupitre, în expoziţii, ca decoraţie a încăperilor (să ne amintim de casa lui Des Esseints**, care îşi expune cotoarele aurite şi decorate în rafturi). Din secolul al XVI-lea, prin micşorarea formatelor şi creşterea producţiei de carte, se aşează în raft.

Rămîne totuşi solidară cu arta ornamentală din care s-a hrănit mai întîi: mereu o cutie, un paravan, seamănă în decoraţie cu legătura de carte: o cutie persană din secolul XVIII, un cufăr cu ornamente "à la fanfare", o cutie (vanity) decorată art déco şi o legătură în acelaşi stil, un sac de mînă şi o legătură de carte modernă.

Un portret al lui Huysmans din 1890, desenat de Raffaeli pe pergamentul legăturii cărţii *À rebours* folosit apoi în multe ediţii şi aflat cîndva în posesia fraţilor Goncourt, rămîne un portret bun de expus, ca şi triplul portret al lui Octave Mirbeau, desenat în peniţă de sculptorul Rodin în 1892 pe pergamentul cărţii *Sébastien Roch*. Nonfiguraţia şi ornamentaţia legăturilor de carte moderne amintesc pregnant uşile unor frumoase case moderne ori designul unor obiecte.

Legăturile parlante sînt de fapt interpretări ale textelor, de loc neglijabile, cînd sînt datorate unui Auguste Lepère, Beardsley, Victor Prouvé, ori chiar în stilul nefigurativ al lui Pierre Legrain sau Paul Bonnet.

Orice legătură de carte este prin analogie cu pictura: rama tabloului, dar îşi depăşeşte deseori funcţia, intră în domeniul ilustraţiei de carte. Secolul XIX a făcut începutul şi a deschis prin dezvoltarea tehnicii, era legăturilor, mai ieftine, dar datorate unor artişti de prim rang. Acum se caută legăturile Hetzel şi se scrie despre primele legături editoriale ale editurilor secolului al XIX-lea.

Supracoperta ilustrată a secolului XX este forma democratică a legăturii de carte editorială, redusă din comoditate şi preţ mic, la o filă dintr-o hîrtie mai bună. Cînd superficialitatea devine deplină, ornamentaţia unei cărţi moderne se reduce la reproducerea ieftină a unei legături ornamentale de secol XVI – XVIII, formă de pastişă. Şi pentru încununarea prostului gust, legătura de carte trebuie să semene cu un alt obiect: poşetă, pîl-

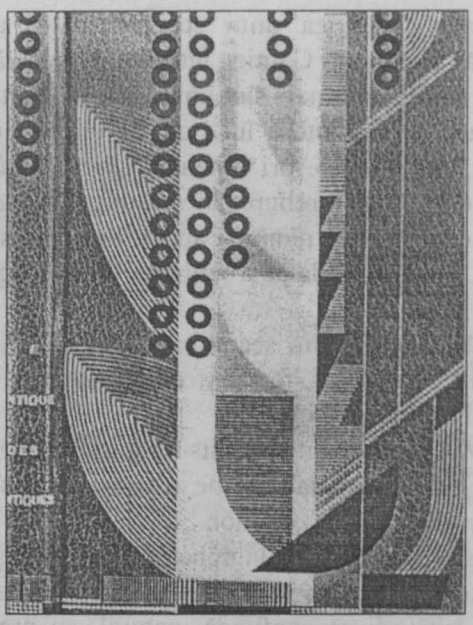

Legătură de Pierre Legrain: mozaic, linii şi puncte, model de legătură nonfigurativă (sec. XX)

nie, minge etc. (o carte, care-l prezenta pe sculptorul cinetic Tengely, era legată sub forma unui ghiozdan ori poşetă! Cineva, impresionat, fie de Tengely, fie de ghiozdan, a furat-o la o expoziţie).

Deci, legătura de carte este un mijloc de exprimare a istoriei lumii prin felul în care exprimă concepţia faţă de carte, gîndirea estetică a lumii, spiritul de posesie, vanitatea, istoria tehnicii. Preţul ei, aflat prin comparaţie cu puterea de cumpărare a altor obiecte, exprimă importanţa care se dă culturii şi o defineşte, pentru cîteva secole măcar, ca un obiect de lux.

La noi, în secolul XIX se legau multe cărţi în străinătate. Simptomatic, printre ele sînt cîteva cărţi cu blazoane: fam. Mano, fam. Calimachi, care îmbracă chiar cărţi despre genealogia familiilor repective.

Numite supralibrosuri, aceste însemne de proprietate, aşezate pe mijlocul primei coperte, permit un studiu asupra heraldicii, ştiinţa care studiază vanitatea umană şi care în unele zone ale lumii nu există ori sînt nesemnificative, avînd doar funcţia de semnătură, cum mărturiseşte Marguerite Yourcenar în cartea sa autobiografică.

Aceste ex-librisuri de tip blazon sînt decorative şi sînt de obicei scoase în evidenţă de un marochin foarte bun, bine întins, într-o legătură tehnic perfectă. Ca simplitate, după ele urmează legăturile janseniste, datorate sobrietăţii de la Port-Royal, legături fără decoraţie, impunîndu-se doar prin calitatea lor tehnică.

Legăturile revoluţiei cu motive ornamentale stereotipe: bonete frigiene, lozinci etc. se aşează exact la capătul opus ca gîndire legăturilor cu blazoane, urmînd însă o formă similară ca ornamentare.

Lipsa de clarviziune a contemporanilor în literatura timpului se observă prin faptul că adesea legăturile deosebite îmbracă opera unor scriitori minori: Paul Bourget, Pierre Loti, Paul Morand. Uneori legăturile

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

pot demonstra voga unui scriitor într-o anumită perioadă: Théophile Gautier între cele două războaie. Rareori ediţiile originale sînt îmbrăcate în legături contemporane. În biblioteca lui Louis Philippe nu există nici un Victor Hugo, ori Sthendal; *Père Goriot* a lui Balzac este în demireliure, în schimb *Comptes de le marine* este în piele plină de auriri. Peste acest inconvenient, apare şi moda de a schimba vechile legături pe legături noi.

Un Herodot din secolul XVI are la Biblioteca Naţională veşmîntul foarte frumos, pastişă Grolier, datorat lui Marius Michel.

Mai semnificative sînt legăturile cu blazoane care au fost îndepărtate de pe legături ori distruse de năvala justiţiară a revoluţiilor.

Istoria legăturilor înglobează, cum este şi firesc, istoria tehnicii şi a meşteşugului în sine. Prima parte a istoriei legăturii se confundă, natural, cu prelucrarea unor metale. Materialul cel mai folosit este totuşi pielea. Urmează pînza, colorată sau nu, din in, catifea etc. Aceste materiale se colau pe scoarţe de lemn ori carton. Se adăugau diferite încuietori: din metal, metal şi piele, fîşii de piele care se înnodau. Se foloseau toate tipurile de piele: vacă, viţel, porc, capră, oaie, căprioară, ren etc., pînă la om. Şi în acest domeniu al prelucrării pielii şi utilizării ei se poate vorbi de artă. Finețea prelucrării unor piei poate truca originea acestora. Colorarea pielii permite, mai ales în cazul legăturilor mozaicate, adevărate capodopere, sau satisfacerea unor ordonări tematice bazate pe culoare ori a preferinţei pentru o culoare: Ana de Noailles îi cerea lui Canape legături simple în marochin negru. Rafinamentul de a te bucura de frumuseţea legăturii într-o singură culoare, de grăuntele lung sau mărunt al marochinului şi să laşi ornamentarea pentru forzaţ a fost folosit mai intens începînd cu secolul al XVII-lea, cînd interiorul coperţii era dublat în piele ornată pe margine. În secolul XX această decoraţie putea fi mozaicată în stilurile artistice ale epocii (R. Aussourd – art déco). Secolul XIX îşi oferă voluptatea legăturilor asortate la culoarea hainelor, derivate din gustul mai redus de a folosi culori diferite tematic ori culoarea preferată.

Personajele unor cărţi se desprindeau din viaţa reală a unor notabilităţi ori părinţi ai cărţilor.

Ultimele secole au inventat manierismul: pe lîngă utilizarea unor genuri vechi de legături au folosit şi pergamentul pentru îmbrăcarea cărţilor.

În perioada incunabulelor se utiliza pielea de vacă în culoarea ei normală sau havan, cu motive ornamentale la rece, pe coperţi din lemn. Se mai folosea pielea de căprioară, porc şi pergamentul. Acesta din urmă se va menţine în secolul al XVI-lea pentru lucrările curente.

Din secolul al XVII-lea, marochinul începe să fie colorat în albastru, verde, galben, cu utilizarea mai ales a roşului. Apare pielea de vacă granité, adică camuflarea unei imperfecţiuni prin atac cu acizi. Pielea este acum marmorată. În secolul al XIX-lea se folosea pielea cu aspect solzos, roşie şi cu picăţele arse, cele cu o marmorare ca nişte rădăcini. În perioada romantică se foloseşte mult pielea de vacă din toate culorile. După 1840, însă, se utilizează chagrin: care poate fi (vezi Balzac) din măgar, capră ori oaie, dar tratată astfel încît grăuntele să fie foarte evident.

Din secolul XVIII, legătorii încep să stabilizeze locul unde se semnează: o etichetă sus în interiorul primei coperte, cu numele şi adresa, se semnează şi cu litere mici aurite în josul interiorului primei coperte; secolul XX respectă formula, ori nu semnează.

Prima expoziţie de legătură de carte s-a făcut în 1819. Istoria legăturii de carte trecută în versuri prin 1827 de Lesné, pasionat legător, bănuit de unii că ar fi fost numai pasionat şi nu şi bun legător, va stîrni discuţii la începutul secolului XIX, în acel moment al strîngerii rîndurilor legătorilor francezi. Dibdin, colecţionarul englez, aruncă mănuşa de la înălţimea anilor de linişte engleză, cînd legătura de carte trecuse unde nu băteau tunurile. Biblioteca Naţională are un exemplar legat de celebrul Lewis, alta de Wright; cîteva cărţi cu posesori englezi şi cu un stil mai deosebit al legăturii ne fac să credem că e vorba de Anglia. Fiecare expoziţie va stîrni discuţii în presă. Societatea apuseană era atît de impresionată de legătura de carte, încît cu această meserie îşi trec timpul prinţesele engleze, doamne din înalta societate şi nume feminine apar iscălite pe unele legături: Rose Adler, Catherine Adams, Mary Robinson, Sybil Pye, Dora Gross, Greta Marssing, Eva Sparre. Noi vorbim despre Ella Cancicov, ale cărei lucrări s-ar găsi la două muzee din ţară: Muzeul judeţean Buzău şi Muzeul Satului. (!?) Se pare că şi doamnele române preluaseră acest mod de folosire a timpului după model francez (mai ales la începutul sec. XX, cînd o aristocrată este premiată pentru rezultatul muncii sale), iar dacă o doamnă Panu ori însăşi regina ţării erau interesate de legătorie, deci de bibliofilie, marele rezultat la nivel obişnuit este introducerea legătoriei în şcoli.

Neîmplantaţi cu hotărîre în acest domeniu, cu cîte un nume care izbucneşte, fie el Ella Cancicov, Varinca Diaconu, Kernescher, Juvara, (despre care nu putem afla nimic), dacă nu se va da un impuls acestei arte, măcar îi vom evoca pe cei care au facut-o, şi vom umple un gol de cunoaştere. Pentru a privi cărţile se impune distanţarea şi o privire istorică. Mirarea noastră este că multe dintre ele ar fi fost cîndva socotite comerciale, deci comune epocii. Timpul schimbă valorile.

* Se referă la cartea *Spuma zilelor* de Boris Vian, unde Jean Paul Sartre apare sub numele Jean Sol Partre.

** Eroul cărţii *À rebours* scrisă de scriitorul francez de origine olandeză Huysmans, estet şi bibliofil exacerbat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga" a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu"

George COȘBUC, *Fapte și vorbe românesci.* Carte de cetire pentru toți românii
Stabilimentul grafic I.V. Socecu, București, 1899

Veniți cu mine, să cercetăm adeverul la isvorul seu, și sunt încredințat că în sfîrșit veți dice: Bună țară, bun popor!...

Căci trebue să o mărturisim, acéstă țară este țara contrasturilor. Deosebitele vécuri sunt aci representate prin deosebitele clase ale poporației. Locuitorul țăran a remas tot acelaşi de 2000 de ani și înfățișéză antichitatea. Nobilii betrâni, boerii, cu ideile și obiceiurile lor feudale înfățișéză vécurile de mijloc iar noua generație, care a fost crescută în streinătate mai cu sémă în Franța, înfățișéză al XIX veac.

Țara acésta este dar destul de interesantă ca să fie visitată, și coprinde multe lucruri vrednice de studii pentru filosofi și pentru artiști. Ea este frumósă, avută și bine înzestrată de Provedință în tóte privirile. [...] **(România, gura Raiului)**

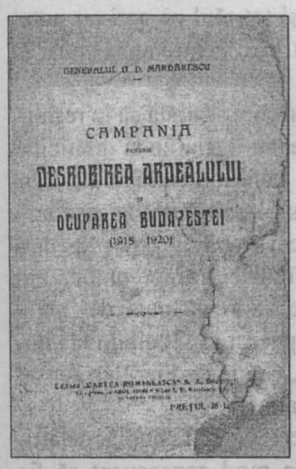

Generalul G.D. MĂRDĂRESCU, *Campania pentru desrobirea Ardealului și ocuparea Budapestei (1918 – 1920)*
Editura Cartea Românească, București, 1922

Încrederea M.S. Regelui și a Țării chemându-mă, pe ziua de 12 Aprilie 1919, la comanda trupelor din Transilvania, trupe cari au înfăptuit desrobirea Ardealului, îmi propun prin lucrarea de față, să dau un rezumat asupra evenimentelor și mersului operațiunilor, cari au îngăduit realizarea acestei sfinte năzuinți a întregii suflări românești.

Urmărind, să informez marele public asupra acestor chestiuni și să stabilesc adevărul – deoarece s'au născocit multe legende – am căutat, să descarc lucrarea de detalii cu caracter tehnic, fără a o face însă neînțeleasă; rămâne, ca uvrajele oficiale să pună la dispoziția profesioniștilor toate datele, după cari să se poată studia în mod amănunțit această sublimă pagină a istoriei neamului românesc, pagină care este și va rămâne una dintre cele mai bune dovezi ale vredniciei ostașului român. [...]

***Unirea Românilor 1599 – 1859 – 1918.* Text și imagini de A. Sacerdoțeanu și Emil Vîrtosu**
„Arhivele Bucureștilor" nr. 4, București, 9 mai 1938

După jertfe și suferințe care au durat peste 17 veacuri, țara noastră și poporul ei întreg este iar unit în hotarele străvechei Dacii, fostă odinioară a viteazului Decebal. Am plătit prea scump viitorul nostru spre a nu ne gândi totdeauna la el. Trebuie să fie mai bun, mai înalt, mai trainic. Stă în puterea noastră să-l facem a fi așa. Drumul care duce acolo l-a arătat profesorul Iorga cu mulți ani în urmă, prin „o cultură nouă, organică, nu ideologică, de lucruri nu de cuvinte, a noastră, nu a altora, pornind pe calea științifică, și nu pe calea retorică, și care pe toate drumurile ne face să cunoaștem unitatea poporului nostru și ne îndreaptă în chip firesc către conștiința unui viitor pe care ar fi o eresie științifică *să-l negăm – și este mare lucru când ajunge un ideal în faza aceia, încât a-l contesta este o eresie științifică pentru cele mai luminate minți ale unui popor..."*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Valeriu RÂPEANU – 70

„Nu stânga și dreapta, ci țara și nația"

[...] De la începutul anului 1938, conflictul dintre Nicolae Iorga şi extrema dreaptă cunoaşte o cotitură. Rolul nefast i-a revenit lui Nae Ionescu, cel care, în timpul polemicii duse cu Nicolae Iorga în ianuarie – februarie 1938, va scrie în paginile **Cuvântului** din 9 februarie 1938 articolul **„... Despre o politică tare"**, răspuns la conferința radiofonică a lui Nicolae Iorga, „Pericolul conspirațiilor". Aici, pentru prima dată, fără nici o reticență, Nicolae Iorga este învinuit de Nae Ionescu ca instigatorul măsurilor îndreptate împotriva „Gărzii de Fier". Faptul că doi tineri legionari aflați în campanie electorală fuseseră împuşcați de forțele de ordine, iar alți trei răniți îl face pe Nae Ionescu să dreseze un adevărat proces de intenție lui Nicolae Iorga şi să-şi înceapă astfel articolul: „La două zile după seara în care, la Radio, domnul profesor Iorga amintea țării că Roma nu a scăpat de Catilina decât ucigându-l, doi tineri – din aceiaşi tineri cari, la 1907, împărțeau prin sate manifestele domnului profesor sau făceau de pază la locuința Domniei sale din strada Buzeşti 42 – cădeau morți sub gloanțele jandarmilor domnului Armand Călinescu. Iar alți doi – răniți. De azi înainte, domnul Iorga nu se mai poate plânge că sugestiunile sale nu lucrează destul de repede; ci doar, numai că acțiunea de «curățire» nu e aşa de largă cum ar fi dorit-o simțul Domniei sale de răspundere pentru ziua de mâine.

Noi, însă, ne îngrozim. De sufletele moarte ale acestor bătrâni cu un picior în groapă cari, după ce au făcut tot binele, desigur, dar şi tot răul pe cari au putut să-l facă, se aşază cu tristă îndărătnicie de-a curmezişul istoriei. Pentru ce? Pentru că le scapă stăpânirea".

În luna martie, Nicolae Iorga publică articolul prin care se arăta că în restaurantele legionare se țes comploturi. Corneliu Zelea-Codreanu îi trimite la domiciliu o scrisoare insultătoare, în urma căreia Căpitanul este deferit Parchetului. Deşi Nicolae Iorga îşi retrage plângerea, Corneliu Codreanu este condamnat la şase luni închisoare. În timp ce îşi satisfăcea pedeapsa, i se intentează un nou proces pentru înaltă trădare şi este condamnat la zece ani închisoare. Transferat împreună cu alți legionari de la penitenciarul Râmnicul Sărat la Bucureşti, în noaptea de 29/30 noiembrie 1938, sub pretextul fugii de sub escortă, este împuşcat ca şi ceilalți la kilometrul 30. Această înlănțuire de fapte a fost speculată de „Garda de Fier", în sensul socotirii lui Nicolae Iorga drept vinovat de moartea Căpitanului.

În toată primăvara anului 1938, Nicolae Iorga a scris un mare număr de articole împotriva extremismului de dreapta, cerând însă în mod consecvent să fie respectate legile țării.

După 6 septembrie 1940, împotriva lui Nicolae Iorga se declanşează o campanie pe două fronturi: privarea lui de toate mijloacele de expresie – îndepărtarea din învățământ, deşi Parlamentul României votase în 1936 ca, împreună cu savantul Gheorghe Marinescu, să fie numit profesor pe viață, interzicerea accesului la postul național de Radio, cenzurarea sălbatică a publicațiilor sale care, rând pe rând, îşi încetează activitatea. Cel de-al doilea front a fost o campanie de presă deşănțată, începută de **Porunca Vremii**, prin articolul **„Disecția unui călău – Nicolae Iorga"**, de J.P. Prundeni, şi continuată în **Buna Vestire** de Constantin Noica, prin articolul **„Eşti necinstit sufleteşte"**, care relua formularea din scrisoarea lui Corneliu Codreanu către Nicolae Iorga. Au urmat altele pe un ton tot atât de violent, scrise de Ilie Rădulescu, Horia Stamatu, Maria Tocilescu etc.

În toată această perioadă, Nicolae Iorga a rămas singur şi nimic nu s-a întreprins pentru protecția lui. Un impresionant documentar alcătuit de Andrei Pippidi (**Revista de istorie şi teorie literară**, ianuarie – iunie 1989) este concludent în acest sens. Scrisorile adresate autorităților statului, în frunte cu generalul Ion Antonescu, au rămas fără răspuns şi fără măsuri. Iar după masacrele de la Jilava era evident ce avea să urmeze. În ziua respectivă nu s-a luat nici o minimă măsură de pază.

Că autoritățile statului au fost vinovate nu mai încape nici un dubiu.

Bibliografie
Volume

1958: *George Mihail Zamfirescu*, ESPLA
1966: *Noi şi cei dinaintea noastră*, EPL
1966: *Vlahuță şi epoca sa*, Editura Tineretului
1970: *Călător pe două continente*, Editura Albatros
1970: *Interferențe spirituale*, Editura Eminescu
1973: *Pe drumurile tradiției*, Editura Dacia
1975: *Interpretări şi înțelesuri*, Editura Junimea
1979: *Cultură şi istorie*, I, Editura Militară
1981: *Cultură şi istorie*, II: N. Iorga – Gh.I. Brătianu, Editura Cartea Românească
1983: *Tărâmul unde nu ajungi niciodată*, Editura Sport-Turism
1983: *Memoria şi fețele timpului*, Editura Cartea Românească
1986: *Scriitori dintre cele două războaie*, Editura Cartea Românească
1989: *Cultură şi istorie*, III: N. Iorga – I.G. Duca, Editura Cartea Românească
1989: *N. Iorga. La vie de l'histoire et l'histoire d'une vie*, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică
1993: *N. Iorga – Mircea Eliade – Nae Ionescu*, Editura Arta Grafică
1999: *N. Iorga – Mircea Eliade – Nae Ionescu*, Editura Lider (ediție revăzută şi adăugită)
1994: *Nicolae Iorga*, Editura Demiurg
1998: *Enescu – Contribuții documentare, Reconstituiri, Interpretări*, Editura Pro
2001: *Orientări în cultura română modernă*, Editura Fundației „România de Mâine".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Campania de presă care mergea paralel cu revizuirea procesului intentat Căpitanului în urma scrisorii trimise lui Nicolae Iorga, deshumarea lui Corneliu Codreanu şi a celor îngropaţi la Jilava, pregătirea reînhumării lor nu putea avea ca final decât asasinarea lui Nicolae Iorga, pregătită psihologic timp de trei luni de zile.

Iar ce a urmat morţii lui Nicolae Iorga este tot atât de concludent şi nu reprezintă decât o dovadă în plus că autorităţile, în ciuda comunicatului, au păstrat o atitudine negativă faţă de Nicolae Iorga. Chiar când acesta trecuse pe celălalt tărâm.

Faptul că presa nu a avut voie să insereze decât comunicatul oficial, iar scrisoarea lui Iuliu Maniu către generalul Ion Antonescu, la o săptămână după uciderea istoricului şi a lui Virgil Madgearu, a rămas fără rezultat grăiesc de la sine. Dacă, aşa cum se spune acum, asasinarea lui Nicolae Iorga a fost opera unor elemente scăpate de sub control, fanatice, cum se explică cele două luni de tăcere de după moartea lui? Dacă a fost aşa cum se spune, ce ar fi împiedicat ca funeraliile lui Nicolae Iorga să aibă amploarea şi solemnitatea cuvenită, ca presa să-şi poată spune cuvântul despre semnificaţia operei şi faptei sale şi chiar despre împrejurările asasinării lui, care să fie date în vileag, aşa cum cerea Iuliu Maniu în amintita scrisoare. Este evident că pe acest tărâm generalul Ion Antonescu a fost solidar cu Horia Sima înainte şi după moartea lui Nicolae Iorga.

După înfrângerea rebeliunii legionare (22 – 24 ianuarie 1941), numele lui Nicolae Iorga a început să fie rostit, lucrări ale sale sunt tipărite, e drept, extrem de parcimonios – dar trebuie să ţinem seama de faptul că România intra în război în dimineaţa zilei de 22 iunie 1941 – reviste i-au destinat numere speciale, s-au scris articole despre diverse aspecte ale operei sale, iar publicaţiile ştiinţifice au tipărit ample studii despre opera lui Nicolae Iorga.

Mai mulţi factori au contribuit la acest reviriment. Unii – să spunem – de natură politică. Generalul Ion Antonescu nu putea, după confruntarea sângeroasă cu legionarii de la sfârşitul lunii ianuarie 1941 – care a dus la înlăturarea lor de la guvernare, arestarea şi condamnarea unora din căpetenii până la pedeapsa capitală, exilul celor mai mulţi din conducătorii mişcării să continue aceeaşi politică faţă de cei ce căzuseră victime ale asasinatelor. Nicolae Iorga, în primul rând. Continuând politica de interzicere din lunile decembrie şi ianuarie ar fi însemnat să-şi asume o situaţie de părtaş la asasinatele respective, să le legitimeze moral. Prin sistemul cenzurii militare putea să interzică tipărirea articolelor şi studiilor dedicate lui Nicolae Iorga. N-a făcut-o, tocmai pentru a marca o detaşare de perioada când nu împiedicase asasinatul şi când fusese părtaşul interzicerii operei. Apoi, după ce mişcarea legionară, autoarea asasinatului, era trecută în ilegalitate, noile autorităţi nu aveau cum să zăgăzuiască acel curent de interes intelectual faţă de opera şi personalitatea lui Nicolae Iorga, ca şi curentul de mânie populară în faţa crimei comise. Mai ales că, la începutul lunii iunie 1941, se împlineau 70 de ani de la naşterea lui Nicolae Iorga.

Ceea ce trebuie să spunem însă e faptul că ceea ce s-a scris despre Nicolae Iorga în această perioadă, ca şi manifestările publice care au avut loc, nu sunt rezultatele unei directive oficiale, nu s-au desfăşurat ca expresia unui normativ guvernamental.

Regele Mihai I a participat la cea dintâi sesiune a Academiei Române de când se afla pe Tronul României. Sesiunea din 15 mai 1941era închinată memoriei lui Nicolae Iorga, pe care înaltul for academic ţinea să-l omagieze aşa cum se cuvine, după şedinţa din ziua înmormântării savantului, când a fost singura instituţie care s-a reunit. Iar preşedintele Academiei a rostit atunci un scurt cuvânt, chemând pe membrii Academiei să participe în număr cât mai mare la ceremonia funerară. Acum, la 15 mai 1941, presa a oglindit pe larg desfăşurarea sesiunii solemne închinate lui Nicolae Iorga, unele ziare au reprodus in extenso cuvântările ţinute. În alocuţiunea sa, Regele Mihai I nu a vorbit despre Nicolae Iorga. După cum mareşalul Ion Antonescu a asistat în 1943 la solemnitatea rostirii discursului de recepţie la Academie al lui Gheorghe I. Brătianu, intitulat „Nicolae Iorga, istoric al românilor". Fără îndoială, apropierea lui Gheorghe I. Brătianu de mareşalul Ion Antonescu a avut rolul determinant.

Simpatiile şi antipatiile faţă de Nicolae Iorga s-au păstrat în această perioadă, chiar dacă ultimele n-au mai ieşit la iveală cu vehemenţă, date fiind moartea lui Nicolae Iorga şi împrejurările ei. Ar fi greu să stabilim împărţiri categorice, nete, între modul în care au reacţionat **după moartea** lui Nicolae Iorga istoricii.

Dintre ei, Gheorghe I. Brătianu, continuatorul său la catedră, la Institutul de Istorie Universală şi la Academie, cel cu care Nicolae Iorga păstrase relaţii de bună înţelegere ştiinţifică în ciuda înfruntărilor pe plan politic, va dovedi o consecvenţă fără fisură în ceea ce priveşte promovarea operei lui Nicolae Iorga în posteritate. Cu conştiinţa vinovată, mărturisită la un moment dat, că nu a spus în timpul vieţii savantului tot ce trebuia spus despre opera acestuia, Gheorghe I. Brătianu a înscris capitolele luminoase, exemplare şi după 1944, când, de la o zi la alta, cercul de fier al stângii sugruma orice posibilitate de manifestare ştiinţifică obiectivă. Nu a fost singurul. Şi aici va trebui să spunem un adevăr care caracterizează posteritatea lui Nicolae Iorga până în 1947: în condiţii vitrege de studiu – bombardamente, dispersări, război care acoperea teritoriul ţării, sărăcie, inflaţie, restrângerea accentuată a libertăţii de gândire şi de exprimare – exegeza unor capitole esenţiale ale operei lui a cunoscut momente de referinţă, definitorii, pe care cele mai bine de cinci decenii câte au trecut de la publicarea lor nu le-au ştirbit nicidecum interesul, rămânând capitole esenţiale ale bibliografiei lui Nicolae Iorga. [...]

(Fragment preluat din "Turnul Babel", supliment al ziarului „Curierul naţional", din 27 – 28 octombrie 2001)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Itinerar brazilian

Moment de la inaugurarea Bibliotecii "Antonio Olinto" – 17 nov. 1998

Florin Rotaru, director al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu"; Jeronimo Moscardo, ambasadorul Braziliei la București; Valentin Păunescu.

Biblioteca "Antonio Olinto"

Un manifest și o carte au marcat prezența românească în istoria Braziliei. Ca urmare, cuvântul scris a jucat un rol fundamental în relațiile Brazilia – România. Manifestul Dadaist al lui Tristan Tzara a constituit baza teoretică a Săptămânii de Artă Modernă din São Paulo din 1922 – adevărata independență culturală braziliană față de Portugalia. Iar cartea Teoria Protecționismului *a lui Mihail Manoilescu, tradusă în Brazilia în 1932, s-a transformat în Biblia întreprinzătorilor brazilieni și în cel mai solid argument în favoarea industrializării Braziliei.*

Dacă un manifest și o carte au avut asemenea repercursiuni, sunt convins că Biblioteca Antonio Olinto, ca o foarte bogată colecție de cărți, a adus și va continua să aducă o inestimabilă contribuție la amplificarea spațiului brazilian în inima și în mintea românilor.

Întrucât Brazilia constituie unul dintre cele mai puternice argumente în favoarea conceptului conform căruia România este o putere culturală, publicul român va putea găsi în colecția Bibliotecii amprentele digitale ale puternicei prezențe românești în viața culturală a Braziliei: începând cu literatura, prin dadaism și personajele lui Jorge Amado, și până la cinematografie, prin Amelia Cocăneanu, cunoscută ca Aurora Fulgida, prima stea a cinematografului mut brazilian, și la Carnaval, în care îl regăsim pe Regele Carol al II-lea, la Carnavalul de la Rio de Janeiro din 1948.

Este deci normal faptul că Biblioteca Antonio Olinto constituie, astăzi, cea mai importantă instituție ce servește apropierii culturale dintre Brazilia și România. Este vorba de un punct de legătură între chestiunile braziliene și municipalitatea Bucureștilor, ce propulsează astfel această relație de la nivelul abstract al contactelor diplomatice, la contactul viu și fertil cu bucureșteanul obișnuit.

Mai mult decât o bibliotecă, este vorba de un centru de referință despre Brazilia, care conține cărți, ziare, reviste, alături de faptul că adăpostește proiectul editorial al Planului-Pilot Brazilia – România, implementat de către Ambasada Braziliei și Fundația Brazilia – România, care constă în cele două serii de opere fundamentale braziliene și românești, Brasiliana *și* Măiastra.

Biblioteca conține, de asemenea, Banca de Imagine și Sunet „Ricardo Cravo Albin", inspirată de Muzeul Imaginii și Sunetului creat de Ricardo Cravo Albin la Rio de Janeiro, și care cuprinde peste 1.000 de CD-uri de muzică și literatură braziliană, sute de casete video cu imagini din Brazilia și numeroase afișe turistice din această țară.

Filiala Ioan Slavici a Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu" a deschis cu generozitate un spațiu cultural care, sub conducerea pasionată a bibliotecarei Lelia Rădulescu, stimulează inițiative ale comunității locale, dintre care putem aminti editarea unui ziar săptămânal de cartier, care include un Supliment Brazilian.

În numele guvernului și poporului brazilian, aș dori să transmit autorităților municipalității București, domnului Florin Rotaru, ministru secretar de stat în Ministerul Culturii și Cultelor, doamnei Rodica Cosmaciuc, director al Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu", și doamnei Lelia Rădulescu, coordonator al Filialei "Ioan Slavici", sentimentele de prietenie și de adâncă recunoștință pentru extraordinara muncă depusă pentru aprofundarea relațiilor româno-braziliene.

București, 29 octombrie 2001

Jeronimo MOSCARDO
Ambasadorul Braziliei la București

Biblioteca Brasiliana „Antonio Olinto"

Încă din noiembrie 1998, în sediul Bibliotecii „Ioan Slavici" (filială de sector a Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu") funcționează Biblioteca Brasiliana „Antonio Olinto".

Publicațiile care au alcătuit inițial colecția reprezintă o donație importantă făcută de scriitorul brazilian Antonio Olinto prin intermediul Ambasadei Braziliei la București. Inițiatorii acestui schimb intercultural au fost Excelența Sa, dl. Ambasador Jeronimo Moscardo de Souza și d-na Micaela Ghițescu, reputat traducător din limba portugheză. Un gest minunat prin care Brazilia și-a dovedit încă o dată filiația spirituală cu România.

Colecția deosebit de bogată și variată (la început, aproximativ 1500 de titluri din toate domeniile) a sporit an de an prin donațiile primite ulterior din partea unor instituții braziliene (Academia Braziliană de Litere, Fundația Funarte, Câmara Brasileira do Livro), precum și din partea unor personalități politice, culturale și oameni de afaceri aflați în vizită în România.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca pune la dispoziția publicului român și o remarcabilă colecție de reviste („Veja", „Mercosul", „Cultura Hoje", „Revista de Academia de Letras", „Jornal de Letras") și ziare („Gazeta Mercantil", „O Globo", „Folha do Meio ambiante" etc.). Interesul manifestat de cititorii români pentru această colecție inedită a determinat editarea unui „Supliment brazilian", redactat de biblioteca noastră cu mijloace proprii și în care sunt prezentate realități geografice și istorice, informații turistice sau despre obiceiurile și tradițiile poporului brazilian, recenzii ale apariților editoriale braziliene în limba română etc., pentru că nu doar latinitatea noastră comună ne apropie, ci mai ales filiația de spirit și comunicarea umană.

În martie 2001, prin preluarea unui model brazilian oferit de „Museu da Imagem e do Som" din Rio de Janeiro, Biblioteca Brasiliana a deschis Banca de Imagine și Sunet „Ricardo Cravo Albin" (după numele fondatorului muzeului brazilian), care oferă publicului român încă o posibilitate de cunoaștere a Braziliei culturale. Peste 1000 de CD-uri cu muzică populară și clasică, rock, hip-hop etc., precum și literatură braziliană în lectura autorilor sau a unor actori renumiți, constituie partea de sunet a Băncii, oferită cu generozitate de domnii George Legman și Mihai Plopschi, doi brazilieni de origine română. Partea de imagine conține 500 de afișe turistice și casete video de prezentare a diverselor regiuni din Brazilia. Astfel, Banca de Imagine și Sunet completează în mod fericit Colecția „Antonio Olinto" a Bibliotecii „Ioan Slavici" și reprezintă o valoroasă sursă de informații pentru toți românii care doresc să cunoască mai bine Brazilia.

*

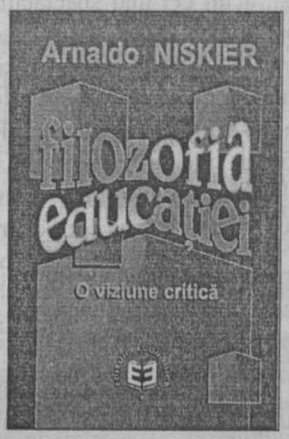

În cei trei ani de existență, biblioteca noastră a fost gazda unor oaspeți de seamă din subcontinentul brazilian: scriitori, muzicieni, senatori și deputați, miniștri, oameni de afaceri etc. Toți au recunoscut cu uimire și emoție că se află într-o „grădină de spirit" și au apreciat această inițiativă care apropie două popoare latine cu afinități culturale mult mai profunde decât am crede. Cartea de onoare a bibliotecii păstrează mărturiile emoționante ale oaspeților brazilieni care au pășit în acest „pequeno Brasil" (mica Brazilie) din inima Bucureștiului:

Am impresia că memoria Braziliei este foarte bine păstrată grație minunatei activități pe care o desfășurați, că, în mod cert, distanța dintre țările noastre se scurtează. (Joao Carlos Martins, pianist, Sao Paulo).

Nu mi-aș fi imaginat niciodată că voi descoperi romanele și nuvelele mele în Biblioteca „Antonio Olinto", aici, la București. Această zi va rămâne înscrisă în memoria mea și în sufletul meu. (José Nivaldo, scriitor, Pernambuco).

Ceea ce descopăr aici este o activitate grandioasă care apropie două națiuni prin pasiunea pentru cuvânt. Astfel se dezvoltă latinitatea, capătă forță cultura noastră și se amplifică mai mult dorința de interschimb cultural. E un fapt extraordinar... (Arnaldo Niskier, academician, expreședintele Academiei Braziliene de litere).

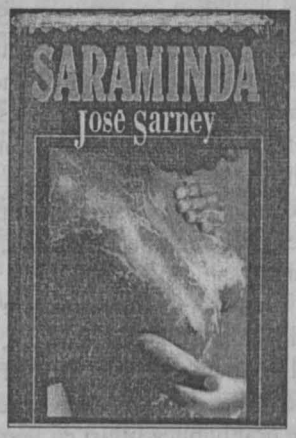

Biblioteca Brasiliana – Lansări de carte

- José Eduardo Mendes Camargo, *În prezența ta*, Editura All, 1999; *Înainte de-a te atinge*, Editura Fundației Culturale Române, 2001 – Casa Americii Latine și Fundația Brazilia – România.
- Arnaldo Niskier, *Filozofia educației: O viziune critică*, Editura Economică, 2000; *Învățământul la distanță. Tehnologia speranței*, Editura Universitas, Petroșani, 2001 – Casa Americii Latine.
- José Nivaldo Junior, *Machiavelli, puterea. Istorie și marketing*, Editura Economică, 2001 – Casa Americii Latine.
- José Sarney, *Saraminda*, Editura Vis Print, 2001 – Academia Română.

Lelia RĂDULESCU

Biblioteca
Antonio Olinto faz sucesso em Bucareste

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Puncte de vedere

Corespondență din New York

De ce urăsc unii America?

Șerban C. ANDRONESCU

Despre ura împotriva Americii nu se prea vorbeşte. În schimb, se vorbeşte mult şi cu pasiune despre atracția exercitată de America, despre dorința multora de a emigra în Statele Unite unde "banul se câştigă uşor". Şi totuşi, actul cel mai spectacular al erei noastre n-a avut ca autori pe cei mulți care iubesc America, ci pe unii din cei puțini. Mă refer la actul terorist care a provocat prăbuşirea Turnurilor Gemene (Two World Trade Center) din New York şi a unei aripi a Pentagonului. Pentru reuşita acestui act a fost nevoie de o tehnică extraordinară, îndelung pregătită, cu ajutorul căreia cei puțini au reuşit să spargă sistemul electronic de securitate a zborurilor pe teritoriul american, unul din cele mai perfecționate sisteme din lume. Ce a motivat efortul extraordinar şi extrem de costisitor al teroriştilor? De ce urăsc unii America atât de intens încât au pus la cale acest act extraordinar?

Americanii nu sunt urâți, ci invidiați, susține teza în circulație jurnalieră a celor mulți. Invidia, aşadar un sentiment minor şi demn de dispreț, este pricinuită de standardele superioare ale vieții americane, de succesul la public al libertinismului sexual, de libertatea cuvântului, a portului şi a credințelor, inclusiv a cultului Satanei, o libertate inexistentă în țările islamice. Se mai spune că invidia e cauzată de bogăția din Statele Unite, unde "banul se câştigă uşor", situație în contrast puternic cu sărăcia unor state islamice, cu a Afganistanului de pildă, unde standardele vieții sunt la nivelul inferior şi unde banul e socotit "ochiul dracului". Invidia, sentiment josnic, este pricinuită şi de forța armată a Statelor Unite, putere nucleară, în vreme ce arabii au rămas la puşcă, sabie şi mitralieră.

Opinia că America este invidiată, nu urâtă, aparține celor mai mulți americani care, mai ales după atacul terorist din 11 septembrie, îşi manifestă pe față furia împotriva țărilor arabe şi cer deschis "răzbunare". Unele ziare americane de mare tiraj publică titluri cu litere mari, "KILL THEM ALL" (omorâți-i pe toți), pe arabi bineînțeles. Sloganuri asemănătoare împotriva arabilor pot fi auzite regulat la posturile de radio americane sau la TV sau sunt transmise în toată lumea prin e-mail, toate cerând imperios "să se facă dreptate", subînțelegând că victima este America. Cei mai mulți americani, mai ales cei a căror educație se face la TV, sunt convinşi că dreptatea este de partea Americii şi a aliatului ei special, Israelul. Există şi alți americani, puțini, care, înainte de a cere "răzbunare", îşi pun întrebarea din titlul acestor rânduri. Deşi doresc, aşişderea celor mulți, pedepsirea exemplară a terorismului, ei vor totuşi să afle, ca americani, de ce urăsc unii America în aşa măsură încât, în actele lor demente de terorism, recurg nu numai la investiții uriaşe dar merg chiar până la sacrificiul suprem. Cine îşi sacrifică viața pentru o idee nu e terorist, zic ei, ci mai degrabă fanatic al unei idei, martir. În desfăşurarea raționamentului lor, aceşti americani, puțini la număr, caută să afle datele întregii ecuații; altfel zis, cunoscând efectele răului, caută să afle şi cauzele lui. În loc să ne amuțim duşmanii bombardându-i, propun ei, ar fi mai bine să aflăm ce îi determină să ne duşmănească. În loc să suprimăm prin bombardamente oameni în bună parte nevinovați, aşa cum fac teroriştii prin atacurile lor demente asupra noastră, mai bine să suprimăm cauzele duşmăniei lor şi să trăim cu toții paşnic, dacă am putea, şi în bună înțelegere.

Cititorul atent va fi observat, desigur, că se confruntă aici două moduri de gândire diametral opuse, pe de o parte legea Talionului din Vechiul Testament care cere răzbunare, iar pe de altă parte legea iubirii şi a împăcării, aşa cum ne-a fost lăsată moştenire de Iisus Christos prin Noul Testament.

Autorul acestor rânduri a stat de vorbă cu unii din americanii puțini la număr. Opinia lor a fost că ceva trebuie făcut pentru a opri carnajul devenit evident, escaladarea conflictului, răzbunarea urmată de răzbunare, una succedând celeilalte, cu urmarea logică a unui genocid prin reciprocitate, fie prin bombe, fie prin microbi şi virusuri, majoritatea victimelor căzând tot din rândul oamenilor nevinovați, şi dintr-o parte, şi din alta.

– Ce-i de făcut?

– Mai întâi trebuie să aflăm care e cauza urii acelora. Ea nu poate fi cea vehiculată uzual, invidia pentru modul nostru de viață, pentru belşugul nostru, pentru libertatea şi puterea noastră. Invidia n-a fost niciodată cauza unor acte de anvergură, ca acest atac de proporții uriaşe însoțit de mii de morți şi răniți, sau ca altele de anvergură asemănătoare suferite de noi, americanii, pe diferite alte meridiane.

– Într-adevăr, invidia, oricât de puternică, nu duce la acte nebuneşti, ea caracterizând pe omul mic la suflet şi lipsit de energie, incapabil de fapte mărețe. Or, actul terorist din 11 septembrie, deşi criminal, este uluitor prin tehnica folosită, curajul şi sacrificiul de sine ale făptaşilor. Şi apoi, dacă la mijloc ar fi fost numai invidia, ar fi trebuit atacați şi elvețienii – căci venitul acestora pe cap de locuitor este comparabil cu al nostru; sau canadienii, ale căror beneficii sociale sunt adesea mai substanțiale decât ale noastre; sau celelalte puteri atomice care dispun, ca şi noi, de arma nucleară. Dar nu țările acestora sunt atacate, ci țara noastră, şi întrebarea rămâne: ce a putut să declanşeze o asemenea ură teribilă?

– O astfel de ură nu poate lua naştere decât din suferințe reale, grele şi îndelungate pe care, se pare, le-am ignorat cu sau fără voie, – şi pe lângă care moartea nu înseamnă mare lucru. Unii sunt aidoma martirilor creştini din primele veacuri ale erei noastre, care se lăsau mâncați de lei în circurile romane mai degrabă decât să-şi abjure credința în Christos. Azi, deşi ne numim creştini, am uitat de mult ce-i determina pe oamenii aceia să accepte moartea şi să respingă

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

păgânismul. Ne închipuim că toata lumea trebuie să fie ca noi şi căutăm să impunem altora modul nostru de viaţă, mai pe faţă, mai pe ocolite, deşi uneori, mai ales în ţările arabe, modul nostru de viaţă vine în contradicţie acută cu al lor, cu religia lor sau cu obiceiurile lor ancestrale. De pildă, la noi adulterul este azi practică obişnuită, nelipsită din filme şi din romane, din piese de teatru şi din viaţa cotidiană; la ei, femeia adulterină e omorâtă cu pietre. La noi, hoţul scapă sigur de închisoare dacă are avocat bun; la ei, i se taie mâna cu toporul. La noi, valoarea omului e direct proporţională cu cifra contului din bancă; la ei, banul e socotit "ochiul dracului" şi de aceea, exceptând beii şi emirii, majoritatea populaţiei e săracă. Ei cultivă valorile morale, noi pe cele pragmatice. Contrastul adânc dintre cele două moduri de viaţă se vede cel mai bine în Israel unde unii se bucură de toate drepturile pe când alţii, palestinienii, sunt exceptaţi. Cum situaţia asta durează din 1948, de când Palestina a fost dată în administrare evreilor, revolta printre palestinieni a devenit endemică. Noi îi numim terorişti pe palestinienii care se revoltă deoarece recurg la acte criminale, la atacuri sinucigaşe. Unii sunt fanatici care cred că moartea unuia sau a altuia din rândurile lor poate duce la uşurarea vieţii celorlalţi sau a întregului lor neam.

– Cum vin din Europa de Est, întrerup eu, îmi aduc aminte de revoluţia din Ungaria din 1956, când ungurii ajunseseră să nu mai poată suporta abuzurile ocupantului sovietic şi ale regimului vremii. Un grup relativ mic de disperaţi a atacat atunci, la Budapesta, tot ceea ce reprezenta puterea discreţionară comunistă. S-a făcut moarte de om, s-a ucis la vedere; unii comunişti au fost spânzuraţi de felinare, alţii au fost sugrumaţi, alţii spintecaţi.

– Şi cum a reacţionat puterea? Nu cumva tot aşa cum reacţionăm noi, americanii sau evreii, la atacurile sinucigaşe ale arabilor?

– Sovieticii au răspuns atunci cu aceeaşi monedă, au tras cu tunul în carne vie, au făcut uz de aruncătoarele de flăcări şi au ars de vii mii de răsculaţi, au mitraliat alte mii de oameni neînarmaţi. M-am îngrozit văzând cadavrele lor pe străzile Budapestei, aşa cum m-am îngrozit zilele trecute, aici la New York, văzând cadavrele nenorociţilor acelora printre ruinele fumegânde de la Two World Trade Center, mândria New York-ului, capodopere de tehnică modernă. Ce nivel de civilizaţie am atins dacă am ajuns să comitem astfel de crime oribile?

– Şi eu am fost tot atât de îngrozit, prietene, mi-a răspuns interlocutorul meu american, când am văzut în Irak, în ianuarie 1991, zeci de mii de cadavre mutilate zăcând în tot lungul şoselei ce ducea din Kuweit la Basra. Comandantul militar american dăduse Irakului un ultimatum, să-şi retragă trupele din Kuweit, şi irakienii s-au conformat, au început retragerea spre Basra, dar au fost mitraliaţi cu miile de piloţii noştri – deşi ei nu făceau decât să execute ordinul comandamentului nostru. După cum ştii, orice război se duce împotriva unei armate care te înfruntă, care îţi provoacă pierderi; dar când ucizi cu sânge rece oameni în retragere, acela nu mai e război, e crimă împotriva umanităţii, e denegarea celui mai elementar considerent uman. Dar n-a fost numai atât. Alte sute de mii de irakieni au murit după război, în timpul celor zece ani de embargou dur aplicat Irakului. Bătrâni, bolnavi, femei şi copii au murit atunci de foame sau din lipsă de medicamente, căci nici măcar medicamente n-a fost voie să se importe în Irak. Mai ales pruncii au murit atunci, mamele lor fiind atât de slabe încât nu-i puteau alăpta, iar pe piaţă nu se găsea nici lapte, nici alt aliment pentru prunci. M-am întrebat atunci, cum te-ai întrebat şi D-ta adineauri, ce fel de oameni civilizaţi eram şi ce fel de embargou nebunesc era acela, aplicat copiilor încă în faşă, şi n-am găsit alt răspuns decât că tot acel coşmar era un vânt de nebunie lansat de noi, americanii, împotriva celor ce nu erau de acord cu noi. Îi pedepseam ucigându-i la vedere. Când s-a făcut bilanţul acelor acte de nebunie s-a constatat că au murit în Războiul Golfului şi în urma embargoului peste un milion de oameni dintre care trei sute de mii de copii, toţi ucişi prin acte incompatibile cu demnitatea omului civilizat. Te mai miri că suntem trataţi la fel? Dar dă-mi voie să te întreb în continuare, cum a fost posibil ca o aviaţie considerată în toată lumea ca exemplară, aviaţia americană, să comită crimele bestiale din Irak? Clar, fiindcă nici noi, civilii, nici aviatorii militari, nu ştim să mai facem deosebire între bine şi rău. Suntem orbiţi de puterea noastră proprie, de bogăţie şi de libertinaj, nu mai avem alt zeu decât "ochiul dracului", am ajuns atât de puternici încât nu ne mai pasă de nimeni, ni se pare că totul ne e permis, ne întoarcem faţa de la Dumnezeu şi de la legile divine. Ni se pare că legile noastre omeneşti sunt mai bune decât cele divine şi, ca atare, ucidem tot ce nu ne convine, mahomedani sau, prin raclaj, copii nenăscuţi, ne complacem în actele sexuale cele mai scârboase, preocuparea noastră de căpetenie fiind cum să câştigăm bani şi putere; considerăm, cum ne învaţă NEW AGE, că nu există păcat. Am creat astfel o condiţie umană nouă, postmodernă, a inconştienţei totale, a permisiunii tuturor aberaţiilor şi turpitudinilor, a degenerării cronice. Mai grav, ne exportăm aberaţiile, le impunem altora, şi-i pedepsim pe cei ce nu le acceptă.

– Prietene, întrerup eu iar, dacă s-a întâmplat în conflictul din Irak, nu înseamnă că se întâmplă pretutindeni şi oricând.

– Nu se întâmplă pretutindeni şi oricând? Ha, ha, ha. Ai uitat ce am făcut în Vietnam între 1954 şi 1975? Ce am căutat acolo? Am ucis patru milioane de oameni în bombardamente cu napalm şi alte mijloace moderne de distrugere a vieţii. Vrei amănunte? Citeşte THE PENTAGON PAPERS de compatriotul nostru, Daniel Ellsberg. Alte trei milioane au murit în Cambodgia fiindcă l-am lăsat pe Pol Pot să-şi facă de cap. Când am bombardat Libia, am ucis mii de oameni fiindcă i-am considerat agresori, dar care trăiau în corturi la ei acasă, atât erau de primitivi, şi am ucis pe fetiţa colonelului Kaddafi, îţi aminteşti? Cu ce ne-a prejudiciat fetiţa aceea? Dar de invazia noastră în Grenada, în 1983, îţi aminteşti? Dar de lovitura de stat din Guatemala din 1954? Au murit atunci peste 100.000 de ţărani prinşi pe câmpurile lor de lucru. Dar de evenimentele din Nicaragua din 1980 soldate cu moartea a 300.000 de oameni? În urma acelor evenimente, în 1984, Curtea Internaţională de Justiţie ne-a declarat criminali de război fiindcă am minat golfurile acelei ţări. Apoi, în Panama, în 1989, ca să-l prindem pe Manuel Noriega, fostul nostru partener care nu ne mai asculta, am omorât câteva sute de oameni, poate mii. Ne revoltăm dacă sârbii lui Miloşevici omoară în fosta Iugoslavie câteva mii de croaţi şi bosniaci, şi aplicăm represalii, bombardăm Belgradul; dar de masacrele din aşezările palestiniene de la Sabra şi Shantila nu ne pasă; nici când Dr. Baruh Goldstein, ofiţer în armata Israelului, intră cu puşca-mitralieră într-o moschee din Hebron şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

masacrează pe arabii care se rugau acolo lui Alah al lor. Protestăm noi, dar mai mult de formă. Tot aşa nu ne pasă că palestinienii sunt goniți de pe pământurile moştenite de la părinți, că sunt alungați din casele lor, că apoi casele le sunt aruncate în aer iar ei sunt expulzați din țara în care s-au născut. De ce nu ne pasă de ei? Fiindcă nu acceptă modul nostru de viață.

– Ce vrei să zici cu asta? Că autorii prăbuşirii Turnurilor Gemene din New York au justificare pentru actul lor criminal?

– Nicidecum. Nici un act terorist nu are justificare; oricine l-ar comite sau l-a comis merită pedeapsa exemplară. Ceea ce fac este să atrag atenția asupra consecințelor aplicării orbeşte, la nivel statal sau mondial, a legii Talionului, dinte pentru dinte şi ochi pentru ochi, în vreme ce dăm uitării legea noastră creştină a iertării şi iubirii. Răspunsul cu aceeaşi monedă şi ignorarea nevoilor părții celeilalte nu duce decât la escaladarea conflictului şi, în final, la distrugere reciprocă. Răspunsul cel mai eficace este să punem capăt acțiunilor care produc reacțiune, să nu mai obligăm pe alții să trăiască aşa cum vrem noi, să-i lăsăm să trăiască aşa cum înțeleg ei. Numai aşa e democratic. Repet: nu ca să absolv terorismul mă rostesc astfel, ci ca să-i pun în gardă pe asupritori, ca să le aduc aminte de Biblie. Iată ce zice profetul Isaia cu privire la tribul lui Iuda: (1:4) *Vai vouă, neam păcătos, popor încărcat de fărădelegi, sămânță a celor ce fac rău, fii stricați! Ați părăsit pe Domnul, disprețuiți pe Sfântul lui Israel, îi întoarceți spatele.* (1:17) *Învățați să faceți binele, căutați dreptatea, ocrotiți pe cel asuprit, faceți dreptate orfanului, apărați pe văduvă.* (1:19) *Dacă veți asculta, veți mânca cele mai bune roade ale țării,* (1:20) *dar dacă nu veți voi, veți fi înghițiți de sabie, căci gura Domnului a rostit aşa.* Mai departe, acelaşi profet Isaia anunță la 5:20: *Vai de cei care numesc răul bine şi binele rău, care spun că întunericul este lumină şi lumina întuneric, care dau amărăciune în loc de dulceață şi dulceață în loc de amărăciune.* Sancțiunea pentru aceste fapte nesăbuite este arătată la 5:24: *De aceea, aşa cum o limbă de foc mistuie miriştea, şi cum flacăra arde iarba uscată, tot aşa ca putregaiul le va fi rădăcina şi floarea li se va risipi în vânt ca țărâna, căci au nesocotit legea Domnului şi au disprețuit cuvântul Sfântului lui Israel!* Cred că nu mai e nevoie să adaug eu ceva.

– De adăugat nu, dar poate ar fi bine să formulezi pe scurt raționamentul D-tale.

– Esența ar fi următoarea: analiştii politici sau ziariştii care cer "răzbunare" şi "să-i ucidem pe toți" să caute mai întâi sursa nenorocirilor şi să ceară curmarea lor; să vadă că politica exagerat protecționistă pentru Israel şi sionismul internațional au dus la persecuția şi mizeria altora, în primul rând a palestinienilor; că unii arabi, ajunşi la disperare, sunt gata să-şi dea viața pentru ai lor. Am auzit comentatori britanici explicând de ce în Israel mass media se referă numai succint la prăbuşirea Turnurilor Gemene: pentru a nu da naştere opiniei că Statele Unite plătesc cu viața cetățenilor lor pentru sprijinul exagerat acordat sionismului.

– Eşti într-adevăr explicit şi poate cam prea agresiv. Dacă ai dreptate, înseamnă că Legea Talionului e caducă. Probabil că ai dreptate când zici că plătind răul cu rău nu facem decât să agravăm răul. Rețin însă un lucru evident, acela că azi, mai mult ca oricând, numai legea creştină a iubirii şi iertării ne poate scoate din impas. Numai curmând sursa răului putem aplana conflictul general şi evita escaladarea vărsării de sânge nevinovat. Altfel zis, „nu face altuia ceea ce nu-ți place să ți se facă ție". Acest străvechi adagiu rămâne valabil chiar dacă-i scoatem pe talibani din circuit şi chiar dacă-l prindem pe Ossama bin Laden.

Scrisoare din... Craiova

Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman"

Prof. Mariana LEFERMAN
Director

Un vechi aşezământ de cultură

Înființată cu aproape nouă decenii în urmă, prin strădania unor iluştri înaintaşi craioveni, Biblioteca Județeană **Alexandru şi Aristia Aman** se numără printre bibliotecile cu o tradiție recunoscută şi un valoros şi bogat fond de carte aflat la îndemâna cititorilor de toate vârstele şi categoriile sociale.

Biografia actualei biblioteci începe la 15 noiembrie 1908, dată la care în şedința Consiliului Primăriei Craiova, condusă de primarul C.M. Ciocazan, unul dintre cei mai populari şi mai iubiți oameni politici din Craiova, s-a aprobat Regulamentul Fundației **Aman**, compusă din trei secțiuni: bibliotecă, pinacotecă şi muzeu, reunite în casele proprii ale soților Aman.

Pentru cultura poporului din oraşul meu natal Craiova, îi leg biblioteca mea, precum şi toată colecția mea de tablouri originale ale familiei mele, obiecte de artă şi toate mobilele. Cu astea să se înființeze o bibliotecă liberă tuturor şi un muzeu pentru răspândirea cultului de folos în sine... menționa în testamentul său (14.XI.1884) Alexandru Aman, fratele pictorului Theodor Aman, dorință preluată de soția sa Aristia Aman (14.V.1901): *Voiesc... ca în casele mele din acest oraş, cu tot locul şi dependințele lor din strada Kogălniceanu, Primăria Craiova să înființeze şi întrețină pentru totdeauna, o bibliotecă şi un muzeu cu o galerie de tablouri.*

Fundația **Alexandru şi Aristia Aman** a fost inaugurată la 21.XII.1908 – în prezența Ministrului Instrucțiunii Publice şi al Cultelor de atunci, distinsul om de cultură Spiru Haret. Întemeierea acestei biblioteci este consecința firească

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

a aplicării Regulamentului promulgat de A.I. Cuza la 23 noiembrie 1864, precum şi a decretului emis din iniţiativa lui Spiru Haret în 1898.

Biblioteca a început să funcţioneze cu 2.523 volume rămase de la fondatori, lucrări de literatură, artă, istorie, filosofie, în limba franceză, germană şi latină achiziţionate în perioada când Alexandru Aman îşi făcea studiile la Paris, sau cumpărate între timp. Primul director al fundaţiei a fost Theodor Popescu – profesor de limba română la liceul Carol din localitate. I-a urmat Ştefan Ciuceanu – profesor de istorie la acelaşi liceu, discipol al marelui istoric Nicolae Iorga, care avea o viziune modernă asupra menirii sociale a instituţiei *care nu trebuie să fie expusă funcţiunilor politice.*

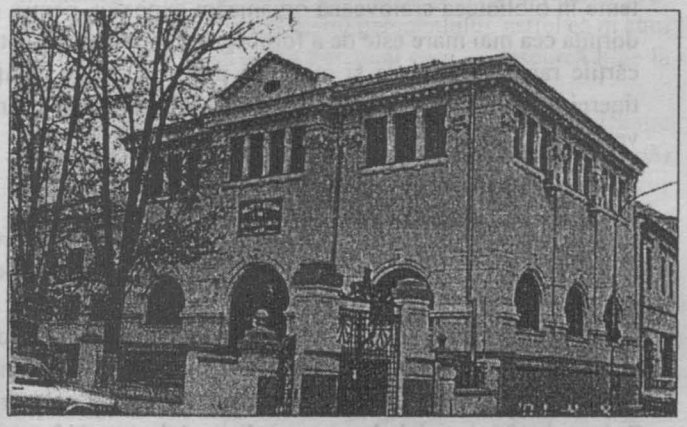

Biblioteca Judeţeană "Alexandru şi Aristia Aman"

Valoarea şi fondul de publicaţii al bibiotecii au crescut, după cum dovedesc documentele vremii şi constituie azi baza fondului de carte veche: manuscrise, cărţi româneşti vechi, cărţi străine rare (sec. al XVI-lea, ediţii *Elsevir* etc.), ediţii bibliofile, autografe, însemnări, legături de epocă, gravuri originale etc.

O importanţă deosebită în cunoaşterea valorii ştiinţifice şi documentare a colecţiilor bibliotecii a avut-o legătura dintre bibliotecă şi o serie de instituţii ştiinţifice, culturale şi persoane particulare, legătură ce s-a concretizat prin numeroase donaţii de carte, pentru bibliotecă, din partea acestora. Prima instituţie care şi-a adus contribuţia la îmbogăţirea fondului Bibliotecii Aman, încă de la început, a fost Academia Română, cu sprijinul căreia biblioteca a intrat în posesia unor lucrări valoroase ale istoricilor şi filologilor români: *Etymologicum Magnum Romaniae* de B.P. Hasdeu, *Dicţionarul macedo-român* de Delametra, *Istoria Imperiului Otoman*, ediţia din 1876, de Dimitrie Cantemir.

Sprijinul solicitat de bibliotecă în completarea colecţiilor a găsit ecou şi la alte instituţii, printre care: Institutul Geografic, Casa Şcoalelor, Comisia monumentelor istorice.

Numirea la 1 septembrie 1921 a poetei Elena Farago la conducerea bibliotecii a făcut ca Fundaţia Aman să devină o prezenţă activă în viaţa culturală a oraşului. Pe lângă bibliotecă s-au organizat cursuri de literatură şi istoria artei, locuinţa poetei transformându-se într-un adevărat salon literar frecventat, printre mulţi alţii, de Lucian Blaga, Ion Minulescu, Cincinat Pavelescu, Felix Aderca, Mihail Cruceanu, Nicolae Milcu, Alexandru Iacobescu, Eugen Constant, C. Şaban-Făgeţel, C.D. Papastate etc.

Poeta s-a preocupat permanent de îmbogăţirea colecţiilor bibliotecii prin achiziţii sau donaţii, între care se remarcă în mod deosebit donaţiile fostului primar al Craiovei, N.P. Romanescu şi ale scriitorului Caton Theodorian.

Până în anul 1950 biblioteca a fost subordonată primăriei locale. Începând de la 1 noiembrie 1950 devine bibliotecă regională şi funcţionează cu acest profil până în anul 1968, când în urma reorganizării administrativ-teritoriale devine municipală, iar în anul 1974 – judeţeană.

În 1991 – prin decizia nr. 458 din 20 septembrie a Prefecturii Judeţului Dolj i se atribuie numele fondatorilor: *Alexandru şi Aristia Aman.*

Biblioteca Judeţeană **Aman** este, prin dimensiunile şi valoarea colecţiilor de publicaţii, ca şi prin complexitatea activităţilor pe care le desfăşoară, cea mai importantă bibliotecă publică din judeţ şi din Oltenia, şi se alătură celorlalte biblioteci judeţene din ţară: Bihor, Braşov, Cluj, Constanţa, Galaţi, Iaşi, Târgu Mureş, Sibiu, Timişoara, Bucureşti ş.a.

Colecţiile sale au un profil enciclopedic şi sunt constituite din diferite categorii de documente: tipărituri valoroase din secolele XVI – XIX moştenite din venerabile biblioteci de familie sau achiziţionate dintr-o nobilă pasiune: manuscrise din sec. XVIII – XIX, ediţii bibliofile, cărţi, reviste, ziare, ex-librisuri etc. care dau faimă şi individualitate unei biblioteci.

Valori de patrimoniu

Biblioteca a adunat de-a lungul existenţei sale cărţi cu adevărat rare şi ca an de apariţie, dar şi ca valoare documentară: 2.523 volume – cărţi achiziţionate în perioada când Alexandru Aman îşi făcea studiile la Paris sau cumpărate de cei doi soţi Aman, lucrări de literatură, artă, istorie, filozofie, lucrări de referinţă, cărţi din secolul al XVI-lea şi al XVII-lea care au apărut la celebre tipografii europene, Elsevir şi Aldus Manutius, ediţii princeps ale scriitorilor români; donaţia fostului primar al Craiovei N.P. Romanescu, 4.000 volume valoroase prin vechime şi raritate şi donaţia de aproape 300 volume a scriitorului craiovean Caton Theodorian, cărţi care conţin autografele unor personalităţi ale culturii noastre, dar şi prin achiziţii directe.

În Biblioteca **Alexandru şi Aristia Aman** se găsesc cărţi din perioada începutului tiparului pe plan universal sau din tipografii europene din sec. al XVI-lea, cărţi de o mare corectitudine morală şi intelectuală, grafică şi tipografică, estetică sau artistică, argumente ce le-au transformat în valori bibliofile.

Cartea românească veche este marcată în biblioteca noastră de anii 1643 ce reprezintă datarea celui mai vechi exemplar păstrat şi anul 1830 – considerat limita perioadei vechi din istoria tiparului românesc (*Carte românească de învăţătură – Cazania lui Varlaam*, Iaşi, 1643; *Îndreptarea legii*, Târgovişte, 1652; *Biblia de la Bucureşti*, 1688; *Mineele de la Râmnic*, 1778; I.Văcărescu, *Observaţii* [*Gramatica românească*], Râmnic, 1787; Dinicu Golescu, *Însemnare a călătoriei mele*, Buda, 1826). Vechimea demonstrează, o dată în plus, faptul că bibliotecile au ştiut să adune şi să păstreze valori, asigurând continuitatea unor tradiţii, ştiut fiind că, pentru societatea românească, circulaţia cărţii româneşti vechi, mai ales a celei religioase, a reprezentat un factor unificator. La acestea se adaugă colecţia de cărţi oltenesti şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

periodice oltenești – apărute de-a lungul timpului („Mozaicul", Craiova, 1838 – 1839, nr. 52, publicație periodică, prima tipăritură apărută la Craiova).

Sunt remarcabile cărțile care au apărut la edituri și tipografii craiovene precum: Samitca, Theodor Macinca, Filip Lazăr, H.I. Macovei, Scrisul Românesc, Ramuri, Grafica Română etc.

În cartea străină domină autorii latini clasici: Cicero, Seneca, Plaut, Catul, Virgillius, Varro, Tacit, Caius

Secția audio-vizuală

Iulius Caesar; elini: Heliodor, Diogen Laertiu etc.

Semnalăm câteva cărți străine rare existente în colecțiile bibliotecii: Erasmus, *Verborum ac Rerum*, Iena, (1512); Hieronimus Eusebiu, *Opera*, Basileae, 1516; Cicero, *Epistolae ad Atticu*, Veneția, 1548; Plautus, *Comoediae viginiti*, 1554; Seneca, *Tragoediae*, Amsterodami, 1568; Heliodor, *Historia...*, 1560; Plutarh, *Les oeuvres morales*, Paris, 1584; Xenophon, *Philosophi et...*, 1594.

Remarcabile sunt tipăriturile elzeviriene – edițiile de format mic, cu gravuri și caractere de tipar speciale, cu ex-librisuri și alte elemente bibliofile, cărți de literatură, istorie, geografie, politică, publicate în secolele XVI – XVII.

Din colecția de autografe amintim numele unor personalități ale vieții românești și străine: Ion Agârbiceanu, Anna Aman, Arh. Petre Antonescu, Tudor Arghezi, G-ral Al. Averescu, Henri Barboux, Nicolae Bănescu, Ac. George Bengescu, Leon Bigot, Lucian Blaga, Gheorghe Brătianu, Marius Bunescu, Carol al II-lea, Nifon Criveanu, C. Daicoviciu, Ovid Densusianu, Al. Dima, Mircea Eliade, Ferdinand, Elena Farago, Gala Galaction, Onisifor Ghibu, Arh. N. Ghica-Budești, C.C. Giurescu, Radu Gyr, Spiru Haret, I. Heliade-Rădulescu, G.C. Ionescu-Șișești, N. Iorga, Alphonse Lemerre, Titu Maiorescu, dr. Charles Laugier, Alexandru Macedonski, Regina Maria, Jean Negulescu, Principele Nicolae, Ramiro Ortiz, Hortensia Papadat-Bengescu, Ion Pillat, Dimitrie Popovici-Bayreuth, Radu D. Rosetti, Mihail Sadoveanu, Atanase Simu, George Simonis, Henri Stahl, Simion Stoilow, Sabba Ștefănescu, Prințul G. Știrbei, George Tătărescu, Nicolae Titulescu, Gheorghe Țițeica, Tudor Vianu, Jean Zalomit ș.a.

Remarcabilă este colecția de autografe și dedicații manuscrise adresate unor personalități craiovene prin origine, activitate desfășurată în acest oraș sau prin studii și viață petrecută în străinătate: Constantin Argetoianu, om politic; Alexandru Aman, avocat; Theodor Aman, pictor; Titu Frumușanu, avocat; Elena Farago, poetă și directoarea Fundației **Aman**; Caton Theodorian, scriitor; Ac. George Bengesco, diplomat; Constantin Radovici, medic; Ionel Plessia, avocat; Nicolae P. Romanescu, om politic și primar al Craiovei; C. Șaban-Făgețel; Ac. Nicolae Condiescu, general și scriitor; C.S. Nicolaescu-Plopșor; Gh. Badea, secretar general al Finanțelor.

Cu intenția de a pune în valoare cărțile vechi existente în biblioteca craioveană organizăm expoziții, pentru că dorința cea mai mare este de a forma gustul publicului pentru cărțile rare și frumoase și mai ales pentru a atrage atenția tinerei generații asupra temeiniciei culturii românești și universale.

Activități culturale

Acțiunile noastre culturale, concretizate în programe și proiecte culturale în care sunt implicați oameni de cultură, scriitori, editori și beneficiari ai creațiilor literare, le realizăm conform Agendei culturale – omagiem creatori naționali și mai ales personalități născute pe meleagurile Olteniei: Marin Sorescu (65 de ani de la naștere); Constantin Brâncuși (125 de ani de la naștere); Felix Aderca – 110 ani de la naștere; Nicolae Titulescu – 60 de ani de la moartea diplomatului român; Zilele Elena Farago; Tudor Vladimirescu – erou și martir al națiunii române; Mihai Viteazul etc.

Cât privește lansările de carte – ne-am orientat spre lucrări valoroase, încurajând cultura scrisă locală, lăsând generațiilor care vor veni o imagine cât mai completă a vieții comunității în care trăim. Menționăm două lansări semnificative: *Tezaur. Carte veche românească 1557 – 1830* de Aurelia Florescu; *Sublima persiflare. Represalii 1984* de Ioan Lascu.

Prin activități specifice au fost sesizate publicului două evenimente deosebite în activitatea culturală: Ziua mondială a cărții și a Dreptului de autor (Ziua bibliotecarului) și Zilele cărții pentru copii.

La acestea s-au adăugat expozițiile de carte: **Eminesciana, Valori de patrimoniu din colecțiile bibliotecii, Cărți cu autograf și însemnări manuscrise ale scriitorilor doljeni**.

La **Galeria de artă a copiilor**, bilunar se vernisează expoziții ale celor mai tineri artiști plastici din municipiul Craiova și județul Dolj.

Activitatea științifică și de informare – documentare

Se desfășoară prin întocmirea bibliografiilor locale (extragerea informațiilor despre județul Dolj, apărute în publicațiile intrate în bibliotecă și sistematizarea lor pe domenii în vederea realizării Anuarului; se alcătuiesc bibliografii la cerere și pentru expoziții și se popularizează colecțiile bibliotecii prin expoziții lunare organizate în spațiul expozițional al bibliotecii.

Se continuă studiul asupra personalităților locale în vederea completării *Dicționarului personalităților doljene*. Se colaborează totodată cu alți oameni de cultură, în vederea realizării unor lucrări (Albumul *Mihai Viteazul Restitutor Daciae*).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Informatizarea

Până în anul acesta s-a pus accentul pe dotarea cantitativă cu tehnică de calcul şi cu soft de bibliotecă. Astfel am conceput o reţea de calculatoare cu trei noduri, fiecare în câte o clădire, în aşa fel încât între clădiri să fie o singură legătură şi să permită o extindere cu încă 30% a numărului de calculatoare – cu aceleaşi componente de reţea. Am achiziţionat programul TINLIB cu următoarele module: Catalogare, Circulaţie, Rapoarte, Control seriale, Opac, Programe de tehnoredactare.

Neavând personal specializat de lucru cu calculatorul, s-a trecut din mers la învăţarea exploatării lui direct cu programul TINLIB, pentru bibliotecari şi la învăţarea programelor specifice pentru restul personalului, astfel că în anul 2001 s-a ajuns ca să avem personal care se descurcă bine la lucrul cu calculatorul.

Dotarea de la Ministerul Culturii şi Cultelor (Staţie de comunicaţii, Antenă satelit, Ansamblu video conferinţă) s-a făcut pentru a se realiza Catalogul Naţional Partajat, pentru a facilita relaţiile de colaborare profesională între bibliotecile publice, şi pentru a utiliza binefacerile Internetului.

Perfecţionarea profesională este un obiectiv urmărit cu prioritate. Extinderea cunoştinţelor bibliotecarilor în domeniul informaticii este numai unul din aspectele ei. În bibliotecă au loc dese întâlniri pe grupuri de bibliotecari pentru clarificarea unor probleme de specialitate şi eficientizare a muncii. De asemenea, bibliotecarii craioveni au participat, alături de colegii din ţară, la cursurile de pregătire profesională, organizate pe plan naţional de către Centrul de perfecţionare al Ministerului Culturii şi Asociaţia Naţională a Bibliotecarilor şi Bibiotecilor publice din România.

Serviciul metodic acordă asistenţă de specialitate pe teren şi la sediul bibliotecii, prin întruniri metodice (colocvii profesionale), privind organizarea fondurilor bibliotecilor şi activităţilor culturale, prin îndrumarea activităţii bibliotecarilor din judeţ, prin participarea la concursurile pentru ocuparea posturilor de bibliotecari comunali. Se fac vizite de lucru pe trasee stabilite, se ţine evidenţa activităţilor şi se centralizează situaţiile statistice anuale.

Spaţiile bibliotecii

O mare realizare a anului 2000 a fost terminarea lucrărilor de consolidare la clădirea **Aman** – organizarea spaţiilor, amenajarea celor 3 săli de lectură (având capacitatea de 150 locuri) şi a depozitelor, a secţiei audio-vizuale, a spaţiului expoziţional şi a sălii cataloagelor, punerea în stare de funcţionare a întregii biblioteci. Efortul nostru pentru a transforma biblioteca într-un spaţiu spiritual elevat – s-a concretizat în organizarea modernă a instituţiei, care a depins atât de baza materială cât şi de profesionalismul colectivului. Două săli de lectură ale bibliotecii au fost dotate cu mobilier nou: rafturi pentru fondul de referinţă, colecţii de ziare, reviste şi legislaţie, mese şi scaune pentru cititori, birouri pentru custozi, mochete şi calculatoare, aparate de aer condiţionat, asigurându-se o ambianţă plăcută necesară lec-

Secţiile de împrumut

turii şi studiului. La parterul clădirii, în cele două săli – s-a recondiţionat mobilierul **Romanescu** şi s-au aranjat spaţiile pentru depozitarea materialelor audio-video: discuri, casete-audio şi video, CD-uri şi cărţi bibliofile. S-a montat aparatura achiziţionată, dând publicului posibilitatea unor audiţii individuale şi în grup de foarte bună calitate. Modernizarea instituţiei lecturii publice a continuat prin zugrăvirea tuturor spaţiilor bibliotecii.Toate acestea oferă bibliotecii publice statutul de spaţiu cultural şi s-au realizat cu sprijinul financiar al Consiliului judeţean, care a înţeles importanţa acestei instituţii pentru comunitate şi a sprijinit iniţiativele noastre de organizare şi modernizare.

Cu toate că anul 2000 a fost un an extrem de greu, în timpul căruia personalul a fost solicitat la activităţi de mutare şi aranjare a colecţiilor, activitatea cu publicul a înregistrat cifre ridicate: 17.146 persoane fizice care au împrumutat 371.773 volume, înregistrându-se o frecvenţă totală de 156.258 şi o frecvenţă medie/zi lucrătoare de 610 persoane.

Crearea condiţiilor de studiu şi lectură, ridicarea calităţii serviciilor oferite de bibliotecari în secţiile în care se lucrează cu publicul determină ca un număr cât mai mare de utilizatori craioveni să-şi îndrepte paşii spre bibliotecă, frecvenţa medie zilnică fiind anul acesta de 805 persoane/zi.

Ne propunem ca în viitorul apropiat să oferim noi servicii: accesul la cataloagele ON-LINE, OPAC, accesul la materialele noi tipărite, noi servicii de informare (informare comunitară – culturală, politică, socială) etc.

Dar toate acestea vor fi posibile numai cu ajutorul Consiliului Judeţean Dolj, care trebuie să asigure necesarul de posturi şi fonduri utile pentru dotarea cu noi calculatoare, pentru a intensifica activitatea de introducere a informaţiilor în baza de date şi a o pune la dispoziţia publicului cititor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

Biblioteca Academiei Române

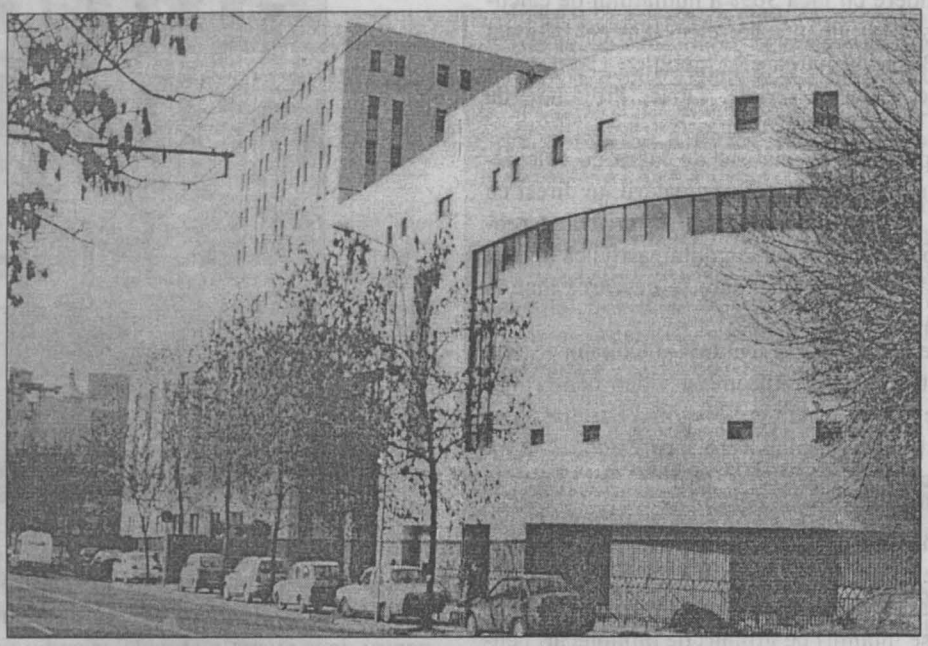

În ziua de 5 decembrie a.c. a avut loc deschiderea festivă a noului sediu al Bibliotecii Academiei Române. Clădirea, cu o suprafaţă de aproape 160.000 mp., are 9 săli de lectură, o sală de expoziţii şi o sală de conferinţe, în afara depozitelor de carte şi obiectelor de patrimoniu. Clădirea va adăposti întregul patrimoniu al Academiei, cărţi, stampe, desene, manuscrise, monede vechi etc.

La deschidere au participat Preşedintele României, Ion Iliescu şi Primul Ministru Adrian Năstase, oameni de cultură, academicieni, politicieni, membri. În discursul său inaugural, Dl. Eugen Simion, Preşedintele Academiei, a vorbit şi despre proiectele aflate în lucru, *Dicţionarul Tezaur al Limbii Române* şi *Istoria Românilor*. Preşedintele Ion Iliescu a făcut un istoric al Academiei, declarând "actualul edificiu modern un simbol al trecerii spre o nouă eră culturală, în sălile lui stând vechile tipărituri, dar şi cartea electronică". La rândul său, Primul Ministru a promis sprijinul Guvernului dat proiectelor "pe care le vor porni alţii, în măsura în care aceste proiecte sunt inteligente, fezabile şi bancabile, adică au deja o finanţare serioasă".

În încheierea festivităţilor, participanţilor la construcţia noii clădiri li s-a oferit "Distincţia Culturală".

Creată din obolul spiritual al românilor de pretutindeni, când aproape jumătate din numărul lor se afla sub stăpânire străină, Biblioteca Academiei Române şi-a dovedit devreme utilitatea ca cel mai important centru de informare şi documentare al neamului, prin colecţiile adunate, organizate şi bine gospodărite de o mână de entuziaşti, grupaţi în jurul lui Ioan Bianu. Încă de la 1890 – 1895 un Hasdeu, un Ion Ghica, un Nicolae Iorga, în plin avânt, un Ioan Bogdan, un Dimitrie Sturdza – cel mai generos dintre donatori – erau conştienţi că nu se poate face un pas în cercetarea trecutului nostru fără consultarea colecţiilor acumulate în rafturile Bibliotecii, pe care o proteguiau, dincolo de orice ingerinţe politice. Şi importanţa Bibliotecii, bibliotecă naţională a tuturor românilor, n-a încetat să crească cu fiecare an şi n-a încetat să-şi dezvăluie forţa propagatoare de cultură şi ştiinţă pentru toate sutele de mii de însetaţi de cunoaştere care i-au trecut pragul.

Noua clădire a Bibliotecii Academiei Române, menită să adăpostească cele mai preţioase averi culturale adunate cu atâta trudă de predecesori şi de unii dintre contemporani, trebuia să fie ridicată încă din 1972, când preşedinte al Academiei Române era academicianul Miron Nicolescu. Încă de atunci Biblioteca era sufocată de mulţimea colecţiilor.

Îndată după Revoluţie au fost reluate încercările de actualizare ale proiectului noii clădiri, încercări permanent sprijinite de conducerea Academiei Române şi de guvernatorul Băncii Naţionale, domnul Mugur Isărescu. Apoi lucrurile au decurs normal iar în toamna anului 1993 au început lucrările.

Preşedintele Academiei Române, domnul academician Eugen Simion, a fost acela care a găsit înţelegerea necesară la actuala conducere a guvernului, a obţinut fondurile trebuincioase accelerării lucrărilor, a urmărit cu o tenacitate surprinzătoare, la un om de litere, toate etapele finisării construcţiei şi acum, iată-ne, sărbătorind inaugurarea Panteonului Cărţii Româneşti.

Cui să mulţumim mai întâi, pe cine să lăudăm mai ales, după formele clasice greco-romane? Niciodată, sub nici un preşedinte al Academiei – şi am văzut destui în ultimii 51 de ani de când o slujesc – Biblioteca nu s-a bucurat de mai mare atenţie şi consideraţie.

Prof. Dr. Gabriel ŞTREMPEL
Membru de onoare al Academiei Române
Directorul Bibliotecii Academiei Române

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Departamentele Bibliotecii Academiei Române

Sediul central este format din: Clădirea existentă, formată din corpul ridicat în 1929 după proiectul arh. Gh. Balş, corpul proiectat de arh. D. Marcu în 1937 – 1938 şi corpul construit în 1964, cu o suprafaţă totală de 10.415 mp.; Clădirea nouă, construită după proiectul arhitecţilor Romeo Belea şi Gheorghe Roşu, cu o suprafaţă desfăşurată de 15.970 mp., cu o mare capacitate de depozitare, este una din cele mai mari biblioteci.

Vor funcţiona 9 săli de lectură, o sală de expoziţii, o sală de conferinţe cu 220 de locuri, dotată ultramodern şi un muzeu.

Biblioteca Academiei Române are următoarele departamente: Completarea Colecţiilor; Catalogare-Indexare Cărţi; Catalogare-Indexare Periodice; Schimb Internaţional de Publicaţii; Manuscrise-Carte rară, Microfilme; Stampe, Hărţi, Muzică; Numismatică; Bibliografia Naţională; Conservarea Colecţiilor; Relaţii cu publicul-Referinţe; Informare Ştiinţifică-Informatizare; Restaurare; Tipografie; Resurse Umane; Financiar-Contabilitate; Secretariat, Administrativ; Tehnic.

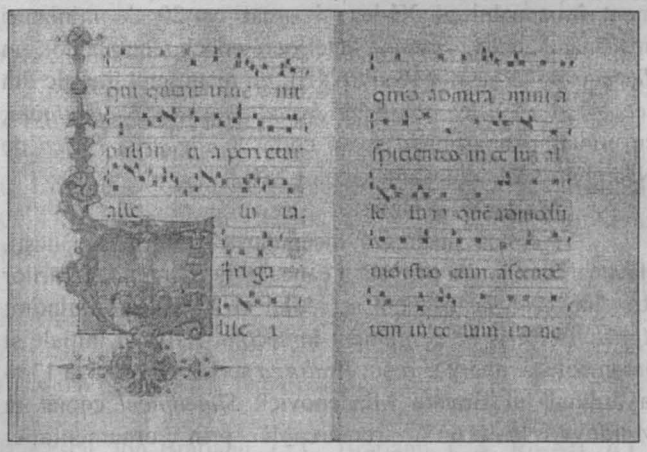

Guillaume Durand, *Rationale divinorum officiorum*,1370

Reţeaua de biblioteci filiale ale B.A.R. este constituită din: Biblioteca Filialei Iaşi a Academiei Române; Biblioteca Filialei Cluj a Academiei Române; Biblioteca Filialei Timişoara a Academiei Române; bibliotecile Institutelor de cercetare ale Academiei Române.

B.A.R. promovează cercetarea în domeniul biblioteconomiei şi al ştiinţelor conexe, participă la activităţi naţionale şi internaţionale de profil, organizează seminarii şi sesiuni ştiinţifice. În sala special amenajată, organizează expoziţii de manuscrise, expoziţii de carte, artă plastică etc.

Înfiinţată la 6 august 1867, un an după fondarea Societăţii Academice Române, **Biblioteca Academiei Române** a avut dintru început misiunea de a aduna şi conserva în colecţiile sale fondul naţional de manuscrise şi tipărituri, precum şi istoria şi civilizaţia universală.

Colecţiile sale au o structură enciclopedică, peste 10 milioane unităţi, începând cu cele mai vechi texte în limba română sau în limbile de cancelarie şi cult care au circulat în interiorul spaţiului românesc, până la ultimele publicaţii de orice tip şi pe orice suport.

Biblioteca Academiei Române este ctitoria mai multor generaţii de cărturari care, prin donaţii şi o intensă politică de achiziţii, au contribuit la propăşirea ei. Beneficiară a depozitului legal încă din 1885 ca bibliotecă naţională, are în atribuţiile sale publicarea bibliografiei retrospective a cărţii şi periodicelor româneşti, dar şi a unor bibliografii speciale, cum ar fi *Bibliografia Mihai Eminescu* sau *Bibliografia Războiului de Independenţă*, servind documentarea şi cercetarea asupra ştiinţei şi culturii române.

Cataloage:

– **Catalogul cărţilor**, iniţiat de Al. Odobescu în 1874, conţine în prezent descrierile bibliografice a peste 800.000 de titluri.

– **Catalogul publicaţiilor periodice**, iniţiat în 1888, conţine în prezent descrierile bibliografice a peste 500.000 de titluri.

– **Catalogul colecţiilor speciale** conţine descrieri bibliografice ale fondurilor de manuscrise, documente istorice, arhive şi corespondenţă, carte veche, carte rară, stampe, hărţi, muzică, numismatică. Fondul de carte veche românească a început să fie recatalogat on-line din 1998. A început şi reconversia fişierului de corespondenţă.

– **Catalogul on-line** funcţionează din 1998 şi conţine peste 400.000 de înregistrări.

Colecţiile speciale, aflate în patrimoniul Bibliotecii Academiei Române, îi asigură acesteia un loc de frunte printre instituţiile de acest fel din România. Dintre ele, colecţia de manuscrise este cea mai bogată din ţară, iar colecţiile Cabinetului de Stampe, cele ale Cabinetului de Numismatică, Cabinetului de Muzică şi Cabinetului de Hărţi sunt adevărate puncte de referinţă în domeniu.

Biblioteca Academiei efectuează schimburi de publicaţii cu alte academii, instituţii ştiinţifice de învăţământ superior şi biblioteci din străinătate şi coordonează activitatea schimbului de publicaţii pentru toate filialele şi institutele Academiei Române.

Pentru menţinerea la zi a colecţiilor sale şi pentru a răspunde necesităţilor unei biblioteci moderne, B.A.R. şi-a axat politica de achiziţii a publicaţiilor străine, nu numai pe achiziţii directe ci, în primul rând, pe schimbul internaţional.

Bibliografia naţională

O îndatorire fundamentală a B.A.R. este întocmirea bibliografiei naţionale retrospective, atât pentru carte cât şi pentru periodice, ea fiind deţinătoarea a peste 85% din totalul fondului de publicaţii româneşti. În 1894 Academia Română cerea directorului de atunci, Ioan Bianu, să întocmească planul bibliografiei naţionale.

Bibliografia Românească Veche, elaborată de Ioan Bianu şi Nerva Hodoş (patru volume), bibliografiază perioada 1508 – 1830. Primul volum a apărut în anul 1903 iar ultimul în anul 1944.

Bibliografia Românească Modernă, tot în patru volume, acoperă perioada cuprinsă între anii 1831 – 1918. Ultimul volum a apărut în anul 1996. În prezent se lucrează la *Bibliografia Românească Contemporană*, perioada 1919 – 1952.

Primul volum al bibliografiei retrospective a peri-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

odicelor românești, apărut în anul 1913, întocmit de Nerva Hodoș și Al.-Sadi Ionescu, cuprinde perioada 1820 – 1906. Bibliografierea periodicelor continuă, în prezent definitivându-se cel de al patrulea volum care conține periodicele apărute între anii 1925 – 1930.

În afara bibliografiilor naționale, în cadrul B.A.R. s-au elaborat și bibliografii speciale, cea mai importantă fiind bibliografia M. Eminescu (*Viața, Opera, Referințe*) partea I (1866 – 1938), apărută în 1999. În prezent se lucrează la cea de a doua parte, 1939 – 1989. Lucrarea reprezintă cel de al XVII-lea volum al ediției Perpessicius, primul volum editându-se și pe CD.

Mihai Viteazul. **Gravură de Aegidius Sadeler**

Manuscrise – Carte rară

Primele volume manuscrise ale colecției, care numără astăzi peste 10.000 de volume, provin din donații și legate. Întâia donație de manuscrise și cărți românești vechi a fost aceea a episcopului de Buzău, Dionisie Romano, în 1873, urmată de aceea a lui I. Ghica din 1877 (manuscrisele N. Bălcescu), a marelui bibliofil moldovean D.C. Sturdza-Scheianu și cele ale vărului D.A. Sturdza, de donațiile lui Titu Maiorescu, Barbu Bellu, Șt. Periețeanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu etc.

În afara donațiilor, care continuă și în zilele noastre, colecția s-a îmbogățit de-a lungul anilor grație înțeleptei politici de achiziții a Bibliotecii.

Fondurile generale ale Serviciului de Manuscrise – Carte rară sunt astăzi organizate în patru mari colecții: Manuscrise, Documente istorice, Arhive personale și corespondență, Cărți vechi și rare.

Manuscrise

În cadrul colecției de manuscrise, fondul românesc, 6.000 de volume, este cel mai bogat, urmat de fondul grec – 1.567 de volume, fondul slavon – aproape 900 de volume, fondul oriental – 420 de volume și fondul occidental (în cadrul căruia cel latin este cel mai important) – cu un total de 1.000 de volume.

Manuscrise românești

În primul rând menționăm cele mai vechi texte în limba română pe care le cunoaștem: *Codicele Voronețean*, *Psaltirea Scheiană*, *Psaltirea Voronețeană*, datând din secolul al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea.

Remarcabil, de asemenea, este *Slujebnicul* Arhieresc al Mitropolitului Ștefan al Ungrovlahiei, cu text în slavonă, română și greacă, precum și *Floarea Darurilor*, într-o traducere de la mijlocul veacului al XVI-lea.

În aceeași categorie se înscriu operele cronicarilor Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce, Constantin Cantacuzino Stolnicul, Radu Popescu păstrate în numeroase cópii, unele chiar autografe, romanele populare precum *Alexandria* sau *Erotocritul* de Vincenzo Cornaro, *Ceasornicul Domnilor* de Antonio Guevara, tradus de Nicolae Costin.

Trecând la scriitorii clasici români, cele mai valoroase sunt cele 46 de volume manuscrise autografe ale poetului Mihai Eminescu, aproximativ 15.000 de pagini. De curând a început digitizarea lor, crearea bazei de date text-imagine, oferind acces on-line cercetătorilor de pretutindeni pentru studierea procesului de creație al poetului.

Colecția de manuscrise românești conține de asemenea majoritatea manuscriselor autografe ale lui I. Heliade Rădulescu, N. Bălcescu, V. Alecsandri, I. Ghica, Al. Odobescu, N. Iorga, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, O. Goga, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Mihail Sadoveanu.

Manuscrise grecești

Fondul este reprezentativ pentru difuzarea culturii neo-grecești pe teritoriul românesc și menționăm: un fragment de 10 file al unui *Canon de penitență* scris pe pergament în secolul al XI-lea și ornat cu 20 de miniaturi aparținând școlii bizantine anterioare epocii Comnenilor, un *Tetraevangheliar* din secolul XIII, un manuscris liturgic din secolul al XVII-lea conținând *Imnul acatist al Sf. Fecioare*, cu miniaturi aparținând școlii cretane, *Logica* și *Fizica* de Nikephoros Blemides din secolul XIII.

Manuscrise slave

Acestea ilustrează începuturile culturii românești, slavona fiind limba oficială a cancelariilor Domnilor Țărilor Române până la mijlocul secolului al XVII-lea. Amintim: *Apostolul*, scris pe pergament în secolul XIII, cu inițiale și ornamente cu negru și roșu; *Psaltirea* scrisă în Serbia la 1346 la ordinul lui Branko Mladenovici; *Slujebnicul* copiat în Moldova la 1643, remarcabil prin ornamentație; *Tetraevangheliarul* copiat în același an la mănăstirea Căldărușani și îmbogățit cu miniaturi și ornamente datorate preotului Vlaicu, ferecat în argint.

Manuscrise latine

Din fondul latin, menționăm o copie de la 1370 al celebrului *Rationale divinorum officiorum* de Guillaume Durand, un *Antifonar* din secolul XV, *Biblia sacra...* din secolele XIII – XIV și un *Breviar* din secolul XV, agrementat cu miniaturi și ornamente delicate.

Manuscrise orientale

Din acest fond semnalăm un fastuos *Coran* din secolul XVII, manuscrisul ebraic *Meghi'lat Esther* (*Estera*) copiat și miniat pe teritoriul Moldovei, în secolul al XVII-lea și o copie mai recentă a celebrei opere a lui Firdousi, *Șah-Name*, cu frumoasele miniaturi ale școlii persane; există de asemenea interesante manuscrise cu caracter literar, filologic, istoric și filozofic.

Documente istorice

Studierea istoriei poporului român, obiectiv aflat în programul Societății Academice Române încă de la înființarea acesteia, a impus constituirea în cadrul Bibliotecii Academiei, nu numai a unor colecții de manuscrise, carte și

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

periodice, dar şi a unei colecţii de documente care să poată pune în lumină tradiţia vieţuirii românilor pe aceste meleaguri.

Cele peste 600.000 de documente istorice intrate în patrimoniul Bibliotecii Academiei Române pe parcursul a mai bine de un veac ilustrează epoci diferite ale istoriei românilor. Sunt acte publice şi particulare, scrise în slavonă, latină, română, greacă, începând cu secolul XIV şi mergând până la mijlocul secolului al XIX-lea.

Din nefericire, în anul 1978, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a emis Hotărârea nr. 1070, prin care a spoliat Biblioteca Academiei Române; încălcându-se toate normele juridice privind dreptul de proprietate şi titlurile de proprietate obţinute prin donaţii şi legate testamentare, documentele istorice au fost transferate Arhivelor Statului, instituţie aflată în subordinea Ministerului de Interne. Cu toate eforturile întreprinse după 1989 pentru a reintra în drepturile sale, Colecţia de documente istorice nu a revenit încă posesorilor de drept.

Arhive personale şi corespondenţă

Colecţia de arhive personale şi corespondenţă a fost constituită, în principal, datorită lăudabilei iniţiative a unor academicieni şi oameni de cultură care au donat propriile lor arhive, unde au păstrat toate vestigiile procesului de elaborare a operelor lor.

Din cele 209 titluri de arhivă personală, totalizând 2.120 mape, semnalăm importantele arhive ale lui I. Ghica, V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, D.A. Sturdza, T. Maiorescu, G. Coşbuc, O. Goga, M. Eminescu, I. Creangă, B.P. Hasdeu, O. Densusianu, Spiru Haret, C. Rădulescu-Motru, Liviu Rebreanu etc.

Aceeaşi colecţie adăposteşte de asemenea arhive istorice de un interes excepţional, constituind surse documentare preţioase pentru cunoaşterea vieţii politice şi economice din ţara noastră pe parcursul ultimelor secole, cum sunt spre exemplu arhivele: C. Angelescu, Al. Ioan Cuza, N. Bălcescu, Ion Brătianu, I.I.C. Brătianu, C.A. Rosetti, A.C. Cuza etc.

Colecţia de corespondenţă, care se ridică la aproximativ 400.000 de scrisori, este organizată pe fonduri, în ordine alfabetică şi cronologică, fiind, din punct de vedere documentar, deosebit de interesantă.

Specificăm astfel fondul de autografe Felix Bamberg, ce conţine numeroase scrisori autografe ale Ţarului Rusiei, Alexandru I, ale lui Talleyrand, Napoleon al III-lea, Abraham Lincoln, Winston Churchill, ale generalului revoluţionar Iosif Bem şi a altor personalităţi importante; corespondenţa literatului şi revoluţionarului C.A. Rosetti, care conţine scrisori de la P.J. Prudhon, Jules Michelet, Edgar Quinet, Garibaldi, G. Mazzini, Leon Gambetta; scrisorile a numeroşi gânditori şi oameni de ştiinţă celebri, precum Ch. Fourier (adresate lui I. Ghica), Ch. Darwin, Edward Taylor şi Haeckel (adresate lui Vasile Conta), Herbert Spencer, Albert Einstein; ale unor scriitori de renume, cum sunt cele ale lui Victor Hugo, Fr. Mistral, Guy de Maupassant, John Galsworthy, Emile Zola, H. Barbusse sau Romain Rolland.

De la sine înţeles, fondurile româneşti de corespondenţă sunt mult mai bogate şi de o valoare majoră. Biblioteca Academiei Române deţine o vastă colecţie de corespondenţă a marilor scriitori clasici ai literaturii române, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Ion Ghica, I.L. Caragiale, Al. Vlahuţă, Barbu Delavrancea, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Mihail Sadoveanu etc.

În domeniul artelor, subliniem corespondenţa pictorilor Th. Aman, N. Grigorescu, Şt. Luchian, N. Tonitza, precum şi aceea a marelui muzician George Enescu.

Un fond aparte îl constituie imensa corespondenţă primită de marele istoric Nicolae Iorga, 432 de volume, în mare parte inedită.

În anul 2000 a început prelucrarea fondurilor de corespondenţă în sistem computerizat, baza de date fiind accesibilă on-line.

Cei patru cavaleri ai Apocalipsului.
Gravură de Albrecht Dürer

Carte românească veche – Carte rară

Colecţia de **Carte românească veche** a Bibliotecii Academiei Române are ca bază cărţile româneşti tipărite între 1508 – 1830, constituind, prin cele 2.120 de titluri, în peste 6.000 de volume, tabloul cel mai complet al istoriei culturii româneşti.

Cea mai veche operă tipografică românească pe care o cunoaştem este *Liturghierul* din 1508, tipărit de Macarie cu o frumoasă literă de inspiraţie veneţiană, urmată de *Octoihul* din 1510 şi *Tetraevangheliarul* slavon din 1512. Din acelaşi secol, Biblioteca Academiei deţine un *Tetraevangheliar* românesc de Braşov (1560 – 1561), *Palia* imprimată la Orăştie în 1582, ca şi o suită de tipărituri româneşti şi slavo-române ale diaconului Coresi.

Secolul următor cunoaşte o înflorire a activităţii tipografice, datorată în Moldova lui Petru Movilă şi domnitorului Vasile Lupu, cu sprijinul căruia a apărut *Pravila* din 1646. Se remarcă totodată tipăriturile mitropolitului Dosoftei, între care *Psaltirea* (1680) şi *Vieţile sfinţilor* (1682) ocupă un loc important.

Dintre tipăriturile munteneşti de secol XVII, amintim *Pravila* de la Govora (1640) şi *Îndreptarea legii* (1652), tipărite în timpul domniei lui Matei Basarab, dar şi *Cheia înţelesului* (1678), prima tipăritură de Bucureşti, şi *Biblia lui Şerban Cantacuzino* (1688).

Începutul secolului al XVIII-lea deschide o nouă epocă în arta tiparului românesc, prin suita celor 43 de lucrări realizate de Antim Ivireanul, sub patronajul lui Constantin Brâncoveanu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

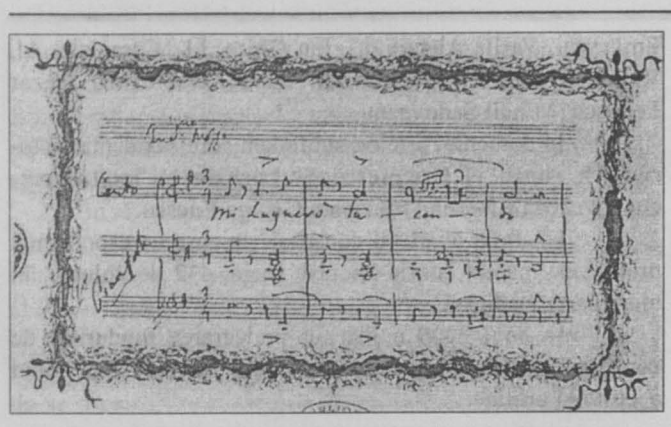

Gioacchino Rossini, *Mi lugnero tacendo*. Bologna, 12 octombrie 1846

In acest timp, cărţile tipărite în Moldova şi Transilvania anunţă apariţia unui spirit nou în cultura românească, spirit materializat în publicarea primei cărţi de filosofie, *Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea* de Dimitrie Cantemir, imprimată la Iaşi în 1698, în româneşte şi greceşte.

Remarcabile piese ale patrimoniului cultural naţional, interesante prin conţinutul lor, dar şi prin ornamentaţie, legătură, numeroase însemnări manuscrise referitoare la circulaţie sau la diverse evenimente, tipăriturile vechi româneşti sunt descrise în detaliu în baza de date ORB, accesibilă online, un complex catalog a trei secole de tipar românesc.

Carte rară

Biblioteca Academiei deţine o bogată colecţie de carte rară străină, peste 11.000 de volume, ce include tipărituri deosebite prin vechimea, ornamentaţia originală, legăturile şi materialele pe care au fost imprimate, mărcile de proprietate şi însemnările autografe ale unor personalităţi care le-au deţinut.

Stampe, hărţi, muzică

În 1874 D.A. Sturdza, prim-ministru şi fondator al Societăţii Academice Române şi Alexandru Odobescu, donează primele gravuri, reprezentând portretele Domnitorilor Români, executate de autori cunoscuţi ai graficii universale şi numeroase albume de gravuri. În 1901 colecţia se îmbogăţeşte cu desene reprezentative ale plasticii româneşti provenind din colecţiile Colegiului Sfântul Sava. Colecţia de gravuri străine ocupă un loc important în fondurile cabinetului, îmbogăţindu-se permanent prin donaţii şi achiziţii.

Gravură

Datorită unor achiziţii sistematice, principalele momente ale gravurii europene, începând din secolul XVI, sunt reprezentate în colecţiile cabinetului prin opere caracteristice.

Şcoala germană, prin operele lui Albrecht Dürer (24 de gravuri în metal şi lemn), Lucas Cranach, Lucas van Leyden; şcoala olandeză, prin Anton van Dyck (7 portrete gravate în acvaforte), Rembrandt van Rijn (24 de acvaforte); şcoala italiană, prin Antonio Tempesta, Giovanni Battista Tiepolo; şcoala franceză, prin Jacques Callot, Antoine Watteau; şcoala spaniolă cu seria **Capriciilor** lui Francisco Goya (donate de Al. Tzigara-Samurcaş), sunt doar o parte din fondul european existent în Biblioteca Academiei Române.

Stampa japoneză aflată în colecţiile Cabinetului de Stampe şi Desene al Bibliotecii Academiei Române cuprinde opere însemnate ale unor artişti din secolele XVIII, XIX şi XX.

Fotografii

Cabinetul de Stampe încorporează un numeros fond de fotografii, circa 400.000 de piese, de la începuturile fotografiei până astăzi, româneşti şi străine, lucrate în tehnici diferite, dagherotipii, calotipii, fotografii cu colodium, până la tehnicile contemporane.

Hărţi

Organizate ca o colecţie aparte, fondurile de hărţi şi atlase numără 552 atlase, 16.606 hărţi, 3.786 planuri de moşii, 250 hărţi murale, hărţi în relief şi planigloburi.

Muzică

Materialele cu caracter muzical şi-au făcut apariţia în colecţiile Bibliotecii Academiei din 1875, când au fost achiziţionate unele partituri muzicale: cadrilul pentru pian *Souvenir de Galatzi* şi *Quatuor* de Constantin Dimitrescu.

Colecţia, aproximativ 55.000 de piese, are o mare valoare documentară, înregistrând opere fundamentale ale culturii muzicale clasice, compoziţii simfonice, opere şi operete, impresionante colecţii de folclor, reflectând în ansamblu atât direcţiile dezvoltării activităţii compozitorilor români, cât şi preocupările teoretice ale învăţământului muzical şi ale criticii muzicale.

Numismatică

Constituită încă din anul 1871 prin donaţiile de monede, medalii şi sigilii oferite de V.A. Urechia, membru al Societăţii Academice Române, colecţia Numismatică avea să sporească în scurtă vreme prin importanta serie de monede medievale din Ţara Românească şi Moldova dăruite în 1876 de D.A. Sturdza.

Infrastructura informatică

În anul 1997 Biblioteca Academiei Române a achiziţionat programul modular şi integrat pentru biblioteci, **Ex Libris** (ALEPH) utilizat în peste 40 de ţări, iar în 1998 a început catalogarea on-line a publicaţiilor, într-un ritm de 12.000 de înregistrări pe an. De asemenea, se înregistrează stocurile şi numărul cititorilor.

Catalogul on-line (**OPAC**) al Bibliotecii Academiei Române este constituit în principal din două baze de date, respectându-se structura tradiţională a colecţiilor bibliotecii:

RAL – baza de date pentru publicaţii moderne şi curente;

ORB – baza de date pentru carte veche românească, carte rară;

EMI – a demarat proiectul bibliotecii virtuale, unde fiecărei înregistrări îi corespunde o imagine digitizată. Experimental, pot fi consultate astfel manuscrisele M. Eminescu.

Biblioteca Academiei Române pune la dispoziţia cititorilor săi consultarea prin **INTERNET** a cataloagelor on-line ale marilor biblioteci din ţară şi străinătate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Centrală Universitară

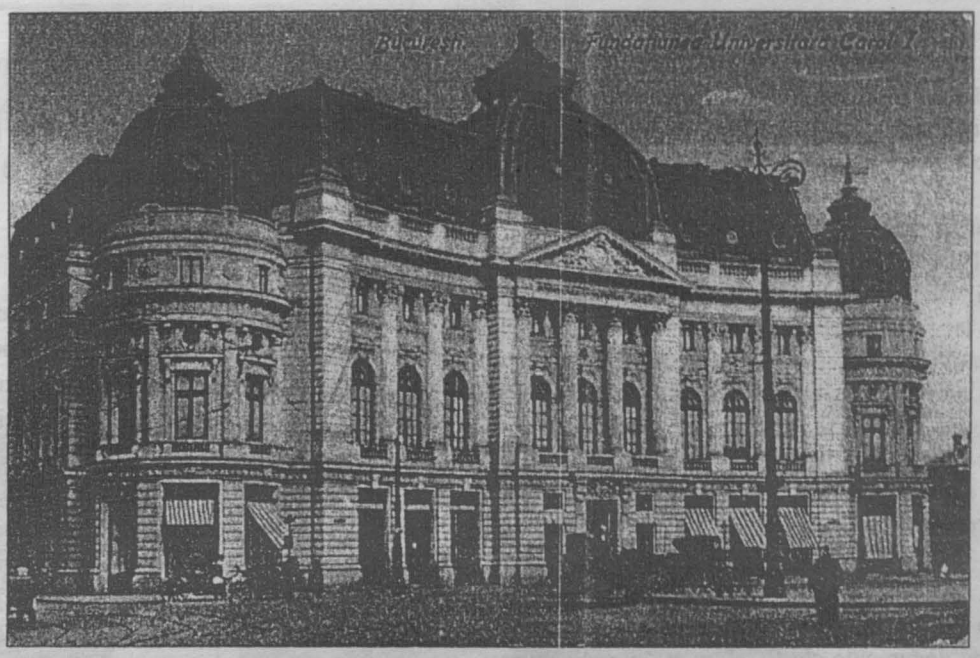

Biblioteca Centrală Universitară s-a redeschis în ziua de 20 noiembrie 2001, reintrând în viața tineretului universitar ca instituție de educație și cultură, într-o înfățișare nouă, europeană. Corpul Boema (pe terenul cumpărat în 1931 de N. Iorga) este reconstruit pe trei nivele, într-un stil modern, funcțional, cu dotare comparabilă cu cea a marilor universități ale lumii.

La inaugurarea acestui monument de cultură reînviat din flăcările lui decembrie 1989, când au dispărut peste 500.000 de volume de carte bibliofilă, au participat președintele Ion Iliescu, premierul Adrian Năstase, miniștrii Educației și Culturii, vicarul patriarhal P.S. Episcop Vicențiu Ploiesteanu, rectorul Universității București, reprezentantul UNESCO, baroana Emma Nicholson, oameni de cultură, reprezentanți ai bibliotecilor din Olanda și Norvegia.

... Momentul renașterii BCU București, la 110 ani de la întemeiere, este acum o realitate, îmbogățit, prin împlinirea lui de mâine în creșterea intelectuală și morală a studenților și cercetătorilor care se vor folosi de colecțiile acestei structuri, de relațiile informaționale și de știința generoasă a celor care o fac să funcționeze și îi dau suflet. – **Prof. univ. dr. Ion STOICA, Director General**

Tradiție și sincronizare

Biblioteca Centrală Universitară din București, întemeiată în 1891 și inaugurată la 14 martie 1895 sub denumirea de „Fundația Universitară Carol I", s-a înscris mereu, în cursul celor 110 ani de existență, printre instituțiile culturale de elită.

Din anul 1948, biblioteca are actualul statut organizatoric, constituind un sistem format dintr-o Unitate Centrală și rețeaua de biblioteci ale facultăților din Universitatea din București. Începând din acest an, s-a configurat și consolidat treptat unul dintre cele mai complexe centre de informare de nivel universitar din țară.

De-a lungul timpului competența specialiștilor din BCU s-a dovedit pe măsura complexității unui sistem infodocumentar performant, profesionalismul acestora demonstrându-se atât prin valoarea colecțiilor de documente, prin calitatea serviciilor oferite cât și prin atenția acordată elaborării de instrumente de informare și orientare a utilizatorilor.

După incendiul devastator din decembrie 1989, în contextul unei impresionante solidarități naționale și internaționale, s-au depus eforturi remarcabile de a menține biblioteca în activitate. În perioada care a urmat, mobilizați de exigențele firești ale continuității, bibliotecarii din BCU și-au dovedit întreaga măsură a abnegației profesionale în depășirea greutăților impuse de reconstrucție, extindere și modernizare.

Dinamismul informațional al civilizației contemporane a impus dezvoltarea informatizării, instituția noastră fiind prima dintre bibliotecile universitare din țară care a implementat o infrastructură informatică. În prezent, multiplele posibilități de acces online la resursele informaționale interne și externe permit o reală sincronizare la evoluțiile cunoașterii în toate domeniile.

Redeschiderea în acest an a complexului, prin inaugurarea modernului Corp BOEMA, înscrie BCU – prin serviciile destinate publicului utilizator – printre marile biblioteci ale Europei. Noul edificiu al bibliotecii, având 6 etaje, dispune de 385 de locuri de lectură.

În cadrul sistemului de servicii al bibliotecii, asistența este asigurată de personal specializat, în majoritate tineri absolvenți ai învățământului superior de lungă și scurtă durată în domeniul bibliologiei și științei informării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Structura Bibliotecii Centrale Universitare

Tradiţie şi continuitate

Întemeiată în 1891, BCU conferă celor 110 ani de existenţă prestigiul continuităţii tradiţiilor cultural-ştiinţifice în spaţiul Bucureştiului universitar.

Învăţământ, cercetare, cultură

În centrul universitar Bucureşti, BCU: asigură baza documentară şi de informaţii necesară procesului de învăţământ atât la nivelul aprofundării studiului cât şi al cercetării; realizează valorificarea şi comunicarea intensivă a documentelor şi surselor de informaţii; facilitează accesul diversificat şi rapid la diverse categorii de surse atât din colecţiile proprii cât şi din cele externe; organizează un sistem complex de servicii pentru studenţi şi categoriile socio-profesionale reprezentative ale mediului universitar-ştiinţific.

Colecţii

Întemeiate iniţial pe o orientare preponderent umanistă, colecţiile de documente ale BCU au astăzi o alcătuire enciclopedică, configurându-se într-o structură pluridisciplinară. Procesul de dezvoltare a bazei de documente este subordonat cerinţelor utilizatorilor specifici BCU, interesaţi de aprofundarea studiilor universitare şi de cercetarea ştiinţifică.

Infrastructura informatică

BCU Bucureşti a iniţiat procesul de informatizare încă din 1991, introducând în 1994 sistemul integrat de bibliotecă VUBIS. Infrastructura informatică s-a dezvoltat continuu, fiind constituită la momentul actual într-o reţea de tip MAN. Prin intermediul reţelei Internet, BCU se integrează în dinamica circuitului mondial al informaţiei. Conectarea la baze de date naţionale şi internaţionale de nivel academic asigură astfel sincronizarea la tendinţele contemporane ale cunoaşterii, oferind utilizatorilor un potenţial remarcabil pentru studiu şi cercetare.

Structura Unităţii Centrale a BCU

Unitatea Centrală este constituită din următoarele departamente: Dezvoltarea Colecţiilor şi Schimb de Publicaţii; Evidenţa şi Organizarea Colecţiilor; Catalogare. Indexare; Bibliofilie. Manuscrise. Restaurare; Conservarea Colecţiilor; Comunicarea Documentelor; Referinţe; Cercetare. Metodologie; Resurse Umane. Dezvoltare Profesională. Juridic; Informatizare; Financiar. Contabilitate; Secretariat. Arhivă; Salarizare; Administrativ; Tehnic.

Reţeaua de unităţi filiale ale BCU este constituită din: Biblioteca de Biologie, Biblioteca de Botanică, Biblioteca de Chimie, Biblioteca de Drept, Biblioteca de Fizică, Biblioteca de Filosofie, Biblioteca de Geografie, Biblioteca de Inginerie Geologică, Biblioteca de Istorie, Biblioteca de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării, Biblioteca de Litere, Biblioteca de Limbi Străine, Biblioteca de Matematică, Biblioteca de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei, Biblioteca de Sociologie şi Asistenţă Socială, Biblioteca de Ştiinţe Politice şi Administrative.

Centru metodologic şi de cercetare

BCU promovează cercetarea în domeniul biblioteconomiei şi ştiinţei informării, participă la activităţi naţionale şi internaţionale de analiză şi sinteză profesională, organizează seminarii şi demonstraţii.

GalAteCa

BCU găzduieşte în sala special amenajată expoziţii de carte, artă plastică, folclor, expoziţii de prezentare a unor ţări care dezvoltă cu România relaţii culturale şi economice intense, expoziţii de tehnologia informaţiei.

Servicii în Unitatea Centrală

Informaţii generale; Referinţe; Consultarea cataloagelor informatizate proprii în sistemul integrat de bibliotecă VUBIS pentru identificarea şi localizarea documentelor de interes; Elaborarea de liste bibliografice la cerere; Consultarea resurselor Internet: cataloagele marilor biblioteci, publicaţii seriale electronice, baze de date comerciale specializate, bibliografice şi full-text, EUREF – bază de date bibliografică pe tematică europeană; Referinţe prin e-mail; Furnizarea de referinţe bibliografice şi informaţii full-text la distanţă; Consultarea Agendei legislative; Consultarea documentelor (inclusiv CD-ROM-uri) în sălile de lectură; Asistenţă de specialitate în regăsirea informaţiilor.

Sălile de lectură din Unitatea Centrală

Sala 1 – Europa – 34 locuri: Documentaţie europeană – Legislaţie, standarde, regulamente, publicaţii comunitare. Publicaţii ale instituţiilor şi organizaţiilor internaţionale.

Sala 2 – Minerva – 42 locuri: Bibliografii, Cataloage, Dicţionare, Enciclopedii, Ghiduri, Repertorii.

Sala 3 – G. Dem. Teodorescu – 93 locuri: Publicaţii seriale.

Sala 4 – Titu Maiorescu – 68 locuri: Arheologie, Economie, Filosofie, Istorie, Management, Politologie, Psihologie, Religie, Sociologie, Ştiinţe auxiliare ale istoriei.

Sala 5 – Şt.O. Iosif – 68 locuri: Artă, Folclor, Lingvistică, Literatură.

Sala 6 – C. Rădulescu-Motru – 40 locuri: Astronomie, Chimie, Fizică, Matematică.

Sala 7 – Simion Mehedinţi – 40 locuri: Agronomie, Biologie, Botanică, Geografie-Geologie, Medicină, Tehnică-Inginerie, Zoologie.

Cabinete individuale de studiu – etajele V şi VI.

Servicii cu plată la dispoziţia utilizatorilor

Copierea pe dischete şi CD-uri a informaţiilor selectate din bazele de date proprii, din Internet şi din Agenda legislativă; Tipărirea bibliografiilor rezultate din consultare şi a documentelor full-text din bazele de date accesate; Executarea de cópii xerografiate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Eveniment expozițional
octombrie – decembrie 2001
Muzeul Național de Artă al României

...aur & lemn...pictură & sculptură...ovidiu & sultana...

MAITEC

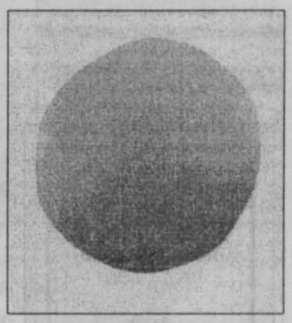

*... **Ovidiu Maitec** regăsește această dublă inspirație, terestră și aeriană, prin care omul veacului 20 reia simbolismul arhaic ce însuflețește marile mituri cosmogonice...*

... Sumbrul și bătrânul material, înălțat în zbaterea-i patetică și încremenită, se lasă ciuruit de însemne rotunde, nete și parcă decupate cu un laser.

Fără îndoială, materia devine mai ușoară, se luminează, interiorizează lumina în loc de a o reflecta pe suprafețele sale...

Mircea Eliade, „Secolul 20", 11-12, 1984

În mersul meu înainte, în ocolul pe care l-am dat lucrurilor, „lumii mari", eu m-am întors.

M-am întors la destinul meu artistic, la destinul meu fericit. (Sau nu.)

Nu ca o răsplată, sau ca o încununare a înțelepciunii, ci ca o ispășire.

O ispășire în tradiție

Pentru că eu nu merg „spre" tradiție.

(Eu o port în mine ca pe o moștenire.)

Ovidiu Maitec, *Scrisoare către D.H.*, „Secolul 20", 11-12, 1984

*... **Sultana Maitec** a îndrăznit, adică, după toate întrebările și jocurile de culoare pe care efectul răsfrânt asupra lucrurilor lumii așezate între lumină și umbră le presupune, să se ducă de-a dreptul la sursa luminii – și să vrea s-o exprime: soarele și (uneori) luna. Ea pictează cum ar exprima o obsesie și-un imn, reducând aparent culoarea la rolul ei primordial de materie. În fondurile pe care-și proiectează astrul, e adunată și dispusă culoarea, subtilă și nuanțată, inertă și vie, ca un nisip, ca pietrele, ca pământul însuși ce suportă întreaga reverberație a tiranului celest care-i dă viață. Iar soarele (sau luna) ei domnește în toată strălucirea aurului dispus ca un joc de oglinzi, mereu același și mereu altul...*

... luminile și reverberațiile pânzelor sale se schimbă după locul de unde sunt privite, iar explozia solară ne inundă ochii...

Miron Radu Paraschivescu, „Gazeta Literară", *Jurnal*, 30 noiembrie 1967

Semnal din Elveția

Biblioteca Municipală din București și cele 40 de filiale ale sale mulțumesc bibliotecilor și bibliotecarilor din Elveția

Proiectul pus în practică împreună cu colegii noștri români, în cursul unei vizite în țara lor, a fost o reușită. Ați răspuns într-un număr mare apelului meu din toamna trecută. 12.000 de cărți au fost trimise către București, unde au ajuns într-o stare bună la începutul lunii iulie. Această donație substanțială nu a trecut neobservată în capitala română.

Și din moment ce știm cum să depășim dificultățile administrative din România, nu este exclus să punem în practică și alte proiecte. Multe mulțumiri, deci, în numele cititorilor români francofoni.

Marianne LAUBSCHER

(Extras din revista bibliotecarilor elvețieni, **SAB – INFO – CLP 3/2001**)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Jean-Claude GRUMBERG, *TEATRU/ Amorf de Ottenburg/Sau poate să visezi/Când se-ntoarce Pierrot...*

Editura Biblioteca Bucureştilor, traducere în limba română de Paola Bentz-Fauci, 2001, 269 pp.

Trei piese ale unuia dintre cei mai prestigioşi dramaturgi francezi contemporani. Dintre ele, cunoscută la noi până în prezent este Amorf de Ottenburg, *jucată pe scena Teatrului Naţional din Târgu Mureş. Premiera absolută a piesei a avut loc la Paris, 8 octombrie 1971, la Teatrul Naţional Odeon – director Pierre Dux – în interpretarea unui grup de actori ai Comediei Franceze.*

Reluată de către Comedia Franceză, piesa a deschis stagiunea 2000 – 2001, nu doar pentru prima scenă franceză, dar şi pentru toate teatrele din ţară, constituind premiera anului 2000 în Franţa.

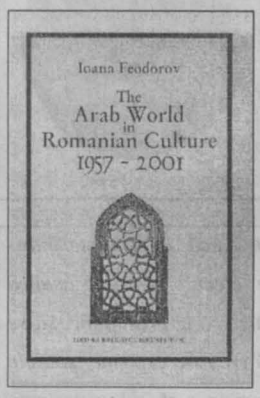

Ioana FEODOROV, *The Arab World in Romanian Culture 1957 – 2001*

Editura Biblioteca Bucureştilor, 2001, 153 pp.

... My main purpose was to give a clear picture of the contribution of Romanians to a better knowledge and understanding of the Arab civilization. Therefore, this bibliography registers the contribution of Romanian authors to Arab studies through original books and articles, translations and reviews of foreign publications, and translations of texts written by Arab authors. (Ioana Feodorov)

Daiana CUIBUS, *Exerciţii de filosofia limbajului. Introducere în logosul blagian*

Editura Biblioteca Bucureştilor, 2001, 231 pp.

Teatrul blagian între expresionism şi filosofia limbajului
Mitul – întemeiere în dialectica Logosului
Trecerea spre "unde" în lirica blagiană
Logosul blagian în perspectiva filosofiei limbajului

... Credem să sensurile şi semnificaţia teatrului lui Lucian Blaga trebuie şi pot să se dezvăluie pornind de la o raportare la ***fenomenul expresionist*** *şi să se construiască înspre o* ***filosofie a limbajului****.*

Raportarea creaţiei lui Lucian Blaga – şi, mai ales, a teatrului său – la fenomenul expresionist e necesară şi implicită, iar critica blagiană şi-a construit frecvent demersurile plecând de la o astfel de premisă. (Daiana Cuibus)

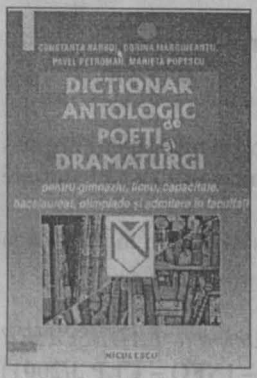

Constanţa BĂRBOI, Dorina MĂRGINEANŢU, Pavel PETROMAN, Marieta POPESCU, *Dicţionar antologic de poeţi şi dramaturgi*

Editura Niculescu, Bucureşti, 2001, 509 pp., 200.000 lei

Dicţionarul antologic de literatură română – poeţi şi dramaturgi – este alcătuit pe baza programelor de limba şi literatura română elaborate de Ministerul Educaţiei şi Cercetării, a manualelor în vigoare pentru învăţământul preuniversitar (primar, gimnazial şi liceal). El cuprinde ***116 poeţi şi dramaturgi şi peste 2.500 de aprecieri critice*** *şi oferă posibilitatea unor performanţe superioare de informare şi documentare, fiind util elevilor, cadrelor didactice, studenţilor, publicului din ţară şi de peste hotare, interesat de cunoaşterea limbii lui Eminescu şi Caragiale.* (Editura Niculescu)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Petre PANDREA, *Garda de Fier. Jurnal de filosofie politică. Memorii penitenciare*
Editura Vremea, ediție îngrijită de Nadia Marcu-Pandrea, București, 2001, 640 pp., 120.000 lei

... Portret al unei epoci frământate a istoriei României și al unuia dintre oamenii ei însemnați, memoriile lui Petre Pandrea se citesc cu înfiorare, ca o sinistră mărturie asupra unor timpuri care nu s-au pierdut încă în negurile istoriei.

Țăran nobiliar oltean, intelectual cu rigoare nemțească, cu educație elitistă, avocat strălucit, fruntaș socialist și simpatizant comunist, pozitivist și liber-cugetător, antifascist și adversar al Gărzii de Fier, Petre Pandrea este încarnarea desăvârșită a victimei acelei credințe ce a dat naștere unor evenimente care au umbrit secolul XX.

Scrierile sale din închisoare sună ca un strigăt înalt de apărare în fața neantului spre care se simțea împins de călăii săi. [...] (Editura Vremea)

Petre PANDREA, *Helvetizarea României (Jurnal intim, 1947)*
Editura Vremea, ediție îngrijită de Nadia Marcu-Pandrea, București, 2001, 336 pp., 75.000 lei

Helvetizarea României *a făcut obiectul unor ample și crude cercetări penitenciare, de la 15 aprilie 1948 până la 19 noiembrie 1952.*

Cercetările s-au reluat la 23 octombrie 1958 până la 12 iulie 1959, când au folosit pentru o hotărâre de condamnare judecătorească, alături de o serie de pledoarii de avocat și de manuscripte inedite. Condamnarea a fost în valoare de 15 ani muncă silnică, cu confiscarea averii integrale. (Dosarul se poate studia la Tribunalul militar al regiunii II București, sentința din 12 iulie 1959).

Povestea încercărilor de tipărire și odiseea autorului Helvetizării României *în legătură cu acest volum formează un capitol separat din* Jurnalele intime (1947 – 1967), *un jurnal cu povestea pericolozității* jurnalelor intime *ținute de scriitori probi în timp de revoluție și de teroare, de abolire a justiției populare și umane.* (Petre Pandrea)

Raoul ȘORBAN, *Chestiunea maghiară*
Editura Valahia, București, 2001, 284 pp.

... Peste toate avatarurile unei biografii frământate, Raoul Șorban rămâne o mare conștiință, un reper de atitudine neabătută de pe drumul drept al închinării la un ideal. Un ideal de înalt umanism (Șorban a fost consacrat "Drept între Popoare" la Yad Vashem în Ierusalim pentru acțiunea de salvare a evreilor "cu riscul propriei vieți"), cu rădăcini într-o neînfrântă credință în poporul căruia îi aparține, în destinul lui istoric și în capacitatea lui de trăire înaltă, europeană. [...] (Adrian Riza)

Toma George MAIORESCU, *Îmblânzirea fiarei din om sau Ecosofia*
Fundația Europeană de Educație și Cultură Ecologică, ediția a II-a revăzută și adăugită, prefață de prof. univ. dr. Dan Grigorescu, București, 2001, 506 pp.

... Construită sistematic... cartea izbutește să pună în lumină câteva adevăruri esențiale ale existenței în lumea modernă. Înainte de toate, să sugereze în chip convingător că ecosofia *înseamnă nu numai capacitatea de a medita asupra împrejurărilor în care trăim, ci și acțiunea îndreptată spre împlinirea unor aspirații fundamentale ale umanității. Nu doar o analiză exactă a ceea ce se petrece în jurul nostru, a factorilor de mediu, ci, mai ales, o privire îndreptată spre universul complicat dinăuntrul nostru.* [...] (Dan Grigorescu)

NOTĂ: Cărți achiziționate de Serviciul *Dezvoltarea Colecțiilor* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Târgul Internaţional de Carte "Gaudeamus" 2001

În perioada 28 noiembrie – 2 decembrie a.c. în pavilionul central ROMEXPO a avut loc a 8-a ediţie a **Târgului Internaţional "Gaudeamus – Carte de învăţătură"**. Au participat 99 de edituri din ţară şi străinătate, 17 instituţii de învăţământ, 10 difuzori de carte, 6 centre culturale, 3 firme multimedia, precum şi ONG-uri, publicaţii culturale, biblioteci. În cadrul târgului s-au desfăşurat secţiunile tradiţionale: Bursa Ofertelor Educaţionale, Multimedia Educaţional, Târgul de Artă şi o serie de evenimente în premieră: Salonul foto Brâncuşi, Salonul fotografilor de presă, Expoziţia foto-document "O istorie a radioului într-o istorie a Bucureştiului". Preşedintele de onoare al ediţiei din acest an a Târgului "Gaudeamus" a fost acad. Ştefan Augustin Doinaş. În premieră absolută, evenimentele târgului au fost transmise video, on-line. Societatea Română de Radiodifuziune, organizatorul principal al manifestării, a iniţiat o serie de dezbateri care vizează situaţii critice ale pieţei cărţii din România şi din lume: "Cartea pentru copii", "S.O.S. manualele alternative", "Galaxia Gutenberg la începutul mileniului III", Seminarul Internaţional al Traducătorilor.

La ediţia din anul acesta a Târgului "Gaudeamus" Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu" a fost invitată să participe la colocviul "Strategii de promovare a cărţii". Serviciul Relaţii Publice al Bibliotecii a prezentat proiectul "Atelierul de promovare a culturii scrise". La discuţii au luat parte reprezentanţi ai Asociaţiei Editurilor cu Profil Pedagogic, Asociaţiei Publicaţiilor Literare şi Editurilor din România şi Asociaţiei Distribuitorilor de Carte. S-a stabilit ca proiectul lansat de biblioteca noastră să demareze la începutul anului 2002 în parteneriat cu asociaţiile sus amintite.

Tot în cadrul Târgului "Gaudeamus" programul pentru tineret FAN CLUB BUCUREŞTI al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" a primit Premiul de Excelenţă oferit de Asociaţia Editurilor cu Profil Pedagogic şi de revista "Universul Şcolii". Ceremonia acordării premiului a avut loc în Sala de marmură ROMEXPO în prezenţa ziariştilor acreditaţi la târg şi a unui numeros public. Din partea firmei ULTRA PRO COMPUTERS coordonatorii programului FAN CLUB BUCUREŞTI au primit în dar o imprimantă ultimul tip.

În avanpremiera Târgului "Gaudeamus", pe data de 27 noiembrie a.c., în clubul Teatrului "Ion Creangă", Biblioteca Municipală a organizat un eveniment experimental în cadrul Atelierului de promovare a culturii scrise. A fost prezentat, pentru prima oară la noi, un BOOK-SHOW (spectacol al cărţii) în interpretarea unui grup de studenţi de la Facultatea de Teatru a Universităţii Ecologice. Prezentarea unor noutăţi editoriale sub formă dramatizată a fost însoţită de o dezbatere pe marginea situaţiei culturii scrise în actualul context social invadat de mesaje audio-vizuale. "Spectacolul cărţii" interpretat de BOOK SPEAKERI este un proiect iniţiat de Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu" în parteneriat cu Direcţia Cultură, Culte, Patrimoniu a Municipiului Bucureşti. Evenimentul amintit a fost difuzat integral la postul de televiziune OTV.

Horia FRUNZĂ

O sărbătoare de suflet

În zilele de 25 – 26 octombrie 2001, s-au desfăşurat la Sibiu Zilele Bibliotecii "Astra": 140 de ani de activitate neîntreruptă. Prilej de sărbătoare şi de întâlniri între colegii bibliotecari din ţară, schimb de experienţă şi întâlnire între generaţii, Zilele Bibliotecii "Astra" au avut ca punct central de întâlnire Simpozionul "Cartea şi biblioteca în mileniul al III-lea".

Sub directa îndrumare a domnului director, prof. Ion Mariş, totul a decurs "ca la carte" – începând cu primirea participanţilor, desfăşurarea dezbaterilor şi terminând cu participarea la "Zilele culturale ale Săliştei".

La venire, fiecare participant a primit câte o mapă, preţios material de informare, deoarece pe lângă programul de activităţi şi atât de cunoscutul carneţel de însemnări, am găsit materiale privind ASTRA şi Biblioteca ASTRA, un plic, emisiune filatelică specială, o plachetă şi un afiş care ne invita să participăm la sărbătoarea Bibliotecii.

Materialele care au alcătuit mapa au fost: *Biblioteca Centrală a Asociaţiunii "ASTRA"*: Extras din: Pamfil Matei, *ASTRA – Asociaţiunea Transilvană pentru literatura şi cultura poporului român: 1861 – 1950*; Bondoc, G., *Note privind începuturile unei vechi biblioteci româneşti şi colecţiile sale (ASTRA Sibiu)*; Mariş, Ion, *Biblioteca Centrală a Asociaţiunii: Cronologie: 1861 – 1950*; Racoviţan, Radu; Racoviţan, Ioan, *Istoria naţională în preocupările ASTREI şi Academiei Române*; Racoviţă Bobanga, Simona, *Acest loc: Poezii*. Lucrarea are o prezentare aparte; fiecare poezie este tipărită pe câte o carte poştală ilustrată cu imagini din Sibiul istoric.

Mapa a fost încununată cu un frumos album *Biblioteca Judeţeană ASTRA: 1861 – 2001*, realizat de dl. prof. Ion Mariş şi editat la Editura Imago. Toate materialele au fost realizate cu un înalt profesionalism, dovedind pricepere, dăruire şi dragoste faţă de cuvântul tipărit şi de bibliotecă.

Un exemplu care trebuie urmat şi de noi, ceilalţi, care acum ne-am aflat în calitate de oaspeţi. În final, nu ne rămâne decât să-i urăm Bibliotecii "Astra" din Sibiu mulţi ani înainte şi multe realizări.

Aurelia ALBU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

decembrie 2001

♦ decembrie 1691. 310 ani de la moartea lui **Miron Costin**, logofăt şi cronicar (19 feb. 1633 – dec. 1691)

♦ 1 decembrie. **Ziua Naţională a României**

♦ 3 decembrie 1891. 110 ani de la naşterea lui **Oscar Han**, sculptor (3 dec. 1891 – 14 feb. 1976)

♦ 3 decembrie 1991. 10 ani de la moartea lui **Petre Ţuţea**, filosof (6 oct. 1901 – 3 dec. 1991)

♦ 4 decembrie 1866. 135 de ani de la naşterea lui **Wassily Kandinsky**, pictor rus (4 dec. 1866 – 13 dec. 1944)

♦ 5 decembrie 1791. 210 ani de la moartea lui **Wolfgang Amadeus Mozart** (27 ian. 1756 – 5 dec. 1791)

♦ 5 decembrie 1896. 105 ani de la naşterea lui **Carl Ferdinand Cori**, biochimist şi biolog american, laureat al Premiului Nobel pentru Medicină pe anul 1947 (5 dec. 1896 – 20 oct. 1984)

♦ 5 decembrie 1901. 100 de ani de la moartea lui **Vasile Alexandrescu Urechia**, istoric, scriitor şi om politic (27 feb. 1834 – 5 dec. 1901)

♦ 5 decembrie 1901. 100 de ani de la naşterea lui **Werner Karl Heisenberg**, fizician atomist german, laureat al Premiului Nobel pe anul 1932 (5 dec. 1901 – 3 feb. 1976)

♦ 5 decembrie 1901. 100 de ani de la naşterea lui **Walt Disney**, desenator şi cineast american (5 dec. 1901 – 15 dec. 1966)

♦ 5 decembrie 1926. 75 de ani de la moartea lui **Claude Monet**, pictor francez (14 nov. 1840 – 5 dec. 1926)

♦ 5 decembrie 1931. 70 de ani de la moartea lui **Nicholas Vachel Lindsay**, scriitor american (10 nov. 1879 – 5 dec. 1931)

♦ 6 decembrie 1991. 10 ani de la moartea lui **Vladimir Colin**, scriitor (1 mai 1921 – 6 dec. 1991)

♦ 8 decembrie 1846. 155 de ani de la inaugurarea noului local al **Bibliotecii Române din Paris**, care va deveni sediul Societăţii Studenţilor Români

♦ 8 decembrie 1876. 125 de ani de la naşterea **Hortensiei Papadat - Bengescu**, scriitoare (8 dec. 1876 – 5 mart. 1955)

♦ 8 decembrie 1886. 115 ani de la naşterea lui **Diego Rivera**, pictor mexican (8 dec. 1886 – 25 nov. 1957)

♦ 8 decembrie 1921. 80 de ani de la inaugurarea **Operei Române din Bucureşti**, cu piesa *Lohengrin* de Richard Wagner, sub bagheta lui George Enescu

♦ 9 decembrie 1626. 375 de ani de la moartea lui **Salomon de Brosse**, arhitect francez; a construit Palatul Luxemburg (1571 – 9 dec. 1626)

♦ 9 decembrie 1641. 360 de ani de la moartea lui **Anton Van Dyck**, pictor flamand (22 mart. 1599 – 9 dec. 1641)

♦ 10 decembrie 1851. 150 de ani de la naşterea lui **Melvil Dewey**, bibliograf american, promotor al clasificării zecimale (10 dec. 1851 – 26 dec. 1931)

♦ 10 decembrie 1891. 110 ani de la naşterea lui **Nelly Sachs**, poetă germană, laureată a Premiului Nobel pe anul 1966 (10 dec. 1891 – 12 mai 1970)

♦ 10 decembrie 1891. 110 ani de la naşterea lui **Mihail Manoilescu**, economist şi om politic (10 dec. 1891 – 1950)

♦ 10 decembrie 1896. 105 ani de la moartea lui **Alfred Nobel**, chimist, inginer şi industriaş suedez, inventator al dinamitei şi întemeietor al Fundaţiei Nobel (21 oct. 1833 – 10 dec. 1896)

♦ 12 decembrie 1926. 75 de ani de la naşterea lui **Nicolae Enea**, sculptor

♦ 12 decembrie 1936. 65 de ani de la naşterea **Iolandei Balaş**, sportivă, multiplă campioană naţională şi dublă campioană olimpică (1960 şi 1964)

♦ 13 decembrie 1816. 185 de ani de la naşterea lui **Werner von Siemens**, inginer şi industriaş german, inventator al locomotivei electrice în 1879 (13 dec. 1816 – 1892)

♦ 14 decembrie 1941. 60 de ani de la naşterea lui **Iulian Neacşu**, scriitor

♦ 15 decembrie 1901. 100 de ani de la apariţia la Bucureşti a revistei literare săptămânale **"Sămănătorul"**, sub conducerea lui G. Coşbuc şi Al. Vlahuţă

♦ 17 decembrie 1851. 150 de ani de la înfiinţarea **Conservatorului de Muzică din Bucureşti**, din iniţiativa lui Ioan Andrei Wachmann şi a lui Ludovic Wiest

♦ 17 decembrie 1931. 70 de ani de la naşterea lui **Silviu Băiaş**, pictor

♦ 18 decembrie 1846. 155 de ani de la moartea lui **Veniamin Costache**, mitropolit, cărturar, poet şi traducător, întemeietorul Seminarului de la Socola (20 dec. 1768 – 18 dec. 1846)

♦ 19 decembrie 1851. 150 de ani de la moartea lui **William Turner**, pictor englez (23 apr. 1775 – 19 dec. 1851)

♦ 19 decembrie 1881. 120 de ani de la întemeierea **Societăţii Politehnice din România**, sub preşedinţia lui Dimitrie Frunză

♦ 20 decembrie 1876. 125 de ani de la naşterea lui **Walter Sydney Adams**, astronom american (20 dec. 1876 – 11 mai 1956)

♦ 20 decembrie 1901. 100 de ani de la naşterea lui **Robert Jemison Van de Graaf**, fizician american (20 dec. 1901 – 16 ian. 1967)

♦ 21 decembrie 1821. 180 de ani de la naşterea lui **Gustave Flaubert**, romancier francez (21 dec. 1821 – 8 mai 1880)

♦ 21 decembrie 1861. 140 de ani de la naşterea lui **Constantin Mille**, ziarist şi scriitor (21 dec. 1861 – 14 feb. 1927)

♦ 21 decembrie 1966. 35 de ani de la moartea lui **Valeriu Ciobanu**, poet, istoric literar şi folclorist (4 apr. 1917 – 21 dec. 1966)

♦ 22 decembrie 1876. 125 de ani de la naşterea lui **Filippo Tommaso Marinetti**, scriitor italian (22 dec. 1876 – 2 dec. 1944)

♦ 22 decembrie 1956. 45 de ani de la moartea poetului **Nicolae Labiş** (2 dec. 1935 – 22 dec. 1956)

♦ 24 decembrie 1881. 120 de ani de la naşterea lui **Juan Ramon Jimenez**, poet spaniol, laureat al Premiului Nobel pe anul 1956 (24 dec. 1881 – 29 mai 1958)

♦ 24 decembrie 1901. 100 de ani de la naşterea lui **Alexander Alexandrovici Fadeev**, scriitor rus (24 dec. 1901 – 13 mai 1956)

♦ 25 decembrie 1921. 80 de ani de la moartea lui **Vladimir Galaktionovich Korolenko**, scriitor rus (27 iul. 1853 – 25 dec. 1921)

♦ 25 decembrie 1941. 60 de ani de la naşterea poetului **Ioan Alexandru** (25 dec. 1941 – 16 sept. 2000)

♦ 26 decembrie 1771. 230 de ani de la moartea lui **Claude Adrien Helvetius**, filosof francez (26 ian. 1715 – 26 dec. 1771)

♦ 26 decembrie 1891. 110 ani de la naşterea lui **Henry Miller**, scriitor american (26 dec. 1891 – 7 iun. 1980)

♦ 27 decembrie 1571. 430 de ani de la naşterea lui **Johannes Kepler**, astronom şi matematician german (27 dec. 1571 – 15 nov. 1630)

♦ 27 decembrie 1771. 230 de ani de la moartea lui **Henri Pitot**, inginer şi fizician francez (3 mai 1695 – 27 dec. 1771)

♦ 27 decembrie 1901. 100 de ani de la naşterea **Marlenei Dietrich**, actriţă americană de origine germană (27 dec. 1901 – 1992)

♦ 27 decembrie 1906. 95 de ani de la naşterea poetului **Emil Giurgiuca** (27 dec. 1906 – 3 mart. 1992)

♦ 29 decembrie 1796. 205 ani de la naşterea lui **Johann Christian Poggendorff**, chimist şi fizician german (29 dec. 1796 – 1877)

♦ 29 decembrie 1876. 125 de ani de la naşterea lui **Pablo Casals**, violoncelist spaniol (29 dec. 1876 – 22 oct. 1973)

♦ 29 decembrie 1891. 110 ani de la moartea lui **Leopold Kronecker**, matematician german (7 dec. 1823 – 29 dec. 1891)

♦ 29 decembrie 1926. 75 de ani de la moartea lui **Rainer Maria Rilke**, scriitor austro-german (4 dec. 1875 – 29 dec. 1926)

♦ 29 decembrie 1936. 65 de ani de la naşterea lui **Ladislau Braun**, grafician de carte

♦ 30 decembrie 1691. 310 ani de la moartea lui **Robert Boyle**, fizician, chimist şi filosof englez (25 ian. 1627 – 30 dec. 1691)

♦ 31 decembrie 1891. 110 ani de la moartea lui **Ion Ionescu de la Brad**, economist şi statistician (24 iun. 1818 – 31 dec. 1891)

♦ 31 decembrie 1946. 55 de ani de la naşterea lui **Mihai Dascăl**, critic şi istoric literar

NOTĂ: Rubrică realizată de Serviciul *Bibliografic* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

The Brâncuşi Anniversary Year
Eugène IONESCO – An Anecdotical Portrait of Brâncuşi 2
December 1st – The National Day of Romania 4
Mircea CONSTANTINESCU – Bucharest in a Burning Europe 6
Ana Maria ORĂŞANU – Old Bucharest Buildings – The National Style in the Bucharest Architecture 10
Mihaela DEŞLIU – The Personality of Gheorghiev Brothers 12
Mariana JAKLOVSZKY – Thoughts on Book Binding 14
Patrimony 17
Valeriu RÂPEANU – 70 18
"Antonio Olinto" Brazilian Library 20
Şerban C. ANDRONESCU – Why Some People Hate America? 22
Mariana LEFERMAN – The Craiova "Alexandru and Aristia Aman" County Library 24
The Romanian Academy Library 28
The Central University Library 33
Exhibition Event – MAITEC 35
Letter from Switzerland 35
Catalogue 36
Horia FRUNZĂ – The 2001 "Gaudeamus" International Book Fair 38
Aurelia ALBU – The Celebration of "Astra" Library 38
Calendar 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Bucureşti, str. Take Ionescu nr. 4
sector 1, cod poştal 79711
Tel/Fax: 211.36.25
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor şef: Ion HOREA
Secretar de redacţie şi Culegere text: Iulia MACARIE
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA
"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **"Biblioteca Bucureştilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Bucureşti, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poştal 79711.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociaţia noastră ABIDOB şi Biblioteca Municipală Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din Comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"**. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicaţiei. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Ţările Arabe) – 8 $ per exemplar.

Tipărit la Tipografia "SEMNE '94"

Redacţia revistei "BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR" respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

WOLFGANG AMADEUS MOZART

1756 – 1791

210 ani de la moarte

"Muzica a fost ocupația vieții sale şi în acelaşi timp cea mai dulce recreație. Niciodată, chiar în cea mai fragedă copilărie, n-a fost nevoie să fie silit să se aşeze la pian. Trebuia, dimpotrivă, supravegheat ca să nu se dea uitării acolo şi ca să nu-şi vateme sănătatea. Încă din tinerețe a avut o predilecție marcată să facă muzică în timpul nopții... În viața de toate zilele era omul cel mai blând; dar cel mai mic zgomot în timpul muzicii îi pricinuia indignarea cea mai vie...
Opera lui Mozart este un amestec sublim de spirit şi de melancolie, aşa cum nu se mai găseşte un al doilea exemplu".

Stendhal

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

1876 – 1955

125 de ani de la naştere

"În mijlocul unei literaturi oarecum rituale, mai mult suspinată decât afirmată, literatura d-nei Hortensia Papadat-Bengescu aduce o notă de francă sensualitate, de exaltare păgână împinsă până la narcisism, şi de dorinţă inutil strigată... Nimeni n-a proectat în literatura noastră o lumină mai orbitoare asupra sufletului feminin ca această scriitoare, sub a cărei privire bătaia inimii se descompune ca mecanismul unui ceasornic în jocul liber al roţilor".

E. Lovinescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

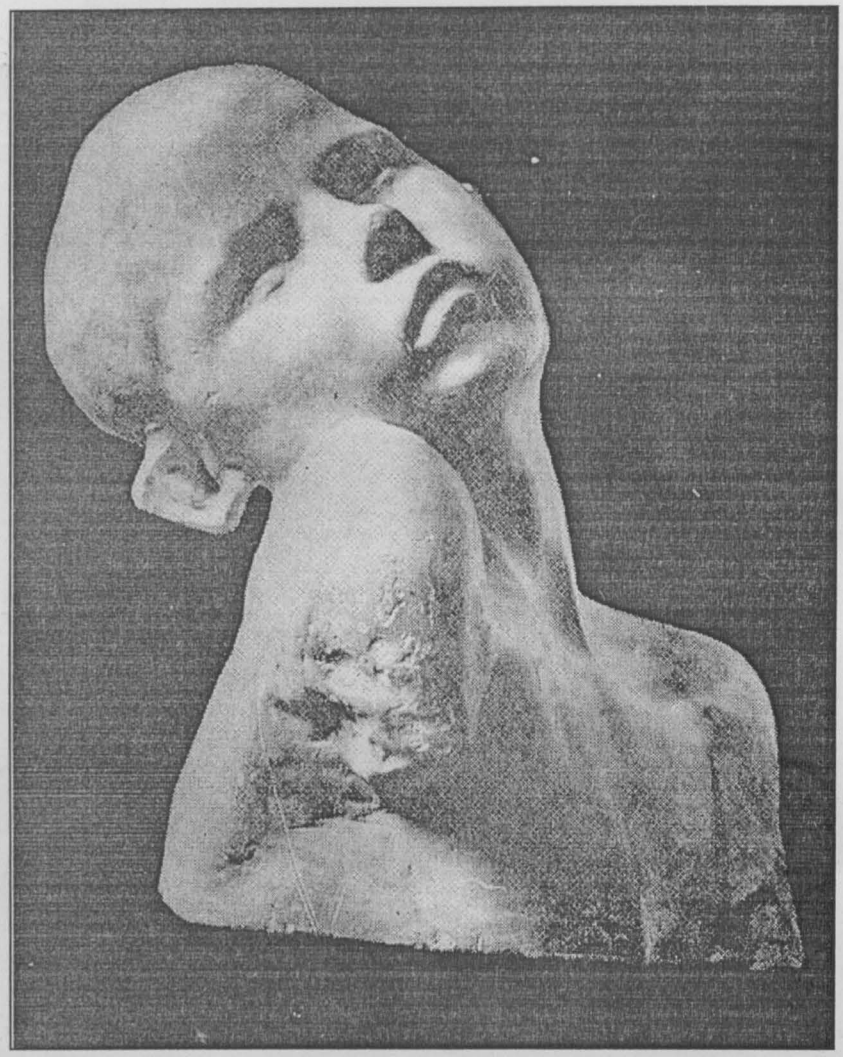

"Cînd nu mai sîntem copii, am murit de mult".

C. Brâncuși

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro